

In april 2003 verscheen het Vooradvies 2005-2008 van de Raad voor Cultuur, 'Cultuur, meer dan ooit'. Uit de toespraak van (demonstrant) staatssecretaris van Cultuur en Media, mr. drs. C. H. J. van Leeuwen, bij het in ontvangst nemen van het Vooradvies van de Raad voor Cultuur op 14 april 2003 te Den Haag:

'In de cultuursector bestaat grote behoefte aan meer openheid in de cultuurnota-procedure en een meer inzichtelijke beleidsvorming.

De toegankelijkheid en transparantie van het proces moeten beter.

Daarom ben ik blij met de verbeterde procedure: die doet de betrokken partijen meer recht.

De Raad heeft al een flinke stap gezet op dat nieuwe pad.'

Raad voor Cultuur

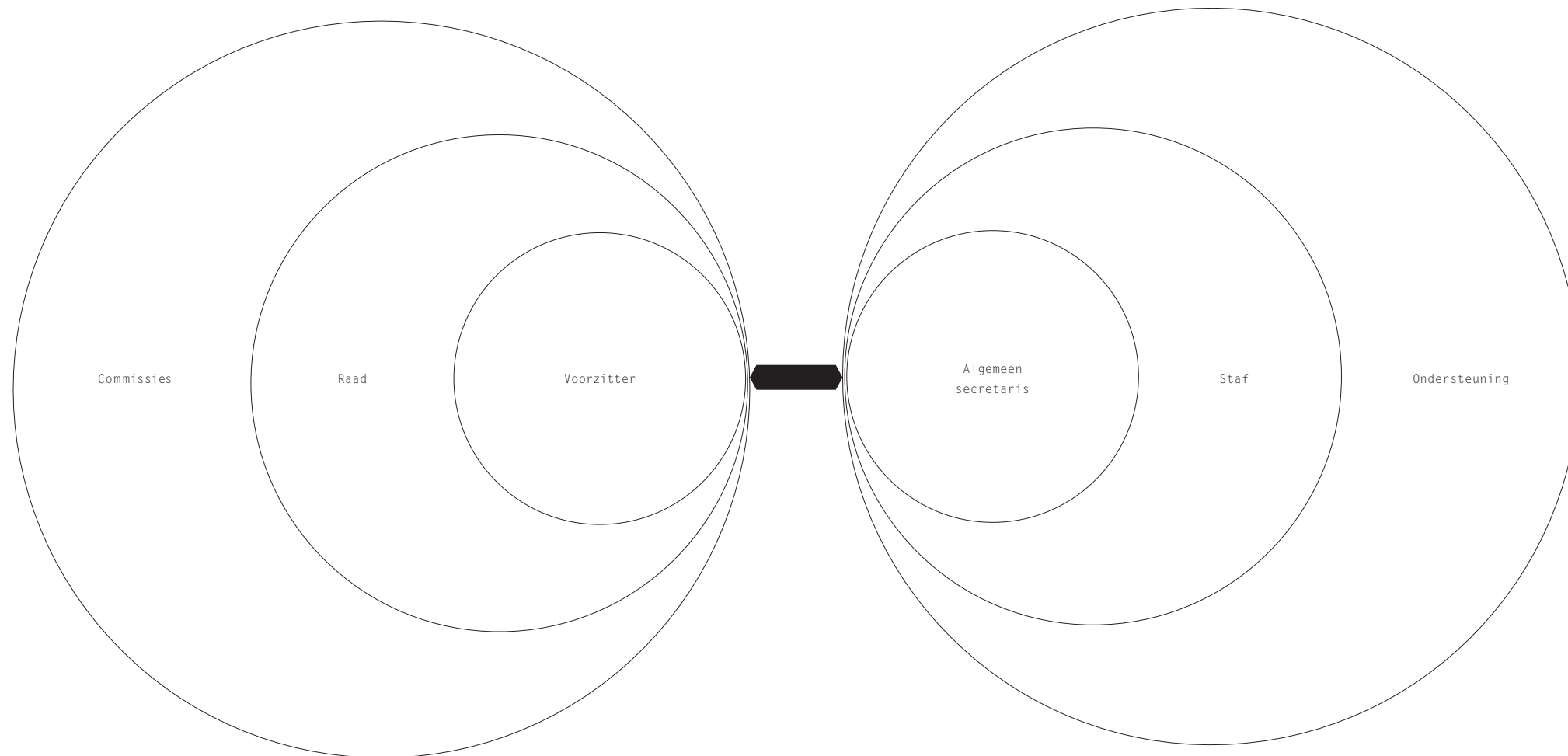
De Raad voor Cultuur is het wettelijk adviesorgaan van de regering en de beide Kamers als het om cultuurbeleid gaat.

De Raad is onafhankelijk.

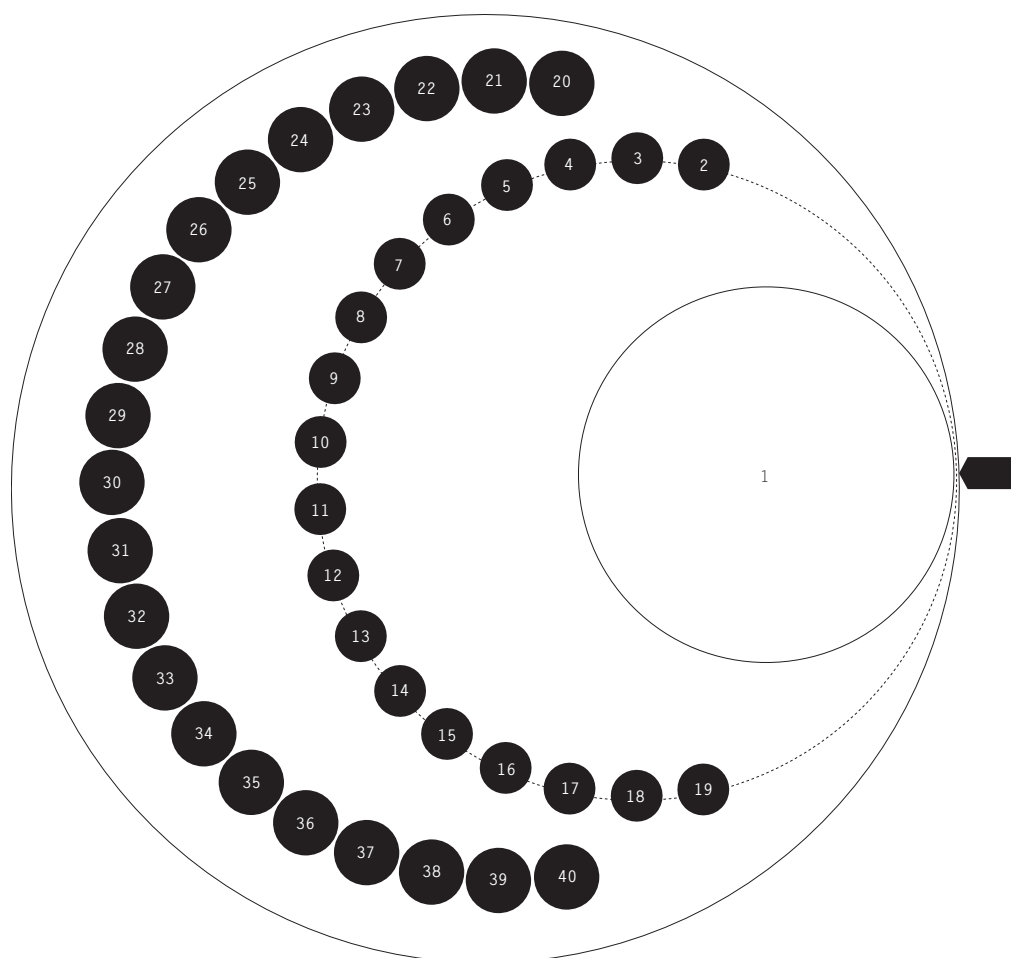
De werkzaamheden zijn samen te vatten in drie adviestaken:

- beleidsadviezen op het terrein van cultuur en media;
- adviezen in het kader van de vierjaarlijkse Cultuurnota;
- uitvoeringsadviezen ingevolge de Archiefwet, de Monumentenwet en de Wet tot Behoud van Cultuurbezit.

Organisatiestructuur Raad voor Cultuur

Organisatiestructuur Raad voor Cultuur

RAADSLEDEN

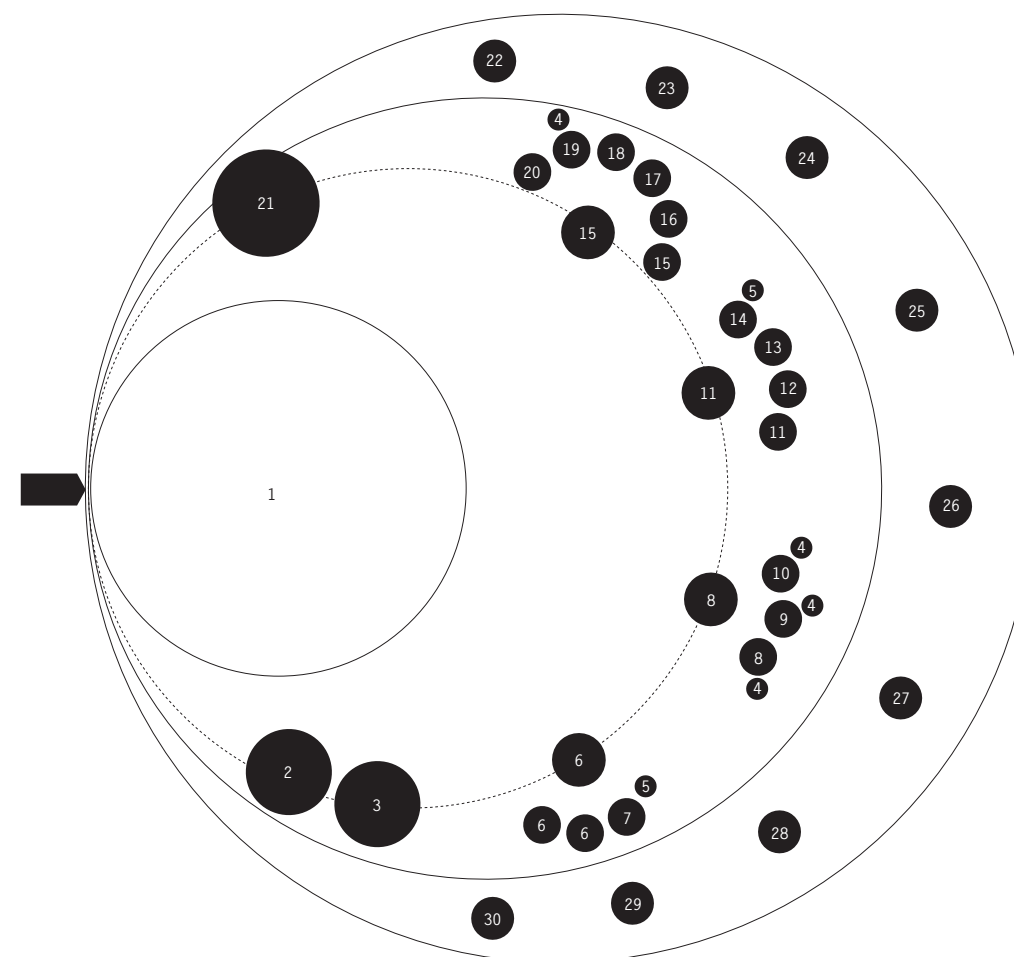
- 1 Voorzitter,
Wet tot Behoud van Cultuurbezit (voorzitter), ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WOII (voorzitter)
- 2 Algemeen
- 3 Amateurkunst en Cultuureducatie (voorzitter)
- 4 Archieven (voorzitter),
bijzondere commissie Archieven (voorzitter),
Wet tot Behoud van Cultuurbezit, ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WOII
- 5 Beeldende Kunst en Vormgeving (voorzitter)
- 6 Bibliotheken (voorzitter),
ad hoc commissie Bovensectoraal
- 7 Dans (voorzitter),
ad hoc commissie Bovensectoraal (voorzitter)
- 8 Film (voorzitter)
- 9 Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw (voorzitter)
- 10 Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw, ad hoc commissie Bovensectoraal
- 11 Letteren (voorzitter)
- 12 Monumenten en Archeologie (voorzitter),
bijzondere commissie Monumenten en Archeologie (voorzitter),
ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WOII
- 13 Musea (voorzitter),
Wet tot Behoud van Cultuurbezit, ad hoc commissie eCultuur,
ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WOII
- 14 Muziek en Muziektheater (voorzitter),
Intercultureel Cultuurbeleid (voorzitter)
- 15 Muziek en Muziektheater
- 16 Media (voorzitter)
- 17 Media, ad hoc commissie eCultuur (voorzitter)
- 18 Theater (voorzitter)
- 19 Internationaal Cultuurbeleid (voorzitter),
Beeldende Kunst en Vormgeving, ad hoc commissie Bovensectoraal

COMMISSIES

- 20 Amateurkunst en Cultuureducatie
- 21 Archieven
- 22 Beeldende Kunst en Vormgeving
- 23 Bibliotheken
- 24 Dans
- 25 Film
- 26 Intercultureel Cultuurbeleid
- 27 Internationaal Cultuurbeleid
- 28 Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw
- 29 Letteren
- 30 Media
- 31 Monumenten en Archeologie
- 32 Musea
- 33 Muziek en Muziektheater
- 34 Theater
- 35 bijzondere commissie Archieven
- 36 bijzondere commissie Monumenten en Archeologie
- 37 Wet tot Behoud van Cultuurbezit
- 38 ad hoc commissie Bovensectoraal
- 39 ad hoc commissie eCultuur
- 40 ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WOII

Organisatiestructuur Raad voor Cultuur

- STAF
- 1 Algemeen secretaris
 - 2 Juridische zaken
 - 3 Voorlichting
 - 4 Projectmedewerkers
 - 5 Onderzoeksmedewerker Media en eCultuur
 - 6 Secretaris Intercultureel Cultuurbeleid, secretaris Internationaal Cultuurbeleid, domeincoördinator Thema's
 - 7 Secretaris Amateurkunst en Cultuureducatie
 - 8 Secretaris Muziek en Muziektheater, domeincoördinator Podiumkunsten
 - 9 Secretaris Theater
 - 10 Secretaris Dans
 - 11 Secretaris Film, domeincoördinator Oude en Nieuwe Media
 - 12 Secretaris Bibliotheken
 - 13 Secretaris Letteren
 - 14 Secretaris Media
 - 15 Secretaris Beeldende Kunst en Vormgeving, domeincoördinator Erfgoed
 - 16 Secretaris Musea
 - 17 Secretaris Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw, secretaris Monumenten en Archeologie
 - 18 Secretaris bijzondere commissie Monumenten en Archeologie
 - 19 Secretaris Wet tot Behoud van Cultuurbezit
 - 20 Secretaris Archieven, secretaris bijzondere commissie Archieven
 - 21 Hoofd Bedrijfsvoering
- ONDERSTEUNING
- 22 Administratief medewerksters
 - 23 Documentatiemedewerkers
 - 24 Post- en archiefzaken
 - 25 Medewerkers huishoudelijke dienst
 - 26 Facilitaire dienst
 - 27 Medewerkers bedrijfsvoering
 - 28 Systeembeheerder
 - 29 Receptioniste
 - 30 Secretaresses

Raad voor Cultuur
Jaarverslag 2003

Inhoud

Inleiding	005
Beleidsadviezen	007
Inleiding	016
Algemeen	017
Amateurkunst en Cultuureducatie	019
Archieven	022
Beeldende Kunst en Vormgeving	023
Film	024
Internationaal Cultuurbeleid	025
Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie	026
Letteren	028
Media	028
Musea	029
Muziek en muziektheater	030
Theater	031
Uitvoeringsadviezen	033
Inleiding	044
Archieven	044
Monumenten en Archeologie	044
Wet tot Behoud van Cultuurbezit	047
Cultuurnota	051
Inleiding	074
Vooradvies Amateurkunst	077
Vooradvies Archieven	079
Vooradvies Beeldende kunst en vormgeving	080
Vooradvies Bibliotheken	081
Vooradvies Dans	082
Vooradvies Film	084
Vooradvies Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie	085
Vooradvies Letteren	086
Vooradvies Media	087
Vooradvies Musea	088
Vooradvies Muziek en Muziektheater	090
Vooradvies Theater	092
Ondersteunende organisatie	095
Bijlage	099
Raadsleden	100
Commissies	100
Staf en ondersteuning	105
Totalen	108

Voor u ligt het Jaarverslag van de Raad voor Cultuur over het jaar 2003. Dit jaarverslag biedt naast de gebruikelijke gegevens over de activiteiten van de Raad voor Cultuur ook enkele reflecties op het werk van de Raad. Deze werkzaamheden zijn samen te vatten in drie taken: regering en parlement voorzien van beleidsadviezen op het terrein van cultuur en media, van adviezen in het kader van de vierjaarlijkse Cultuurnota en van adviezen ingevolge de Archiefwet, de Monumentenwet en de Wet tot Behoud van Cultuurbezit (de zogenoemde uitvoeringsadviezen). Die samenstelling van taken bood ook in 2003 een forse hoeveelheid werk. Zoals in de verschillende hoofdstukken – geordend naar de drie taken van de Raad – wordt weergegeven, kenden de werkzaamheden aan deze taken specifieke problemen en vraagstukken waarvoor de Raad in samenwerking met betrokken partners een oplossing wil zoeken.

Op het terrein van de beleidsadviezen, 21 in 2003, verdient de planning ervan in samenwerking met het ministerie van OCW meer aandacht. Getuige de inventarisatie die is gemaakt van de beleidseffecten van alle uitgebrachte adviezen, welke in het hoofdstuk 'Beleidsadviezen' beschreven staan, zijn verreweg de meeste raadsadviezen opgevolgd. Niettemin is het binnen het ministerie van OCW nog geen automatisme om de Raad op de hoogte te stellen van de standpunten van de staatssecretaris op raadsadviezen.

Voor de Raad speelt de problematiek van selectie en beheer van erfgoed zowel op het niveau van beleidsadviezen als in zijn dagelijks werk van het geven van uitvoeringsadviezen. Bij de vervulling van zijn uitvoeringstaken met betrekking tot erfgoed signaleert de Raad de noodzaak tot heroverweging van de beleidskaders voor erfgoedselectie. De staatssecretaris op haar beurt heeft in haar beleidsbrief 'Meer dan de som' te kennen gegeven veel aandacht te willen besteden aan de problematiek van selectie en beheer van erfgoed. De Raad juicht dat voornemen van harte toe.

De werkzaamheden in het kader van de Cultuurnota, zowel de lopende (2001-2004) als de nieuwe (2005-2008), vormden een groot deel van de werkzaamheden in 2003 van

raads- en commissieleden en het secretariaat. De in april 2003 voor het eerst uitgebrachte sectoranalyses wil de Raad evalueren in het kader van de gehele cultuurnotasytematiek; een evaluatie die de staatssecretaris heeft voorzien in 2005.

De samenstelling van de Raad als adviesorgaan met 19 leden kende in 2003 weinig veranderingen: de heren S. Verster en B. Lootsma werden opgevolgd door respectievelijk de heren R. Jonker en W. Patijn. Daarnaast zijn 18 commissieleden nieuw aangetreden. Daarmee was de Raad gereed voor de voorbereidingen van het vierjaarlijkse magnum opus van de Raad voor Cultuur, te weten het Cultuurnota-advies, dat april 2004 uitgebracht zou worden. Het jaar 2003 eindigde dan ook met de adviesaanvraag in het kader van Cultuurnota 2005-2008, vergezeld van 833 meerjarige subsidieaanvragen.

Ook nu weer heeft de Raad een ontwerp-bureau een vrije opdracht gegeven voor het ontwerpen van het jaarverslag. Dit jaar is gekozen voor het bureau Stout/Kramer uit Rotterdam. De ontwerpers hebben de veranderende organisatie als uitgangspunt genomen. Deze keuze is mede ingegeven door de openheid van de Raad, die onder meer naar voren komt in de in 2003 geïntroduceerde sectoranalyses. Stout/Kramer heeft getracht het werk en de werkwijze van de Raad voor Cultuur door middel van organogrammen, procedureschema's en statistieken visueel inzichtelijk te maken.

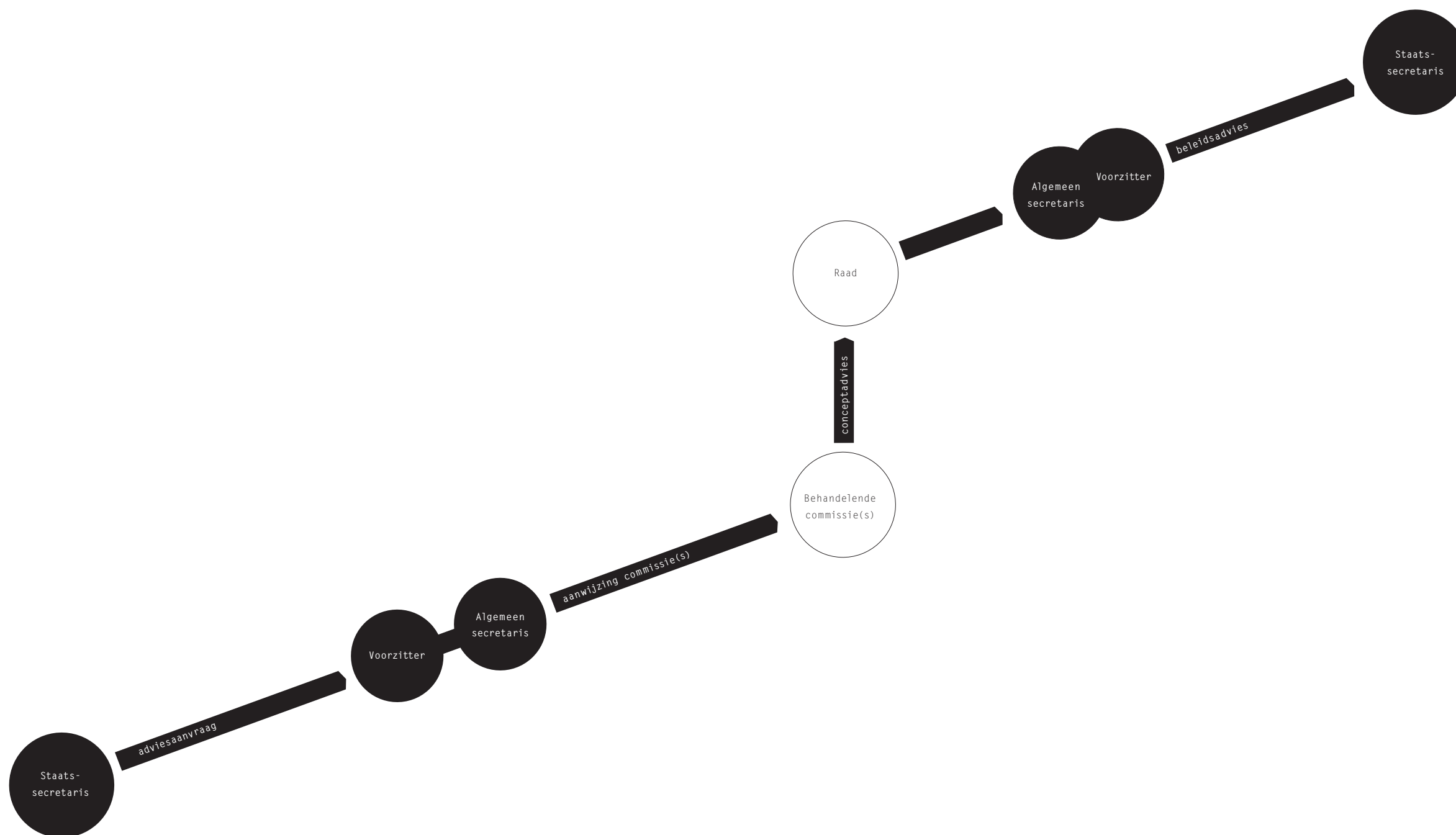
mr. W. Sorgdrager
voorzitter

drs. R. Berends
plaatsvervangend algemeen secretaris

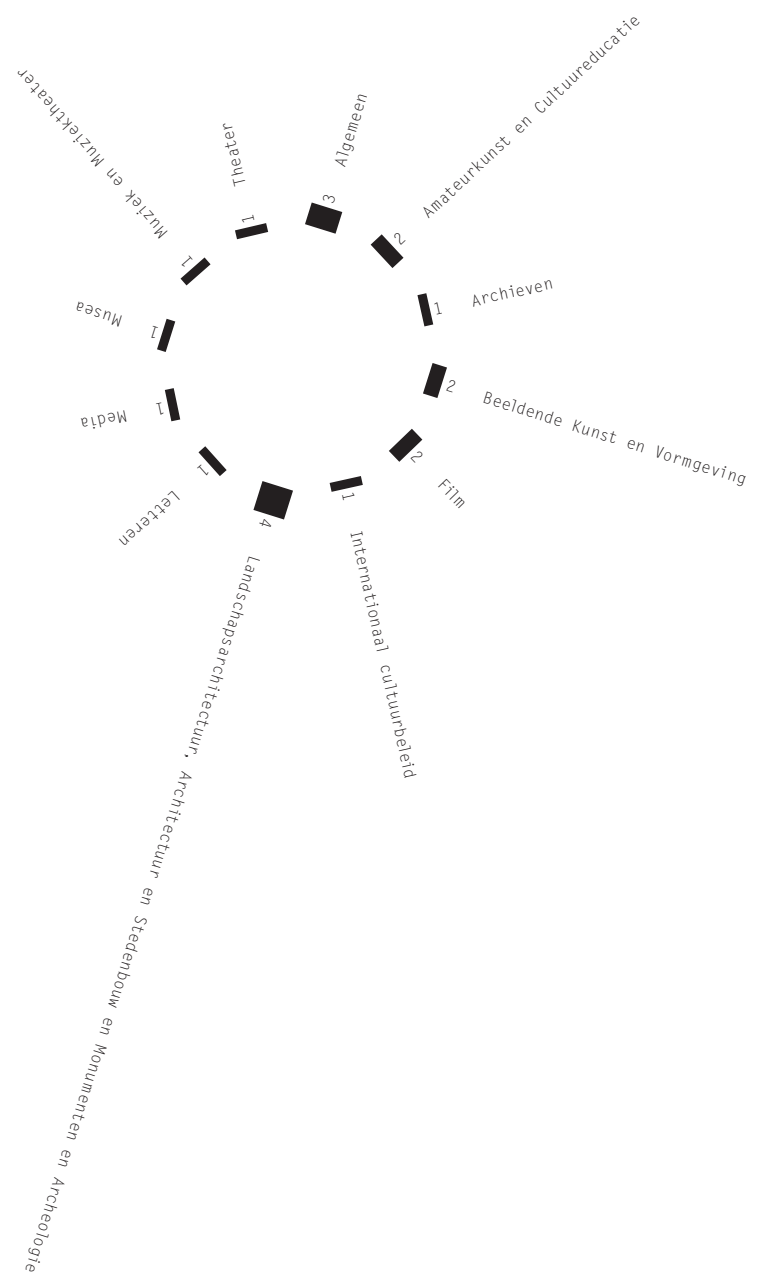
Beleidsadviezen

De Raad voor Cultuur brengt gevraagd en eventueel ongevraagd advies uit over actuele beleidskwesties in de cultuursector.

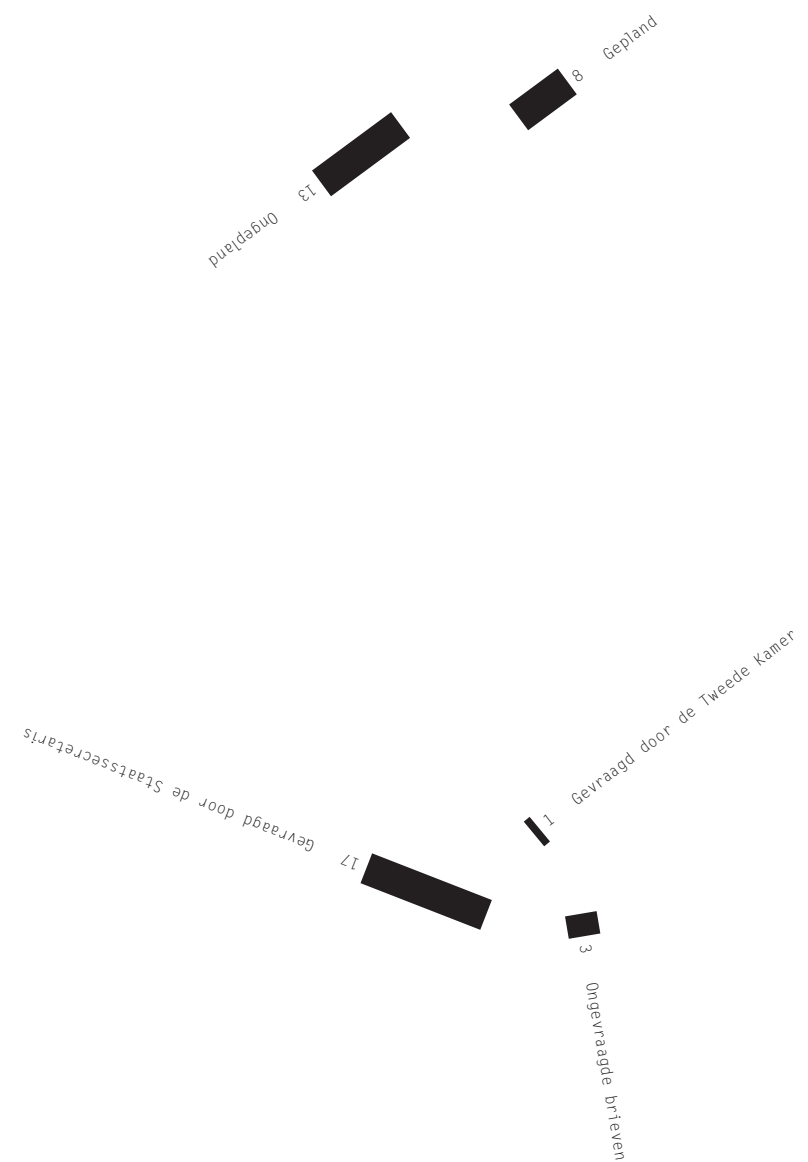
De Raad bracht in 2003 21 beleidsadviezen uit.

Beleidsadviezen per sector
Totalen

Beleidsadviezen
Totalen

Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht	Beleidsadviezen overzicht
Algemeen	Amateurkunst en Cultuureducatie	Archieven	Beeldende Kunst en Vormgeving	Film	Internationaal Cultuurbeleid	Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie	Letteren
Voorstel tot nadere taakafbakening ministerie OCenW en de fondsen 14-03-2003 rc-2003.5545/6	Cultuureducatie 22-05-2003 ame-2003.5508/2	Evaluatie Stichting Archiefschool 03-07-2003 arc-2003.5582/2	Europees Keramisch Werkcentrum* 16-07-2003 bkv-2002.5330/2	Structuurversterking filmindustrie 26-02-2003 flm-2003.5558/1	Internationaal Cultuurbeleid 30-06-2003 rc-2003.5336/3	Cultuurimpuls stedelijke vernieuwing 18-06-2003 asm-2003.5731/2	Wet op de vaste boekenprijs 21-05-2003 let-2003.5166/5
eCultuur: van i naar e 17-06-2003 rc-2002.4251/3	Amateurtheaterfestival en -circuit* 06-06-2003 ame-2003.5705/2		Doors of Perception* 16-07-2003 bkv-2003.5748/3	Evaluatie stimuleringsmaatregelen filmindustrie 18-09-2003 flm-2003.6187/4		Proefboringen 22-04-2003 mon-2003.5250/2	
Bezuinigingen op cultuurstatistieken CBS 11-11-2003 rc-2003.6618/1						Stoomschip Rotterdam 20-05-2003 mon-2003.5652/2	
						Toepassing artikel 45 Monumentenwet 1988 06-06-2003 mon-2003.5513/2	

* instellingsadvies

* instellingsadvies

Beleidsadviezen
overzicht

Beleidsadviezen
overzicht

Beleidsadviezen
overzicht

Beleidsadviezen
overzicht

Media

Musea

Muziek en Muziektheater

Theater

Meerjarenbegroting landelijke publieke
omroep voor 2004-2008
05-11-2003
med-2003.6514/3

Museaal beleidskader
18-06-2003
mus-2003.5484/3

Stichting Organisatie Oude Muziek*
15-05-2003
mzk-2003.5716/2

Buitenlandbeleid van het Nationaal
Popinstituut*
07-10-2003
mzk-2003.5716/2

Tussenbalans theatersituatie
Oost-Nederland*
01-05-2003
the-2003.5626/2

* instellingsadvies

De Raad heeft in 2003 21 beleidsadviezen uitgebracht, waarvan er 13 ongepland waren – dat wil zeggen niet in het in september 2002 door het kabinet vastgestelde Adviesprogramma 2003 opgenomen. Een groot deel van het werk van de Raad heeft zich dus pas in de loop van het kalenderjaar door middel van adviesaanvragen aangediend. Eén verklaring hiervoor staat al in het adviesprogramma zelf te lezen: het in 2002 nieuw aangetreden kabinet moest ten tijde van het vaststellen van het Adviesprogramma 2003 zijn beleidsprioriteiten ten aanzien van het cultuurbeleid nog bepalen. Om die reden is er nadrukkelijk ruimte gehouden in het programma en bevatte het vooral beleids-onderwerpen met lijnen uit het verleden. De Raad is van mening dat het jaarlijks adviesprogramma als planningsinstrument voor het kabinet meer dan nu het geval is moet dienen als inhoudelijke leidraad, zij het met de kanttekening dat er in een adviesprogramma altijd ruimte dient te zijn voor actuele onderwerpen en dat er zeker ook rekening gehouden moet worden met de start van een nieuw kabinet en mogelijke veranderingen in de beleidsprocessen die tot een adviesaanvraag leiden. De Raad wil hiervoor in samenwerking met het ministerie van OCW extra inspanningen leveren.

In het afgesproken Adviesprogramma 2003 stond aangegeven dat onderwerpen als publieksbereik, marktverhoudingen, gebruik van moderne communicatietechnieken, dienstverlening en educatie terugkerende elementen zouden vormen in de beleidsvragen en -adviezen. Concreet werden bijvoorbeeld adviezen verwacht over de onderwerpen eCultuur en cultuureducatie, welke voor de Raad meerjarige beleidsthema's zijn. Daarnaast stond de beoordeling door de Raad van een serie beleidsevaluaties op het programma, bijvoorbeeld van de stimuleringsmaatregelen film en het internationaal cultuurbeleid. Ook over langlopende processen zoals de veranderingen in het monumentenbeleid zou de Raad adviseren. Over de meeste onderwerpen, zij het niet alle, is in het verslagjaar een advies uitgebracht.

Een bijzondere categorie uitgebrachte beleidsadviezen betreft zes – ongeplande – adviezen over een meerjarig gesubsidieerde cultuurinstelling, zogenoemde instellingsadviezen. Deze categorie, die in het overzicht

is gemarkeerd met *, vloeit voort uit de Cultuurnota 2001-2004. In het kader van dit jaarverslag is een poging gedaan van alle adviezen te achterhalen welk standpunt het kabinet, doorgaans de staatssecretaris voor Cultuur en Media, erover heeft ingenomen. Waar beschikbaar is ook informatie opgenomen over reacties uit de sector en de media. Dit overzicht beoogt indicaties te geven van wat er met de adviezen van de Raad voor Cultuur is gebeurd. Voor de volledige inhoud van alle uitgebrachte beleidsadviezen wordt hier verwezen naar de website van de Raad <www.cultuur.nl>.

Een belangrijk punt van zorg wil de Raad op deze plaats kenbaar maken: het is bij de belangrijkste aanvrager van adviezen, het ministerie van OCW, geen standaard-procedure om de Raad te informeren over ingenomen standpunten op raadsadviezen. De Raad acht een actieve eigen houding om informatie te vergaren vanzelfsprekend, maar vindt ook een goede en snelle informatievoorziening van de kant van het ministerie noodzakelijk voor het functioneren van de Raad. Met name bij twee adviezen (Evaluatie Stichting Archiefschool en Beleidsregels opgravingsbevoegdheid) heeft de Raad geen kabinetsstandpunt kunnen achterhalen.

Een analyse van de inventarisatie leert dat de staatssecretaris in totaal zeker vijftien adviezen van de Raad op hoofdlijnen heeft gevolgd (waarvan vijf van de in totaal zes instellingsadviezen). Op het terrein van de film heeft de staatssecretaris op verzoek van de Tweede Kamer raadsadviezen gedeeltelijk tot kabinetsbeleid gemaakt. Zoals in de loop van 2004 zou blijken, zijn de adviezen over het internationaal cultuurbeleid en over eCultuur slechts in beperkte mate overgenomen. De Raad voor Cultuur maakt spaarzaam gebruik van zijn wettelijke mogelijkheid ongevraagd een advies uit te brengen. In de praktijk blijkt er bijna altijd overeenstemming te bestaan met de staatssecretaris over de behoefte aan adviezen. In 2003 is van de mogelijkheid tot ongevraagd advies dan ook geen gebruik gemaakt. De Raad heeft zich echter wel driemaal uit eigen beweging per brief tot het kabinet gewend, namelijk met uitingen van zorg over het filmbeleid, de bezuinigingen op het

cultuurbeleid en de bezuinigingen op de cultuurstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De staatssecretaris is verreweg de belangrijkste aanvrager van adviezen bij de Raad. Als adviesorgaan van regering en parlement op het terrein van cultuur is de Raad echter verheugd dat hij in 2003 ook een advies aan het parlement heeft kunnen uitbrengen, namelijk over het initiatiefwetsvoorstel inzake het behoud van de vaste boekenprijs. De Raad heeft tot slot dit jaar in het gebouw van de Raad voor Cultuur een informatief kennismakingsgesprek gevoerd met de (nieuwe) fractiespecialisten Cultuur en Media van de Tweede Kamer.

De Raad adviseerde over een voorstel van de staatssecretaris om een wijziging aan te brengen in de taakafbakening tussen het ministerie van OCW – destijds nog OCenW – en twee fondsen op het terrein van de podiumkunsten. Door overheveling van de meeste muzikensembles naar het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten en de meeste podia, productiehuisen, werkplaatsen en festivals naar het Fonds voor Podium-programmering en Marketing, zou naar het oordeel van de staatssecretaris de druk op het cultuurnotasysteem kunnen worden verlicht. Bovendien zou de kwaliteit van de adviezen van de Raad beter kunnen worden gewaarborgd en zou dichtslibbing van de Cultuurnota en versnippering van middelen kunnen worden voorkomen. De Raad geeft in zijn advies aan geen voorstander te zijn van aanpassing van de cultuurnotasytematiek op onderdelen zolang er niet eerst een discussie is gevoerd over de principes en grondslagen van de systematiek als zodanig. Er zijn naar het oordeel van de Raad zowel principiële, als inhoudelijke, bestuurlijke, pragmatische en technische bezwaren tegen een aanpassing zoals door de staatssecretaris voorgesteld. De door de staatssecretaris gesignaleerde knelpunten moeten met gerichte, beperkte maatregelen opgelost worden.

De staatssecretaris heeft het advies van de Raad gevolgd. In de inrichtingseisen bij het indienen van een beleidsplan voor de Cultuurnota 2005-2008 zijn dan ook geen beperkende voorwaarden gesteld.

Op verzoek van de staatssecretaris bracht de Raad halverwege het jaar het advies 'eCultuur: van i naar e' uit, een omvangrijk advies over informatie- en communicatietechnologie (ict) en digitale media. Hierin plaatst de Raad ontwikkelingen rond ict in een breed en integraal perspectief, gaat hij in op de relatie tussen digitalisering en cultuur en beschrijft hij de implicaties daarvan voor het cultuurbeleid. Niet de invloed van digitale media op de cultuur vormt het uitgangspunt, maar de cultuursector in relatie tot de 'digitaliserende samenleving'. Digitalisering bevordert nieuwe verbindingen tussen de culturele domeinen onderling en tussen cultuur, onderwijs en wetenschap.

Digitalisering kan bovendien tot vruchtbare samenwerking tussen sectoren leiden. Juist in die samenwerking ligt een bron van culturele innovatie, hetgeen in de ogen van de Raad de kern van eCultuur is. Internet en digitale media grijpen fundamenteel in op de manier waarop kunstenaars en cultuur-producenten zich uitdrukken, hoe cultureel erfgoed wordt ontsloten en gepresenteerd, hoe bibliotheken informatie toegankelijk maken en hoe media mede vorm geven aan het nieuws en het publieke debat. De diepere betekenis van digitalisering ligt in de manier waarop digitale media in maat-schappelijke praktijken worden ingepast en gebruikt.

De Raad typeert de ontwikkeling van eCultuur als een beweging van 'i naar e'. Hij acht het van belang dat instellingen zich bewust zijn van die beweging en zich rekenschap geven van de plek waar zij zich op de route van 'i naar e' bevinden. De Raad onderscheidt drie gedaanten van eCultuur: informatisering (instrumentele toepassing van ict); culturele innovatie en rolverandering van culturele organisaties en makers als gevolg van digitalisering. Sommige zullen nog in het stadium verkeren van instrumentele toepassing van internet en digitale media. Andere zullen digitale media al gebruiken als basis voor eCulturele innovatie. Hier leidt digitalisering tot de ontwikkeling van nieuwe producten, (presentatie)vormen en diensten. Digitalisering zet organisaties tevens aan tot een breder en dieper veranderingsproces. In het digitale tijdperk worden instellingen in toenemende mate onderdeel van cultuurproducerende netwerken en staan zij steeds minder op zichzelf. Hun rol wordt

die van intermediair in een doorlopend proces van betekenisgeving in samenwerking met instellingen met specifieke kennis en expertise. Dit geldt in het bijzonder voor instellingen binnen de erfgoed-, bibliotheek- en media-sector. In deze sectoren is te zien dat instellingen die zich positioneerden als eindstations van afgeronde cultuurproducten (zoals collecties, boeken en televisieprogramma's), zich meer en meer gaan opstellen als tussenstations voor halffabrikaten (zoals gebruikerservaringen, kennis- en informatiesystemen en interactieve verhalen). Digitalisering leidt dan tot een fundamentele verandering waarbij de instelling de eigen activiteiten moet herbezielen in het licht van eCultuur en een digitaliserende maatschappij.

De Raad pleit in het advies voor een beleid gericht op (e)culturele innovatie en benadrukt de noodzaak voor verdere ontwikkeling van eCultuur binnen de drie domeinen van cultuur: erfgoed, kunsten en media. Er is met name behoefte aan instellingen die zich richten op onderzoek en kennisontwikkeling en die daarvoor ervaring en expertise kunnen aanbieden aan andere instellingen binnen de culturele sector. De Raad adviseert daarom onder andere de instelling van een tijdelijk projectbureau dat kennis over eCultuur bundelt en verspreidt en zich richt op stimuleren van samenwerking.

Kort nadat het advies is uitgebracht, vond een door het ministerie van OCW georganiseerd eCultuursymposium plaats, waarbij het advies samen met recente rapporten over eCultuur van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) op de agenda stond. In haar beleidsbrief 'Meer dan de som' gaat de staatssecretaris in op het raadsadvies en neemt zij een aantal van de observaties en aanbevelingen van de Raad over. Deze hebben met name betrekking op de digitalisering van cultureel erfgoed. Daarnaast is de Raad door de staatssecretaris uitgenodigd voor een toelichtend gesprek. Meerdere instellingen hebben hun visie en activiteiten op het gebied van eCultuur expliciet in hun beleidsplannen 2005-2008 opgenomen.

*Meer dan de som':
Beleidsbrief Cultuur
2004-2007
De Staatssecretaris
van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap,
mr. Medy C. van der Laan

De minister van Economische Zaken maakte in 2003 zijn voornemen bekend in het kader van bezuinigingen bij het CBS de cultuurstatistieken te willen beëindigen. Aangezien deze statistieken een essentiële bron van informatie zijn over het cultuurleven in Nederland heeft de Raad er bij de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van OCW op aangedrongen dit voornemen te heroverwegen. Hierbij heeft de Raad ook gewezen op de gemaakte plannen, in samenwerking met het CBS en partijen in de cultuursector, tot verdere verbetering van statistische informatie op het terrein van de podiumkunsten.

De minister van Economische Zaken heeft zijn voornemen in heroverweging genomen. De cultuurstatistieken zullen in ieder geval tot 1 januari 2005 blijven bestaan.

Op verzoek van de staatssecretaris adviseerde de Raad over een aantal functies in de landelijke infrastructuur voor cultuureducatie – het expertisecentrum Cultuurnetwerk Nederland, de brancheorganisatie De Kunstconnectie en Bureau Erfgoed Actueel – en over het gewenste toekomstbeeld voor de landelijke structuur op het terrein van erfgoededucatie. In zijn advies 'Cultuureducatie' schetst de Raad eerst een algemeen cultuureducatief kader, waarbij hij ingaat op zes punten van professionele, institutionele en organisatorische aard die als achtergrond dienen waartegen de functies en taken van de drie bovengenoemde instellingen invulling moeten krijgen.

Allereerst benadrukt de Raad dat iedere Nederlander de mogelijkheid zou moeten krijgen om een basisniveau te bereiken wat betreft kennis en esthetisch beoordelingsvermogen op cultureel gebied en in de eigen creatieve ontwikkeling. Daarnaast pleit hij voor een structurele inbedding van cultuureducatieve activiteiten in het takenpakket van scholen en culturele instellingen en een inhoudelijke samenhang met hun kernactiviteiten. Docenten en educatoren zouden er, meer dan tot dusver het geval is, voor moeten zorgen dat de lesmethodes en de lesinhoud aansluiten bij het referentiekader en de veranderende culturele achtergrond van de scholieren van nu. Ook is meer aandacht nodig voor methoden die een brug kunnen slaan tussen verschillende culturen, zoals community arts. De Raad hecht belang aan een doorlopende leerlijn op het gebied van cultuureducatie, zodat kinderen en jongeren van vier tot achttien jaar systematisch langs de verschillende appreciatiefases van cultuur worden geleid. Voorts acht hij het noodzakelijk dat er meer afstemming komt tussen de binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en voor cultuureducatie via en door middel van nieuwe media. Gezien de voorname rol van docenten bij de cultuuroverdracht aan leerlingen acht de Raad het wenselijk dat de pabo's weer docenten gaan opleiden met een specialisatie op het gebied van kunst en cultuur.

In het tweede deel van zijn advies doet de Raad een aantal aanbevelingen over De Kunstconnectie, Cultuurnetwerk Nederland en Bureau Erfgoed Actueel, die elk vanuit hun eigen perspectief een belangrijke rol vervullen

ten aanzien van bovengenoemde aandachtspunten. De Raad is er voorstander van dat de leden van De Kunstconnectie in de toekomst de kosten van de branchevereniging gaan dragen, omdat dit een heldere opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tot gevolg heeft. De Raad ziet graag in haar beleidsplan 2005-2008 uitgewerkt aan de hand van welke indicatoren De Kunstconnectie projecten die zijn gericht op vernieuwing van de sector gaat evalueren en op welke wijze succesvolle vernieuwingsprojecten branchebreed worden doorgevoerd. Tot slot meent de Raad dat De Kunstconnectie duidelijke prioriteiten in haar takenpakket moet aanbrengen en de relatie met Cultuurnetwerk Nederland verder zou moeten uitwerken.

Ten aanzien van Cultuurnetwerk Nederland stelt de Raad vast dat de instelling gevorderd is met de opbouw van de organisatie en de invulling van haar taken. Wel vindt hij de scheidslijn tussen gesubsidieerde activiteiten en activiteiten die op commerciële basis worden uitgevoerd nog niet helder. Verder zou de Raad scherper in beeld willen krijgen wie de afnemers zijn van welke producten en diensten, alsmede in welke getale en op welke wijze deze afnemers producten en diensten van Cultuurnetwerk Nederland gebruiken. De Raad wil voorts beter inzicht krijgen in de wijze waarop Cultuurnetwerk Nederland nieuwe ontwikkelingen in het cultuureducatieve veld opspoorde. De Raad geeft aan te verwachten dat Cultuurnetwerk Nederland in zijn beleidsplan voor 2005-2008 beschrijft hoe hij de relatie met De Kunst-connectie in de toekomst vorm wil geven en op welke wijze de instelling de functies en taken van Bureau Erfgoed Actueel zou willen inbedden als besloten zou worden deze bij Cultuurnetwerk Nederland onder te brengen.

Bureau Erfgoed Actueel heeft zijn taken de afgelopen jaren goed vervuld, meent de Raad. Nu het bureau als onderdeel van de Directie Cultureel Erfgoed van het ministerie van OCW ophoudt te bestaan en kunsteducatie en erfgoededucatie wellicht bij elkaar worden gevoegd, wil de Raad waarschuwen voor het gevaar dat erfgoededucatie wordt overwoekerd door kunsteducatie. Op basis van verschillende overwegingen

komt de Raad tot de conclusie dat het in dit stadium het meest wenselijk is de huidige functies en taken van Erfgoed Actueel bijeen te houden en ze door een duidelijk herkenbare, zelf-standige organisatie te laten uitvoeren. Hij pleit ervoor dat Erfgoed Actueel twee toekomstversies voor zijn functies en taken uitwerkt: een verzelfstandiging van de huidige organisatie enerzijds en het onderbrengen van functies en taken bij Cultuurnetwerk Nederland anderzijds.

Voorts geeft de Raad aan dat hij in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 een tweeledig oordeel wil geven over de resultaten van de herstructurering van de landelijke infrastructuur voor cultuureducatie. Met het oog op een beoordeling van de landelijke infrastructuur voor cultuureducatie als geheel pleit de Raad voor een onafhankelijk onderzoek naar deze infrastructuur. Hij kondigt daarnaast aan De Kunstconnectie en Cultuurnetwerk Nederland en de wijze waarop zij hun functies en taken vervullen opnieuw te zullen beoordelen. Ook ten aanzien van Erfgoed Actueel wil de Raad in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 een definitief advies formuleren in relatie tot de plannen van andere landelijke instellingen die actief zijn op het gebied van kunsteducatie of in het erfgoedveld.

Op het advies is een gezamenlijke reactie gekomen van de erfgoedkoepels Vereniging voor de Documentaire Informatievoorziening en het Archiefwezen (DIVA), Nationaal Contact Monumenten (NCM), Nederlandse Museumvereniging (NMV) en Stichting voor de Nederlandse Archeologie (SNA), waarbij ook de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) nauw betrokken is.

Zij menen dat hun rol op het gebied van educatie in de toekomstige infrastructuur ten onrechte wordt gemarginaliseerd, maar onderschrijven het pleidooi van de Raad twee toekomstscenario's uit te werken voor erfgoed-educatie. De koepels geven de voorkeur aan een situatie waarbij een aantal taken van het huidige Erfgoed Actueel wordt ondergebracht bij Cultuurnetwerk Nederland en een aantal taken bij de erfgoedkoepels. Ook De Kunstconnectie onderschrijft het advies, maar de branchevereniging stelt in haar reactie dat het advies aan kracht zou hebben gewonnen als de Raad meer aan-

dacht had besteed aan de samenhang tussen binnen- en buitenschoolse kunsteducatie. Zij pleit voor een convenant tussen het ministerie van OCW, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en De Kunstconnectie, gericht op afstemming van beleid en van financiering van kunst- en cultuureducatie.

De beleidsvoornemens van de staatssecretaris op het gebied van cultuur en onderwijs, zoals beschreven in de beleidsbrief 'Meer dan de som', sluiten nauw aan bij de aanbevelingen in het advies van de Raad. Zij kiest ervoor extra te investeren in het project Cultuur en School om de samenwerking tussen de sectoren cultuur en onderwijs te bevorderen en stelt subsidie beschikbaar om scholen de ruimte te bieden cultuureducatie zelfstandig gestalte te geven. De beschikbare subsidie loopt op van 4 miljoen euro in 2004 tot 22 miljoen euro in 2007.

Als belangrijke accenten noemt de staatssecretaris het structureel verankeren van cultuureducatie in het onderwijsprogramma en het lanceren van een impulsprogramma voor docenten, om de culturele vorming van aanstaande docenten te verbreden en te verdiepen en docenten te ondersteunen in hun rol als cultuurdrager. Het uitbouwen van allianties tussen culturele instellingen en scholen wordt gestimuleerd met een gezamenlijke subsidie van rijk, provincie en gemeente. De taken van het Bureau Erfgoed Actueel worden belegd bij de projectgroep Cultuur en School, Cultuurnetwerk Nederland en een nieuw op te richten brancheorganisatie. In haar Cultuurnota-adviesaanvraag vraagt de staatssecretaris de Raad de beleidsplannen op het gebied van cultuureducatie te beoordelen tegen de achtergrond van zijn recente advies. Zij ziet af van het door de Raad voorgestelde veldonderzoek naar de drie instellingen, aangezien zij onderzoeksbureau Berenschot heeft gevraagd een beoordelingskader te ontwikkelen voor instellingen die deel uitmaken van de institutionele overhead.

De Raad voor Cultuur bracht een advies uit over een subsidieverzoek van stichting Theaterwerk NL ten behoeve van het landelijk amateurtheaterfestival en het landelijk amateurtheatercircuit. Een half jaar eerder had de Raad geadviseerd het festival te subsidiëren op voorwaarde dat Theaterwerk NL zijn plannen op een aantal punten zou aanvullen en aanscherpen en het publiciteitsplan verder zou uitwerken. Op basis van de aanvullende informatie besluit de Raad zijn eerdere advies te bevestigen. Zijn advies het festival subsidie te verlenen voor de jaren 2003 en 2004 werd door het ministerie van OCW overgenomen. Ten aanzien van het amateurtheatercircuit concludeert de Raad dat de toelichting van Theaterwerk NL op een aantal belangrijke punten, met name het publieksbereik, nog onvoldoende duidelijkheid biedt. Hij blijft om die reden bij zijn standpunt dat het circuit vooralsnog niet gesubsidieerd zou moeten worden. In plaats daarvan vraagt hij zich af of Theaterwerk NL niet beter via zijn netwerk zou kunnen helpen regionale circuits op te zetten. Regionale circuits hebben het voordeel dat amateurkunstenaars niet ver hoeven te reizen, terwijl zij zich toch op andere locaties dan in de eigen omgeving kunnen presenteren. De Raad doet de staatssecretaris daarom de aanbeveling Theaterwerk NL deze mogelijkheid te laten onderzoeken.

De staatssecretaris besloot het raadsadvies van 6 juni 2003 niet te volgen en kende Theaterwerk NL een subsidie toe voor het landelijke circuit van 2003 en 2004. Het vragen van een nieuw plan, zoals de Raad had voorgesteld, achtte de staatssecretaris niet opportuun, onder meer omdat het beleidsplan 2005-2008 niet lang meer op zich zou laten wachten. Het tijdschrift theater nv maakte melding van het advies en van de reactie daarop van het ministerie.

Cultuur en School:
Om onderwijs en cultuur
dichter bij elkaar te brengen
initieerde het ministerie
van OCW in 1997 het
project Cultuur en School

Sinds de verzelfstandiging van de Rijks-archiefschool in 1995 verkeren de opleidingen Archivistiek A en B in een overgangssituatie die wordt gereguleerd door het Tijdelijk Besluit Opleidingen en Examens Archivistiek. In de resultaatafspraken tussen de Stichting Archiefschool en de toenmalige staatssecretaris over de periode 2001-2004 was vastgelegd dat een evaluatierapport en een daarop aansluitend advies van de Raad voor Cultuur zouden dienen als basis voor een definitieve beslissing over het juridisch regime van het archivatieonderwijs. Na de afronding van het evaluatierapport in januari 2003 heeft de staatssecretaris de Raad dan ook om advies gevraagd over dit onderwerp.

De Raad stelt in het advies vast dat het archiefonderwijs een klein en daardoor kwetsbaar specialisme is dat een aanzienlijk publiek belang dient. Blijvende verantwoordelijkheid van de staatssecretaris voor de opleiding tot archivaris en blijvende bescherming van het beroep van archivaris acht de Raad derhalve noodzakelijk.

De Raad vindt het rendement van de Archiefschool voor het culturele segment van het archiefwezen te gering. Zelfregulering door de sector (lees: de beroepsvereniging en de koepelorganisatie) in de vorm van certificering van beroepsbeoefenaren en accreditatie van opleidingen ziet de Raad als belangrijkste waarborg voor de beroepsgerichte kwaliteit van de archivatieopleidingen in de toekomst. Zolang het certificeringstelsel nog niet werkt, moet het Tijdelijk Besluit Opleidingen en Examens Archivistiek van kracht blijven. De Raad bepleit een verlenging van het Tijdelijk Besluit tot en met het studiejaar 2007-2008 onder een aantal strikte voorwaarden die ervoor moeten zorgen dat het gebrekkige culturele rendement van de Archiefschool in de komende jaren verbetert. Voor de langere termijn beveelt de Raad aan nader onderzoek te verrichten naar alternatieven voor de huidige samenwerkingsconstructie tussen de Archiefschool en de onderwijspartners (de Hogeschool en de Universiteit van Amsterdam) en naar de positionering van de expertisecentrumfunctie.

De staatssecretaris heeft niet formeel gereageerd op het advies. Ook een standpuntbepaling ten aanzien van het juridisch

regime van het archivatieonderwijs is uitgebleven. Evenmin heeft het advies reacties opgeleverd van de kant van de Staten-Generaal, het werkveld en de media. Wel heeft het advies de Archiefschool ertoe aanzet stappen te ondernemen om in nauw overleg met het werkveld het beroepsprofiel in kaart te brengen en te werken aan een betere aansluiting van de opleidingen op dit profiel.

De aanleiding voor het adviesverzoek van de staatssecretaris vormden de tussentijdse beleidswijzigingen bij het Europees Keramisch Werkcentrum (EKWC). Het ging hierbij om een nieuwe invulling van de kernfunctie inclusief de bedrijfsvoering, personeelsformatie en meerjarenbegroting. Daarnaast vroeg het EKWC een eenmalig investeringssubsidie aan voor de startfase van de nieuwe koers. De Raad meldt in zijn advies positief te staan tegenover de flexibilisering van beschikbare plaatsen en een verschuiving ten gunste van de vormgevingsdiscipline. Hij wijst er op dat beide maatregelen inhaken op ontwikkelingen in het veld en in kunstenaarsloopbanen. Wat betreft internationalisering geeft hij aan dat het EKWC zijn inspanningen het beste kan richten op het mobiliseren van bestaande podia. Ten aanzien van de kerntaken stelt de Raad dat deze niet afhankelijk gemaakt mogen worden van de financiering van derden. Dat geldt zeker voor research die samenhangt met artistieke en vakinhoudelijke ontwikkeling; het EKWC is immers een centrum voor studie, ontwikkeling en experiment. Er moet zorgvuldig worden bepaald welke taken bij het EKWC horen en welke taken door anderen kunnen worden verricht. De Raad adviseert positief over het gevraagde bedrag voor de herprofilering.

Het gevraagde bedrag werd door het ministerie van OCW toegekend. Een verdere uitwerking van de herprofilering vond plaats in het beleidsplan dat het EKWC opstelde in verband met de cultuurnotaprocedure.

Naar aanleiding van de precaire financiële situatie van de stichting Doors of Perception concludeerde het ministerie van OCW dat de organisatie van de geplande grote tweejaarlijkse Doors-conferentie niet verantwoord was. Het ministerie vroeg de stichting om een bijgesteld activiteitenplan 2003-2004 waarover de Raad desgevraagd advies uitbracht. De Raad komt tot de conclusie dat de financiële nood als katalysator heeft gewerkt gezien de omslag die Doors of Perception volgens hem moest maken. Doors of Perception moet niet streven naar groei, maar moet gericht activiteiten ontwikkelen en vooral aandacht besteden aan een zorgvuldige follow-up zodat het maximale wordt gehaald uit alle inspanningen. Daarnaast wijst de Raad in het advies opnieuw op de zwakke organisatorische en bestuurlijke kanten van de stichting.

Het ministerie keurde het gereviseerde plan goed en drong aan op voldoende zorg voor kennisoverdracht en op bijstelling van de werkwijze van de stichting. Doors of Perception hield in haar beleidsplan voor de nieuwe cultuurnotaperiode rekening met de aanbevelingen van de Raad.

Beleidsadviezen

Film
Structuurversterking filmindustrie

In een brief gaat de Raad in op de consequenties van de beoogde beëindiging, per 31 december 2003, van het pakket stimuleringsmaatregelen voor de Nederlandse filmsector dat de rijksoverheid in 1999 in werking heeft gezet. De Raad schetst in zijn advies de positieve effecten van het gevoerde beleid, zoals vergroting van het productievolume, toename van het aantal private investeringen, verhoging van het publieksbereik en verbetering van het imago van de Nederlandse film. Desalniettemin is de beoogde structuurversterking van de filmindustrie nog niet volledig gerealiseerd, zo stelt de Raad. De ongelukkige implementatie van één van de onderdelen van het pakket, de fiscale maatregel, en het daarmee samenhangende gebrek aan beleidscontinuïteit, wordt daarvoor door de Raad als belangrijkste reden aangemerkt. De Raad pleit derhalve voor een tijdelijke continuïtering van het bestaande pakket stimuleringsmaatregelen en adviseert de staatssecretaris hiervoor alvast geld te reserveren in de rijksbegroting voor 2004. Naar aanleiding van een grondige evaluatie van de werking en uitvoering van de huidige maatregelen kan dan worden gezien hoe in de toekomst het beste invulling kan worden gegeven aan het rijksbeleid ter stimulering van de filmsector.

Beleidsadviezen

Film
Evaluatie stimuleringsmaatregelen filmindustrie

Als vervolg op het advies 'Structuurversterking filmindustrie' reageert de Raad in zijn brief aan de staatssecretaris van Economische Zaken – met afschrift aan haar ambtsgenoten van Financiën en Cultuur – op het rapport 'Evaluatie van de Stimuleringsmaatregelen voor de Nederlandse Film, 1999-2003'. Dit rapport is opgesteld door onderzoeksbureau Berenschot in opdracht van genoemde ministeries. Deze evaluatie wijst uit, aldus de Raad, dat het gevoerde overheidsbeleid inzake filmstimulering succesvol is geweest en versterkt de visie van de Raad dat het stopzetten van een economisch stimuleringsbeleid voor de filmsector bijzonder kwalijk gevoelen heeft – niet alleen voor de publieksgerichte Nederlandse filmindustrie maar eveneens voor het artistieke deel van de filmsector. In zijn reactie op het rapport onderstreept de Raad nogmaals het belang van continuïtering van een actief stimuleringsbeleid door de rijksoverheid en verwijst hiertoe naar het filmbeleid in andere Europese landen en naar de visie van de Europese Commissie omtrent het economisch belang van de audiovisuele sector. Op korte termijn is een tijdelijke verlenging van de bestaande maatregelen noodzakelijk. Voor de periode daarna dienen politiek, beleidsuitvoerders en het filmveld op zo kort mogelijke termijn tezamen met een aangescherpt plan ter stimulering van de filmsector te komen.

De Raad heeft op bovenstaande adviezen geen reactie gekregen van de staatssecretaris. Wel vonden de adviezen weerklank in het veld. De mening van de Raad werd regelmatig door de belangrijkste organisaties in de sector – het Nederlands Fonds voor de Film, Fine, de Federatie Filmbelangen – aangehaald in publicaties en persberichten. In oktober 2003 stemde een meerderheid van de Tweede Kamer in met het voorstel tot een tijdelijke verlenging van de bestaande maatregelen voor 2004. Het kabinet heeft aan deze motie gehoor gegeven en daarmee een deel van het raadsadvies opgevolgd.

Beleidsadviezen

Internationaal Cultuurbeleid
Internationaal Cultuurbeleid

Omdat bij het verschijnen van het Vooradvies de commissie Internationaal Cultuurbeleid haar oordeelsvorming over internationalisering nog niet had afgerond, verwees zij naar de in juni 2003 te verschijnen *mid term review* over het internationaal cultuurbeleid, die dan tevens zou dienen als supplement van het Vooradvies voor wat betreft de internationale aspecten van het cultuurbeleid. In deze *mid term review* stelt de Raad dat de Nederlandse kunst en cultuur in het buitenland aan bekendheid verliezen als de overheid en het culturele veld geen extra inspanning leveren. De Raad maakt onderscheid tussen praktisch en strategisch internationaal cultuurbeleid. Kunstenaars en culturele instellingen ontwikkelen zelf internationale contacten waardoor zij hun werk meten met wat er in het buitenland gebeurt. Welke keuzes daarin worden gemaakt is vooral een zaak van kunstenaars en instellingen zelf, waarbij de fondsen en sectorinstituten een ondersteunende rol spelen. De Raad geeft aan dat van culturele instellingen moet worden gevraagd om in hun beleidsplannen voor de Cultuurnota 2005-2008 expliciet aandacht te besteden aan hun rol in een internationale context. Hij roept het ministerie van OCW op om voorafgaand hieraan duidelijkheid te scheppen over de financiële ruimte die de Cultuurnota 2005-2008 zal bieden voor honorering van reguliere internationale activiteiten en programma's van de instellingen. De Raad pleit voor continuïtering van het HGIS-cultuurbudget en hij geeft aan dat dit budget ook moet worden gebruikt om te investeren in een meer strategisch beleid om de positie en bekendheid van Nederlandse kunst en cultuur in het buitenland te versterken. De wijze waarop de internationale promotie van Nederlandse kunst en cultuur vanuit Nederland wordt georganiseerd, kan naar het oordeel van de Raad worden verbeterd, onder meer door de rol van de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken, van de Stichting Internationale Culturele Activiteiten en van de culturele fondsen en sectorinstituten beter op elkaar af te stemmen. Verder acht de Raad het hoog tijd dat het ministerie van Economische Zaken zich sterker dan tot dusver committeert aan internationale promotie van de Nederlandse cultuur door middel van een regeringsbreed gedragen cultureel exportprogramma. De Raad bepleit

versterking van de culturele afdelingen van de ambassades in Berlijn, Londen en Parijs en van het consulaat-generaal in New York, alsmede opwaardering van de culturele portefeuille binnen het diplomatieke bestel. Via het HGIS-cultuurbudget moet voldoende geld beschikbaar blijven om flexibel in te kunnen spelen op ontwikkelingen in andere landen.

Op het raadsadvies is kort na de verschijning door een aantal koepelinstituten, fondsen en sectorinstituten gereageerd. Die reacties hadden over het algemeen een positieve teneur, ook al vonden sommige instellingen dat niet alle vragen met betrekking tot het internationaal cultuurbeleid in het advies werden beantwoord. Het raadsadvies heeft er mede toe geleid dat culturele instellingen zo veel mogelijk hun internationale activiteiten als integraal onderdeel in hun beleidsplan 2005-2008 hebben opgenomen. De staatssecretaris kondigde in haar brief 'Meer dan de som' aan samen met haar collega van Europese Zaken te zullen reageren op het advies. Ze gaf wel reeds aan blij te zijn met de raadsuitspraak dat internationalisering als één van de kerntaken van de instellingen moet worden beschouwd. Ze zegde toe dat de door de Raad gesignaleerde noodzaak voor een stevige infrastructuur voor internationale activiteiten aan bod zou komen bij de doorlichting van de ondersteuningsstructuur. Ook versterking van de coördinerende functie in het internationaal cultuurbeleid zou daarbij meegenomen worden.

Homogene Groep
Internationale
Samenwerking
(HGIS)-cultuurbudget:
extra stimulans voor
het internationale
cultuurbeleid

Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (ISV II): aanvraag voor een vijfjaarlijkse financiële bijdrage door gemeenten uitsluitend bedoeld voor stedelijke vernieuwing.

Beleidsadviezen
Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie Cultuurimpuls stedelijke vernieuwing
De Raad heeft op verzoek van de staatssecretaris advies uitgebracht over de voorgenomen participatie van het ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in het interdepartementale Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (ISV II). In dit advies gaat de Raad in op vragen ten aanzien van de wenselijkheid en noodzaak om met cultuurbeleid deel te nemen aan het investeringsprogramma, de geschetste inhoudelijke contouren van het beleidskader en de geschetste procesmatige, institutionele en financiële uitgangspunten. De Raad stelt dat het ingrijpen in de reeds bestaande omgeving een daad van culturele betekenis is en dat vanuit het culturele domein een grote bijdrage kan worden geleverd aan de noodzakelijke kwaliteitsslag in de stedelijke vernieuwing. Bovendien kan het stadslandschap de eigentijdse bewoner en bezoeker ook in de toekomst oriëntatiepunten bieden, in tijd en ruimte. Daarnaast dient in de stedelijke vernieuwing rekening te worden gehouden met (toekomstige) cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen. De Raad oordeelt in hoofdlijnen positief over de wenselijkheid van en noodzaak tot de voorgenomen participatie door de staatssecretaris.
De staatssecretaris en de Tweede Kamer hebben het advies ter harte genomen. De Cultuurimpuls maakt inmiddels onderdeel uit van het Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing II.

Beleidsadviezen
Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie Proefboringen
In december 2002 ontving de Raad een adviesaanvraag over de aanpassing van de 'Beleidsregels opgravingsbevoegdheid', waaraan artikel 1a toegevoegd zou moeten worden. Door dit artikel zouden proefboringen die worden ingezet om archeologische monumenten op te sporen, voortaan binnen het kader van de Monumentenwet vallen.
De Raad herkent de onderliggende problematiek die is ontstaan wegens het toenemend aantal uitvoerenden en de wens om de kwaliteit van activiteiten te bewaken. Maar vanwege zijn vrees tot verdere bureaucrativering van het archeologiebestel is de Raad van mening dat niet op voorhand voor een juridische oplossing hoeft te worden gekozen. Een verdere kwaliteitsverbetering van proefboringen is wenselijk en mogelijk. Aanpassing van de Beleidsregels met invoering van het voorgestelde wetsartikel 1a stuit echter op het bezwaar dat naleving niet is verzekerd, het tot (procedurele) vertraging leidt en kostenoprijvende effecten kan hebben. Certificering van de uitvoerder ziet de Raad als een aanvaardbaar alternatief om het gestelde doel te bereiken en toch een maatschappelijk draagvlak voor archeologisch onderzoek te behouden.

Beleidsadviezen
Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie Stoomschip Rotterdam
Op verzoek van de staatssecretaris heeft de Raad zich gebogen over de cultuurhistorische waardering van het Stoomschip Rotterdam (SS Rotterdam) uit 1959. Het Stoomschip Rotterdam is volgens de Raad in de Nederlandse context een uniek object, dat een ijkpunt vormt voor de scheepsbouw van de wederopbouwperiode. Interieur, exterieur, techniek, ontwerp en constructie zijn op bijzondere wijze geïntegreerd tot een schip dat exemplarisch is voor het optimisme en de democratisering van de samenleving van de naoorlogse jaren. De Raad concludeert in zijn advies dat de rijksoverheid zich het lot van de SS Rotterdam dient aan te trekken, door middel van beleidsontwikkeling en/of het beschikbaar stellen van financiële middelen. De symboolwaarde, de ensemblewaarde, de integratie van interieur, ontwerp en techniek, de uniciteit van de SS Rotterdam en het maatschappelijk draagvlak voor varend erfgoed rechtvaardigen die conclusie. De Raad beseft echter dat het huidige juridische instrumentarium (de Monumentenwet) niet is toegerust op bescherming van varende objecten als het Stoomschip Rotterdam.
Naar aanleiding van het raadsadvies en een toelichting van de staatssecretaris heeft de Tweede Kamer verschillende vragen gesteld. De staatssecretaris heeft in zowel haar toelichting als beantwoording het raadsadvies onderschreven. Eind 2004 verwacht zij meer inzicht te hebben in hoeverre een juridisch instrumentarium voor varend en mobiel erfgoed dient te worden ontworpen. Naast financiële motieven heeft de staatssecretaris derhalve geen directe prioriteit gesteld aan de bescherming van het Stoomschip Rotterdam.

Beleidsadviezen
Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw en Monumenten en Archeologie Toepassing artikel 45 Monumentenwet 1988
In de adviesaanvraag wordt voorgesteld voortaan een algemene beleidslijn te hanteren inzake overdracht van opgravingsvondsten.
De Raad onderschrijft in zijn advies dat het vaststellen van een algemene beleidslijn de voorkeur verdient boven het indienen van afzonderlijke en casuïstische adviesaanvragen. Volgens hem verlicht dat niet alleen de administratieve lastendruk, maar bevordert het ook de effectiviteit en efficiency van advisering. De Raad gaat akkoord met het voorstel alle bij opgravingen gevonden roerende goederen die eigendom zijn van de staat over te dragen aan provinciale depots, indien daaronder ook provinciale samenwerkingsverbanden worden verstaan. Verder neemt hij met genoegen kennis van de mededelingen dat bij iedere voorgenomen afwijking van de algemene beleidslijn de Raad om advies zal worden gevraagd en dat de uitzonderingspositie voor de toewijzing van scheepsarcheologische monumenten aan het scheepsarcheologisch depot in Lelystad zal worden gehandhaafd.

Op 11 december 2002 bracht de Raad advies uit aan de staatssecretaris van Cultuur en Media en de minister van Financiën naar aanleiding van een evaluatie van de vaste boekenprijs door het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Centraal Planbureau. De Raad adviseerde de bewindspersonen om de vaste boekenprijs voor alle Nederlands- en Friestalige boeken vanuit cultuurpolitieke overwegingen te handhaven, bij voorkeur door deze te verankeren in een wet. Op verzoek van de voorzitter van de Tweede Kamer bracht de Raad in 2003 advies uit aan de Tweede Kamer der Staten Generaal over het initiatief wetsvoorstel van de Tweede Kamerleden F. Halsema en B. Dittrich om te komen tot een Wet op de vaste boekenprijs. Het was de eerste keer dat de Kamer gebruik maakte van haar bevoegdheid de Raad om advies te vragen. In mei 2003 adviseert de Raad positief over de voorgestelde wet omdat daarin de cultuurpolitieke doeleinden zijn vastgelegd en het wetsvoorstel bovendien zo veel mogelijk aansluit bij de huidige, goed werkende praktijk en de Europese regelgeving. In het advies doet de Raad een klemmend beroep op uitgevers en boekhandelaren om tot overeenstemming te komen over een bepaling in de wet over het verlenen van marges en andere verkoopvoorwaarden door uitgevers aan boekhandels. Het cultuurpolitieke belang van de wet gaat boven het individuele belang van de commerciële partijen, aldus de Raad. Tevens maakt de Raad een kanttekening bij het toezicht op de wet. Het voorstel van de indieners om een gespecialiseerd, zelfstandig toezichthoudend bestuursorgaan in te stellen vindt de Raad een zwaar instrument. Hij adviseert om, indien mogelijk, de toezichthoudende taak onder te brengen bij de koepelorganisatie van het boekenvak.

Naar aanleiding van de adviezen van de Raad voor Cultuur, de Raad van State en het boekenvak is door de indieners een herzien wetsvoorstel ingediend. De wet zou in 2005 in werking moeten treden; de parlementaire behandeling van het definitieve wetsvoorstel over de vaste boekenprijs vindt plaats in 2004.

Elk jaar beoordeelt de Raad de prestaties in het voorbije programmaseizoen en het voorgenomen programmabeleid voor de komende vier jaar zoals gepresenteerd in de meerjarenbegroting van de publieke omroep. In het advies over de meerjarenbegroting voor 2004-2008 ondersteunt de Raad het programmabeleid op hoofdlijnen, maar heeft op bepaalde punten kritiek en doet hiervoor aanbevelingen tot verbetering. Zo pleit de Raad voor een gezamenlijk dramabeleid dat ook op de langere termijn richting geeft aan de inspanningen van de afzonderlijke omroeporganisaties. Verder dient er een centrale afdeling te komen voor de aankoop van series, speelfilms en documentaires uit het buitenland. De publieke omroep moet investeren in programma's die bijdragen aan een beter bereik onder jongeren, allochtonen en 'ouders van nu'. De Raad vindt het onverstandig dat de publieke omroep onevenredig wil bezuinigen op internet. Digitale media stimuleren volgens hem journalistieke en culturele vernieuwing en bieden kansen voor nieuwe vormen van maatschappelijke verankering. Bovendien dient de publieke omroep in te spelen op veranderingen in het mediagebruik die met name bij jongere generaties zichtbaar zijn. Over de toegenomen samenwerking op de radio is de Raad positief. De kritiek op het programmabeleid vloeit gedeeltelijk voort uit de besturing van de televisienetten. De Raad is van mening dat aan de besturing een meer gezamenlijk beleid ten grondslag moet liggen en dat het minder moet gaan om een optelsom van de ambities van individuele omroeporganisaties. In reactie op de aangekondigde bezuinigingen van het kabinet van veertig miljoen euro in 2004 zegt de Raad te vrezen dat deze leiden tot een verschralling van het programma-aanbod, terwijl juist verbeteringen nodig zijn. De Raad gaat tenslotte in op de mogelijke bezuinigingen op het Muziek Centrum van de Omroep (MCO) en op de Wereldomroep. De Raad is kritisch over de omvang van bezuinigingen op het MCO maar ziet wel mogelijkheden voor een beperkte inkrimping van de omroeporkesten, mits deze in relatie staat tot een verbeterde organisatie van Radio 4. In het huidige internationale en digitaliserende medialandschap is een herbezinning op het takenpakket van de Wereldomroep aan de orde, aldus de Raad.

Dit advies is goed ontvangen door zowel het ministerie van OCW als door het veld, waaronder de publieke omroep zelf en het Commissariaat van de Media. In de Mediabegroting 2004 van de staatssecretaris wordt het advies van de Raad meerdere keren aangehaald.

De staatssecretaris vroeg de Raad om advies over de voorgenomen aanpassing van het bekostigingsmodel voor de rijksgesubsidieerde musea. Om de bekostiging van musea transparanter te maken, werd in dit model een onderscheid aangebracht tussen de bekostiging van voorzieningen om de rijkscollectie in stand te houden enerzijds en de subsidie voor publieksactiviteiten en andere museale functies anderzijds. De 'Bekostiging Instandhouding Rijkscollectie' (BIR) zou een in beginsel onaantastbare aanspraak worden van de betreffende musea op het rijk, met een herijkingstermijn van twaalf jaar. De subsidie voor publieksactiviteiten en alle overige museale functies zou op de gebruikelijke wijze tot stand komen in het kader van de vierjaarlijkse Cultuurnota. De Raad stelt in zijn advies dat het vanuit principieel oogpunt ongewenst is om een splitsing aan te brengen tussen de bekostiging van de instandhouding van collectie en gebouwen en de overige museale activiteiten. Het museumbeleid van het rijk moet gebaseerd zijn op de erkenning van musea als merit goods die, als zij van nationaal belang en nationale werking zijn, ook nationale steun verdienen, los van het eigendom van de collectie die zij beheren of het gebouw waarin zij gevestigd zijn. Sinds de verzelfstandiging van de rijksmusea in het midden van de jaren 90 dient de bekostiging van museaal beheer van rijks-eigendom gebonden te zijn aan deze publiekrechtelijke verantwoordelijkheid voor de musea. De Raad hecht bovendien aan de integrale beoordeling van musea, die het gehele museale functioneren omvat. Collectiebeheer is onlosmakelijk verbonden met de andere museumtaken. De adviesaanvraag kwam voort uit de door de Raad gewenste grotere transparantie en rechtvaardigheid in de bekostiging van de rijksgesubsidieerde musea. Bij de verzelfstandiging is destijds geen objectieve norm vastgesteld op grond waarvan de financiële situatie van de verschillende musea kon worden vergeleken. Daarom wilde het ministerie een gewogen vergelijking laten uitvoeren van alle rijksgesubsidieerde musea. Dit bleek echter niet mogelijk te zijn, omdat de uitgangspunten qua locatie, gebouw, collectie en missie te verschillend waren. Het ministerie ontwikkelde vervolgens wel een model om per museum kerngegevens te verzamelen en te objectiveren van de

Beleidsadviezen

Muziek en Muziektheater
Stichting Organisatie Oude Muziek

verschillende museale functies. Deze factsheets zijn bedoeld om meer kwantitatief inzicht te geven in de bestaande verschillen tussen musea. Een historisch overzicht van enige kerngegevens per museum biedt naar de mening van de Raad weliswaar nuttige achtergrondinformatie, maar als de opzet en de inhoud niet gerelateerd zijn aan een vooraf geformuleerde beleidsvisie zal het nut beperkt zijn. Het gevaar bestaat zelfs dat aan bepaalde gegevens achteraf en onbedoeld te veel belang wordt gehecht. De financiële gegevens moeten bovendien duidelijk zijn gebaseerd op een uniforme wijze van kostentoerekening. De Raad pleit voor een inhoudelijk uitgewerkt museaal beleidskader, waaruit de waarde, de prioriteit of het belang van een museum naar opvatting van zijn belangrijkste financier kan worden afgeleid en waaraan zijn adviezen kunnen worden gerelateerd.

In haar adviesaanvraag voor de Cultuurnota 2005-2008 heeft de staatssecretaris de wens van de Raad om het functioneren van musea integraal te blijven beoordelen gerespecteerd. Een op de museumsector toegespitst inhoudelijk beleidskader heeft zij echter niet geschetst. Ten behoeve van de cultuurnota-advisering ontving de Raad per museum een historisch overzicht van enige kerngegevens.

Een vraag om extra subsidie wegens een niet meer in te lopen tekort bij de Stichting Organisatie Oude Muziek in de cultuurnotaperiode 2001-2004 was reden voor de staatssecretaris om de Raad om advies te vragen.

De Raad schrijft in het advies dat er voldoende artistieke redenen zijn om de instelling in staat te stellen zijn plannen uit te voeren. Met het aantreden van de nieuwe programmeur lijkt de stichting met haar programmering interessante nieuwe wegen in te slaan die het festival een sterker profiel geven en kansen bieden een groot en divers publiek aan zich te binden. Daarmee zou het festival zijn prominente positie in de muzieksector kunnen herwinnen die het lange tijd heeft gehad. De Raad adviseert in het advies de organisatie in de resterende cultuurnotaperiode de kans te geven zijn artistiek beleid te realiseren.

Het verzoek tot extra subsidie is door het ministerie van OCW ingestemd.

Beleidsadviezen

Muziek en Muziektheater
Buitenlandbeleid van het Nationaal Popinstituut

De Raad bracht advies uit over het voorstel van het Nationaal Popinstituut om inzake het buitenlandbeleid een gedeelte van de rijks-subsidie in de periode 2002-2004 aan te wenden voor andere doelen dan aangegeven in het beleidsplan.

De Raad adviseert in het advies in te stemmen met het bestedingsvoorstel van het Nationaal Popinstituut. De Raad acht het voorstel conform één van de beleidslijnen op het gebied van internationaal cultuurbeleid, namelijk het belang van een permanente afstemming van vraag en aanbod. Hij plaatst echter ook een kanttekening en benadrukt het belang van een meerjarig perspectief bij de promotie van de Nederlandse popmuziek waarin de activiteiten van verschillende instellingen op elkaar zijn afgestemd.

Beleidsadviezen

Theater
Tussenbalans theatersituatie Oost-Nederland

Het ministerie van OCW heeft met het voorstel van het Nationaal Popinstituut ingestemd. In het convenant met het landsdeel Oosten is voor de cultuurnotaperiode 2001-2004 met het ministerie van OCW overeengekomen dat halverwege de cultuurnotaperiode een tussenbalans zou worden opgemaakt van de kwalitatieve ontwikkelingen bij de theatergezelschappen Toneelgroep Oostpool, Kwatta en Theaterwerkplaats Generale Oost. Ook is afgesproken dat, indien de tussenbalans daartoe aanleiding geeft, een tussentijdse adviesaanvraag aan de Raad zal worden gedaan.

In het verlengde hiervan heeft de staatssecretaris de Raad gevraagd een oordeel te geven over de bevindingen in de rapportage 'Tussenbalans Theater Cultuurconvenant 2001-2004 Oost'.

De adviesaanvraag en het rapport bieden de Raad echter weinig aanknopingspunten voor een inhoudelijk advies. In de adviesaanvraag wordt niet duidelijk welke directe aanleiding de rapportage geeft voor een tussentijdse adviesaanvraag. Bovendien blijkt de informatie waarop de rapportage is gebaseerd zeer beperkt en soms zelfs onjuist te zijn. Om deze redenen concludeert de Raad dat het niet mogelijk is op grond van de beschikbaar gestelde informatie een inhoudelijk advies uit te brengen.

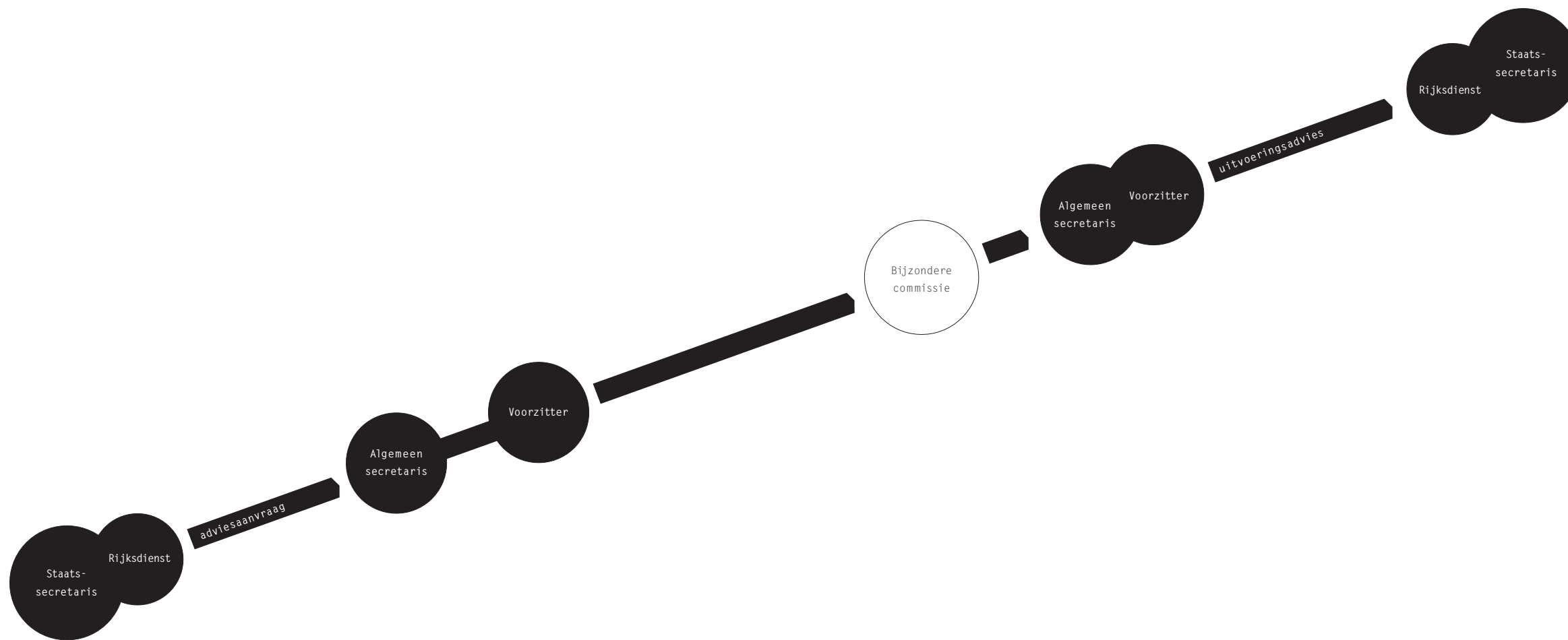
In een reactie erkent het ministerie van OCW dat het kader waarbinnen het rapport tot stand is gekomen beperkt is en niet in alle opzichten een volledig beeld schetst van de oostelijke theatersituatie. Desondanks meent het ministerie dat de bevindingen toch bruikbaar zijn om te betrekken bij de advisering over de theatersituatie in het algemeen en de positie van de regio Oost-Nederland in het bijzonder. Het ministerie vraagt de Raad dan ook de uitkomsten van de rapportage mee in overweging te nemen bij het uiteindelijk uit te brengen advies over de Cultuurnota 2005-2008.

Uitvoeringsadviezen

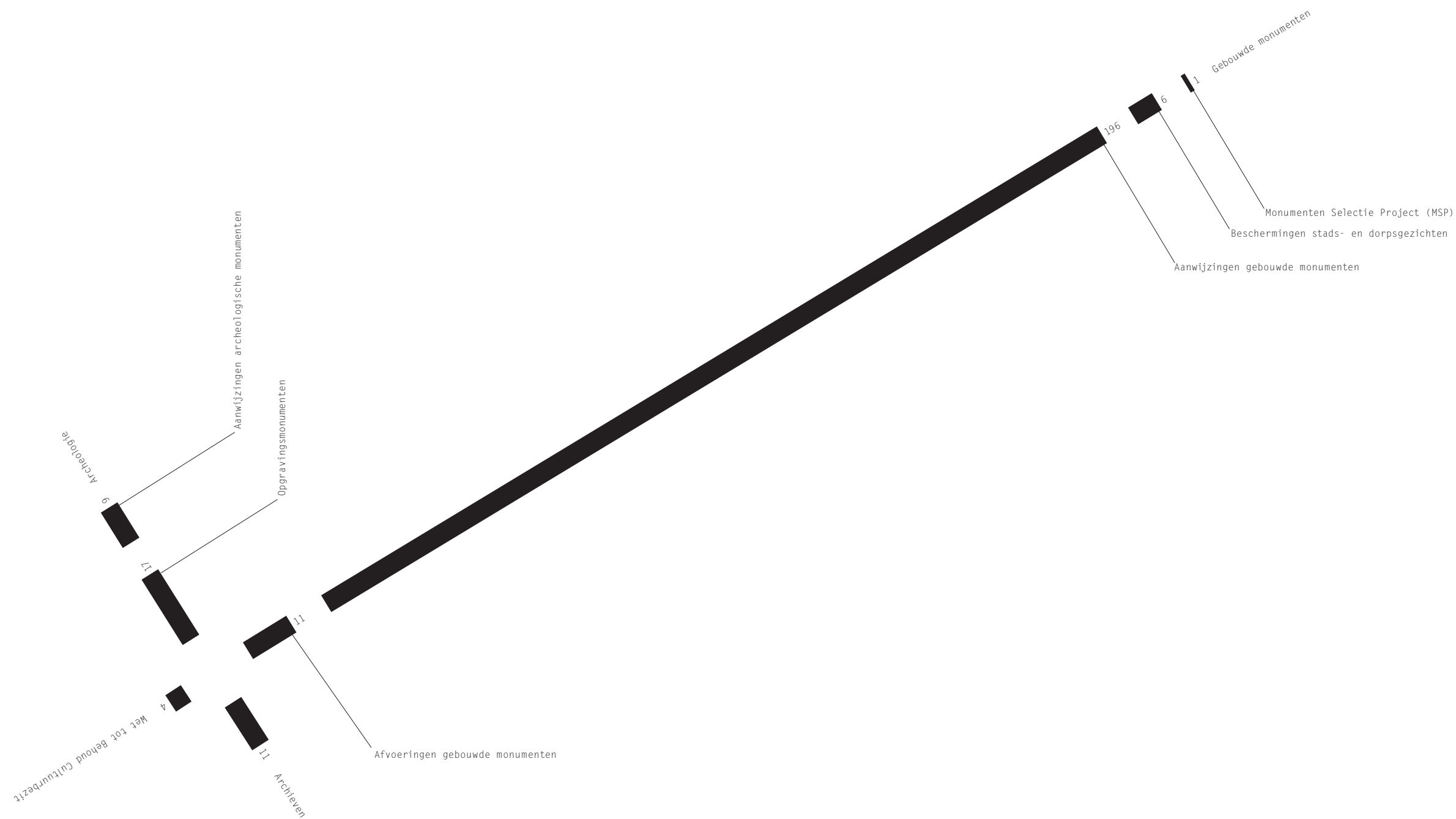
De Raad brengt uitvoeringsadviezen uit:

- over de vaststelling van selectielijsten voor overheidsarchieven;
- over de aanwijzing van rijksmonumenten;
- over de bescherming van archeologische objecten en het verlenen van (tijdelijke) opgravingsvergunningen;
- over de aanwijzing van objecten van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis als beschermd voorwerp.

De Raad bracht in 2003 255 uitvoeringsadviezen uit.

Uitvoeringsadviezen
Totalen per commissie

Uitvoeringsadviezen
overzicht

Archieven

18-12-2003
Cultuurbeheer
over de periode 1945-2000
arc-2003.6426/2 en arc-2003.6517/2

18-12-2003
Arbeidsvoorwaarden en beroepswaarde
in de sector onderwijs en wetenschap
over de periode 1945-2000
arc-2003.6426/4

18-12-2003
Deviezenbeleid
over de periode 1945-1981
arc-2003/6426/3

12-11-2003
Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting
over de periode vanaf 1988
arc-2003.6257/2

12-11-2003
Waterstaat
over de periode (1911) 1945-2001
arc-2003.6257/3

02-10-2003
Buitensectorale Arbeidsvoorwaarden
over de periode 1945-1998
arc-2003.6458/1

02-10-2003
Aansprakelijkheidsverzekering
motorrijtuigen
over de periode 1964-2000
arc-2003.5955/2

02-10-2003
Algemene wetenschappelijke
beleidsvoorbereiding van het
regeringsbeleid
over de periode vanaf 1945
arc-2003.6459/1

03-07-2003
Openbare en bijzondere
academische ziekenhuizen
over de periode 1985-2000
arc-2003.5356/2

31-03-2003
Emancipatie en gelijke behandeling
over de periode vanaf 1945
arc-2002.4705/2

31-03-2003
Coördinatie Integratiebeleid
Minderheden
over de periode 1978-1999
arc-2002.4705/2

Uitvoeringsadviezen
overzicht

Archeologie
Aanwijzingen archeologische
monumenten

02-10-2003
Gemeente Tiel
mon-2003.6300/2

02-10-2003
Gemeente Winsum (Tinallinge)
mon-2003.6302/2

02-10-2003
Gemeente Zutphen
mon-2003.6303/2

06-06-2003
Gemeente Steenbergen
mon-2001.3336/2

06-06-2003
Gemeente Borger Odoorn
mon-2002.5038/2

06-06-2003
Gemeente Velsen
mon-2002.5108/2 en 5108/3

06-06-2003
Gemeente Noordenveld
mon-2003.5746/2

10-04-2003
Gemeente Haelen
mon-2003.5435/2

10-04-2003
Gemeente Olst-Wijhe
mon-2003.5557/2

Uitvoeringsadviezen
overzicht

Archeologie
Opgravingsvergunningen

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Zwatewaterland
mon-2003.6207/2

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Son en Breugel
mon-2003.6354/2

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Boekel
mon-2003.6538/2

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Lingewaard
mon-2003.6560/2

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Ede
mon-2003.6610/2

05-12-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Lingewaard
mon-2003.6634/2

02-10-2003
Verlenging opgravingsbevoegdheid
gemeente Zaanstad
mon-2003.6188/2

02-10-2003
Verlengen opgravingsbevoegdheid
gemeente Bergen op Zoom
mon-2003.6273/2

02-10-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Leusden
mon-2003.6368/2

18-06-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Ubbergen
mon-2003.5996/2

06-06-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Apeldoorn
mon-2002.4992/2

06-06-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Ubbergen
mon-2002.5109/2

06-06-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Hoorn
mon-2003.5507/3

06-06-2003
Opgravingsbevoegdheid
gemeente Leusden
mon-2003.5745/2

Uitvoeringsadviezen
overzicht

Gebouwde monumenten
Aanwijzingen gebouwde
monumenten

04-12-2003
Zundert
Rucphenseweg 37
mon-2002.4653/2

04-12-2003
Oudegein
Oudegein 1
mon-2002.4699/2

04-12-2003
Twello
Hartelaar 13
mon-2002.4700/2

04-12-2003
Asteno
Kasteellaan 4a
mon-2002.4701/2

04-12-2003
Beegden
Nieuwstraat 67
mon-2002.4702/3

04-12-2003
Voerendaal
Cortenbach 1
mon-2002.4865/2

04-12-2003
Putten
Hardenbergerweg 2
mon-2002.4996/2

04-12-2003
Borger
Koesteeg bij 7
mon-2002.5055/3

04-12-2003
Hilversum
Peerkampiaan en
Jan van Ravenswaaypad
mon-2002.5101/2

04-12-2003
Zevenaar
Wittenburgstraat t.o. 11
mon-2002.5176/2

04-12-2003
Zwolle
Heinoseweg 18
mon-2002.5181/2

04-12-2003
Borger
Hunebedstraat bij 13
mon-2003.5261/2

04-12-2003
Maarn
De Laagt 8
mon-2003.5369/2

04-12-2003
Woudenberg
Zeisterberg bij 82
mon-2003.5370/2

04-12-2003
Eindhoven
Schootsestraat bij 5
mon-2003.5502/2

04-12-2003
Nieuwe Pekela
Albert Reijndersstraat B 21
mon-2003.5503/2

04-12-2003
Berlicum
Wamberg 14
mon-2003.5532/2

04-12-2003
Breda
Burgtsedreef 7
mon-2003.5533/2

04-12-2003
Vorden
Baakseweg 1
mon-2003.5539/2

04-12-2003
Diepenheim
Nijenhuiserlaan 11
mon-2003.5556/2

04-12-2003
Elsloo
Maasberg 2
mon-2003.5573/2

04-12-2003
Sint-Michielsgestel
Zegenwerp 5
mon-2003.5574/2

04-12-2003
Lathum
Koppenwaard 1
mon-2003.5578/2

04-12-2003
Heemstede
Glipperweg 9
mon-2003.5589/2

04-12-2003
Zutphen
Havenstraat 7 e.a.
mon-2003.5594/3

04-12-2003
Maarssen
Diependaalsedijk 17
mon-2003.5648/2

04-12-2003
Oosterhout
Waalwijk 49
mon-2003.5649/2

04-12-2003
Gulpen
Rieghelvoetpad 1
mon-2003.5665/2

04-12-2003
Wijnaaldum
Hoarnestreek 3
mon-2003.5691/2

04-12-2003
Nieuweleusen
Den Hulst 48 e.a.
mon-2003.5692/3

04-12-2003
Vorden
Wildenborchseweg 20
mon-2003.5694/2

04-12-2003
Doetinchem
Kasteellaan 6
mon-2003.5695/2

04-12-2003
Diepenveen
Boxbergerweg 66
mon-2003.5718/2

04-12-2003
Arnhem
Amsterdamseweg 453
mon-2003.5719/2

04-12-2003
Oosterbeek
Mariëndaal 8
mon-2003.5720/2

04-12-2003
Ommen
Kasteellaan 1
mon-2003.5754/2

04-12-2003
Poortvliet
Schelphoekseweg 1 e.a.
mon-2003.5756/3

04-12-2003
Sommelsdijk
Kaai bij 3 e.a.
mon-2003.5780/3

04-12-2003
Hengelo
Geurdsdijk bij 38
mon-2003.5781/3

04-12-2003
Vierakker
Vierakkersestraatweg 34
mon-2003.5796/2

04-12-2003
Zoelen
Hogestraat 1
mon-2003.5697/2

04-12-2003
Werkhoven
Bevenweertseweg 60
mon-2003.5831/2

04-12-2003
Driebergen-Rijsenburg
Langbroekerdijk 6
mon-2003.5832/2

04-12-2003
Schin op Geul
Tolhuisstraat bij 2
mon-2003.5833/2

04-12-2003
Voorburg
Westeinde 43
mon-2003.5839/2

04-12-2003
Venlo
Klaasstraat 39
mon-2003.5875/2

04-12-2003
Windesheim
Veldweg 1-2
mon-2003.5959/3

04-12-2003
Hengelo
Wolkaterweg 36
mon-2003.5960/2

06-11-2003
Nieuwe Pekela
Ds. Sicco Tjadenstraat C51
mon-2002.4526/5

06-11-2003
Esch
Hal 13A
mon-2003.5366/2

06-11-2003
Eppenhuisen
Eppenhuiserweg bij 6
mon-2003.5462/2

06-11-2003
Ankeveen
Stichts End 57-59
mon-2003.5461/2

06-11-2003
's-Gravenhage
Houtzagerssingel 42 e.a.
mon-2003.5505/3

06-11-2003
Blaricum
Schapendrift 64
mon-2003.5527/2

06-11-2003
Zuidoostbeemster
Purmerenderweg 24
mon-2003.5529/2

06-11-2003
Deventer
Zwoldeweg 96
mon-2003.5531/2

06-11-2003 Enkhuizen Kuipersdijk 15 mon-2003.5570/2	13-10-2003 Goes Stephensonweg 9 mon-2003.5282/2	18-06-2003 Steenbergen Fort Henricus mon-2002.4771/2	27-05-2003 Rosmalen Graafsebaan 101 mon-2003.5316/2	27-05-2003 Nieuwegein Dorpsstraat 22 mon-2003.5316/2	22-04-2003 Gellicum Hoogeindseweg bij 1 mon-2002.4501/2	17-04-2003 Amsterdam Rozengracht 69 e.a. mon-2002.4885/2	31-03-2003 Apeldoorn Talingweg 215 mon-2002.4659/2
06-11-2003 Oosthuizen Raadhuisstraat 1 mon-2003.5571/2	13-10-2003 Stettens Van Osingaweg 3 mon-2003.5319/3	18-06-2003 Easterlein Tsjerkebuorren 5 mon-2002.4787/4	27-05-2003 Hellum Heerenhuisweg bij 4 mon-2002.5059/2	27-05-2003 Veghel Zandvliet 11 mon-2003.5317/2	22-04-2003 Velp Hogeweg 39 mon-2002.4866/2	17-04-2003 Yerseke Irenestraat 2 mon-2002.5106/2	31-03-2003 Rossum Kerkstraat bij 32 mon-2002.4677/2
06-11-2003 Sinderen Kasselderkerkpad 2 mon-2003.5572/2	13-10-2003 Bergen op Zoom Van Konijnenburgweg bij 100 mon-2003.5365/2	18-06-2003 Waardenburg en Zaltbommel mon-2002.5053/2 en 5054/3	27-05-2003 Uithuizermeeden Dwarsweg bij 10 mon-2002.5087/	27-05-2003 Dongen Monseigneur Nolenslaan bij 17 mon-2003.5460/2	22-04-2003 Zenderen Alberweg 19 mon-2002.4861/2	17-04-2003 Amsterdam Willemstraat 6 8 mon-2002.5223/2	31-03-2003 Amsterdam Koningslaan 26 e.a. mon-2002.4765/2
06-11-2003 Vledder De Hoek bij 12 mon-2003.5647/2	13-10-2003 Amsterdam Oostenburgervoorstraat 1 mon-2003.5465/2	18-06-2003 Hapert Oude Provincialeweg 48 mon-2003.5364/2	27-05-2003 Wissenkerke Scherpenisseweg 1 mon-2003.5145/2	27-05-2003 Warmond Klaas Hennepoelpolder mon-2003.5145/2	22-04-2003 Zenderen Lidwinaweg bij 46B mon-2002.4866/2	31-03-2003 Linschoten Heeswijk 110 mon-2002.3642/2	31-03-2003 Wijhe Stationsweg 9 mon-2002.4899/3
06-11-2003 Wervershoof Dorpsstraat 202 mon-2003.5650/3	13-10-2003 Sterksel Pastoor Thijssenlaan 4 mon-2003.5988/3	18-06-2003 Molkwerum Lutzenpolle 5 mon-2003.5368/2	27-05-2003 Maastricht Plankstraat 21 mon-2002.5159/2	27-05-2003 Haastrecht Oost-Vlieterdijk bij 1 mon-2003.5634/2	22-04-2003 Nieuw-Weerdinge Weerdingerkanaal ZZ 107 mon-2002.4934/2	31-03-2003 Borne Meijershof 4 mon-2003.3846/3	31-03-2003 's-Gravenhage Carel van Bylandtlaan 1 e.a. mon-2002.5142/2
20-10-2003 Belfeld Maalbekerweg bij 24 mon-2003.5396/2	02-10-2003 IJlst Egracht 12 mon-2003.5416/3	18-06-2003 Aduard Burg. Seinenstraat 3 mon-2003.5406/3	27-05-2003 IJlst Schoonhoven Wal 26B mon-2002.5172/2	22-04-2003 Schagen Molenstraat bij 2 mon-2002.3641/2	22-04-2003 Frederiksoord Kon. Wilhelminalaan 66 mon-2002.4952/2	31-03-2003 Hattem Kruisstraat 3 en Gasthuissteeg 3 mon-2002.3950/2	31-03-2003 's-Gravenhage tussen Vaillantplein en Buitenom mon-2002.5200/
13-10-2003 Leersum Kerkweg 18 mon-2002.3596/6	03-09-2003 Molens uit molennota mon-2003.6215/1	27-05-2003 Amsterdam Oosterpark 77-78 mon-2002.3986/2	27-05-2003 Zeist Alpaccalaan 1 e.a. mon-2003.5254/2	22-04-2003 Maastricht Bemelerweg bij 56 mon-2002.3714/2	22-04-2003 Geffen Kloosterstraat 36 e.a. mon-2002.4953/2	31-03-2003 Anderen Hagenend bij 2 mon-2003.4116/2	31-03-2003 Roermond Wilhelminasingel bij 25, Pastoorswal bij 2, Grote Kerkstraat bij 29, Looskade bij 1 mon-2003.5597/1
13-10-2003 Mantgum S. van Galemawel bij 15 mon-2002.3770/3	13-08-2003 Ede Doctor Hartogsweg 58 mon-2002.4895/3	27-05-2003 Epe Woldenbergweg 4 mon-2002.4192	27-05-2003 Dordrecht Steevogersloot 58 mon-2003.5255/2	22-04-2003 Borgercompagnie Borgercompagnie 1 t.o. 221 mon-2002.3849/2	22-04-2003 Leiden Stille Rijn 12 mon-2002.5143/2	31-03-2003 Olst Fortmonderweg 53 mon-2002.4135/2	31-03-2003 Winterswijk Groenloseweg bij 1 mon-2003.5598/1
13-10-2003 Cruquius Cruquiusdijk 41 mon-2002.4230/4	18-06-2003 Vianen en Nieuwegein mon-2000.1445/2 en 1617/3	27-05-2003 Lottum Markt 1 mon-2002.4240/3	27-05-2003 Naaldwijk Molenstraat 31 mon-2003.5256/2	22-04-2003 Axel Molenstraat bij 6 mon-2002.3881/2	22-04-2003 Eijsden Diepstraat 26 mon-2003.5402/3	31-03-2003 Overveen Tetterodeweg 13 mon-2002.4167/2	18-03-2003 Duivendrecht Rijksstraatweg 226 en 228 mon-2002.5158/3
13-10-2003 Valburg Broekstraat 9 mon-2002.4407/2	18-06-2003 Rijswijk Jan Thijssenweg 11 mon-2001.2889/3	27-05-2003 Bussum Iepenlaan 26 mon-2002.4268/2	27-05-2003 Amsterdam Camperstraat 18 e.a. en Tilanusstraat 38 e.a. mon-2003.5257/2 en 5258/3	22-04-2003 Amsterdam Rijnstraat 93 mon-2002.3952/2	17-04-2003 Amsterdam Rusland 9 mon-2002.4131/2	31-03-2003 Wormerveer Zaandijkerweg 5 mon-2002.4229/	17-03-2003 Dedemsvaart Moerhelmstraat 78 mon-2002.4859/2
13-10-2003 Oudehaske Badweg 1 mon-2002.4524/4	18-06-2003 Weijerweg 4 mon-2001.3222/4	27-05-2003 Monster Kampschoerstraat 25 mon-2002.4390/3	27-05-2003 Utrecht Oudegracht bij 329 mon-2003.5262/2	22-04-2003 Amsterdam Meeuwenlaan 11 mon-2002.3985/2	17-04-2003 Venlo Parade 66 mon-2002.4133/2	31-03-2003 Veenhuizen Eikenlaan t.o. 10 mon-2002.4533/2	24-02-2003 Brabantse Veldtochten mon-2003.5522/1
13-10-2003 Rijnsburg Moleneind 35 mon-2002.4890/3	18-06-2003 Spierdijk Spierdijkerweg 105 mon-2002.3659/3	27-05-2003 Langezwaag 't Hou 22 mon-2002.4499/3	27-05-2003 Drachten Houtlaan 22 e.a. mon-2003.5283/3	22-04-2003 Wageningen Bergpad 5 mon-2002.4062/2	17-04-2003 Ankeveen Stichts End 63 mon-2002.4238/3	31-03-2003 Liessel Hoofdstraat 54 mon-2002.4540/2	29-01-2003 Schoonhoven Wal 30 mon-2001.2868/3
13-10-2003 Warten Roumwei 10 mon-2002.4933/3	18-06-2003 Schaijk Pastoor van Winkelstraat 3 mon-2002.3733/3	27-05-2003 Koudekerk a/d Rijn Dorpsstraat 15 mon-2002.4582/3	27-05-2003 Wormer Dorpsstraat 377 mon-2003.5301/2	22-04-2003 Voorhout V.d. Berch v. Heemstedeweg 1 mon-2002.4405/3	17-04-2003 Amsterdam Lauriergracht 7 mon-2002.4278/2	31-03-2003 Vlissingen Boulevard Bankert 156 mon-2002.4580/2	29-01-2003 Hilversum Godelindeweg 4 mon-2001.3215/3
13-10-2003 Naaldwijk Burg. Elsenweg 45 mon-2002.4935/3	18-06-2003 Muraltplein 51 mon-2002.4307/3	27-05-2003 Workum Trekwei 7 mon-2002.4622/3	27-05-2003 Drachten Torenstraat 12 e.a. mon-2003.5209/2	22-04-2003 Wouw Herelsestraat 198 mon-2002.4408/2	17-04-2003 Alphen a/d Rijn Julianastraat 2 mon-2002.4516/2	31-03-2003 Amsterdam Leliegracht 13 mon-2002.4581/2	29-01-2003 Leiden Hooigracht 15 mon-2001.3283/3

		Uitvoeringsadviezen overzicht	Uitvoeringsadviezen overzicht	Uitvoeringsadviezen overzicht	Uitvoeringsadviezen overzicht
		Gebouwde monumenten Afvoeringen gebouwde monumenten	Gebouwde monumenten Beschermingen stads- en dorpsgezichten	Gebouwde monumenten Monumenten Selectie Project (MSP)	Wet tot Behoud Cultuurbezit (WBC)
29-01-2003 Katwijk a/d Rijn Turfmarkt 2 mon-2001.3286/3	09-01-2003 Wassenaar Schouwweg 72 mon-2000.1670/3	09-01-2003 Deursen-Dennenburg Laagstraat 16 mon-2002.4748/2	09-01-2003 Oosterhout De Heilige Driehoek mon-2002.4745/2	06-11-2003 Limburg gemeente Venlo mon-2003.5500/3	27-11-2003 Advies inzake judaica (2) wbc-2003.6637/1
29-01-2003 Maastricht Populierweg 28 mon-2002.3703/2	09-01-2003 Barsinghorn Heerenweg 73A mon-2001.2819/2	04-12-2003 Waspijk Vrouwkennisvaartseweg 15 mon-2003.5856/2		09-09-2003 Zuid-Holland gemeente 's-Gravenzande mon-2003.6336/2	11-06-2003 Voorgenomen veiling van delen van de collectie Ritman wbc-2003.5992/3
29-01-2003 Dordrecht Oranjelaan 7-9 mon-2002.4139/2	09-01-2003 Aarle-Rixtel Kerkstraat 16 mon-2001.2821/4	06-11-2003 Krimpen aan den IJssel IJsseldijk 208 mon-2003.5463/2		03-03-2003 Friesland gemeente Leeuwarden (wijk Bonifatius I) mon-2001.2330/2	03-03-2003 Advies inzake judaica wbc-2002.1785/6
29-01-2003 Zutphen Lunettestraat 1 mon-2002.4168/2	09-01-2003 Schiedam Nieuwe Haven 139, 143-A en 147 mon-2001.2989/2	06-11-2003 Bellingwolde Hoofdweg 291 e.a. mon-2003.5606/2		03-03-2003 Limburg gemeente Weert mon-2003.5441/2	03-03-2003 Vervolg op advies Actualisering WBC-lijst wbc-2003.5542/1
29-01-2003 Bennebroek Schoollaan 70 mon-2002.4267/2	09-01-2003 Spaarndam Lagedijk bij 12 mon-2002.3746/2	13-10-2003 Munstergeleen Abshoven 27 mon-2002.3860/2		09-01-2003 Noord-Holland gemeente Amsterdam (stadsdeel De Baarsjes) mon-2002.5110/2	
29-01-2003 Haarlem Eibergseweg 4 mon-2002.4404/2	09-01-2003 Oudemolen Molensteeg bij 10 mon-2002.3852/2	18-06-2003 Amsterdam Rozengracht 218 mon-2003.5397/3		09-01-2003 Zuid-Holland gemeente Middelharnis mon-2002.5131/2	
29-01-2003 Amsterdam Blankenstraat 53 e.a. mon-2002.4570/2	09-01-2003 Meppel Weerdstraat 80 mon-2002.4117/2	18-06-2003 Klaaswaal Molendijk 144 mon-2003.5400/3			
29-01-2003 Wergea Grote Buren 1 mon-2002.4583/3	09-01-2003 Muiden IJmeer mon-2002.4241/2	27-05-2003 Schijndel Wijboscheweg 92-94 mon-2002.3736/3			
29-01-2003 Amsterdam Koningstaal 32-36 mon-2002.4766/2	09-01-2003 Vleuten Park Voorn 1 mon-2002.4482/3	27-05-2003 Riethoven Keersop 2 mon-2003.5504/2			
29-01-2003 Amsterdam Weteringschans 219 mon-2002.4891/2	09-01-2003 Dalfsen Kerkstraat 3-A mon-2002.4525/3	31-03-2003 Schweiberg Schweibergeweg 31 mon-2002.3735/3			
29-01-2003 Amsterdam Chassésstraat 62 mon-2002.4936/2	09-01-2003 Wijk bij Duurstede Zandweg 19 mon-2002.4608/2	31-03-2003 Eijsden Diepstraat 34 e.a. mon-2002.3946/3			
0-01-2003 Vledder Lesturgenplein bij 2 e.a. mon-2002.4717/	09-01-2003 Angerlo Dorpsstraat 31 mon-2002.4767/2	31-03-2003 Oost-Vlieland Dorpsstraat 120 mon-2002.4413/3			
0-01-2003 Tull en 't Waal Lange Uitweg bij 42A mon-2002.4770/2					
20-01-2003 Haarlem Raaks-complex mon-2003.5306/1					

In haar beleidsbrief 'Meer dan de som' heeft de staatssecretaris een prominente plaats ingeruimd voor de problematiek van selectie en beheer van erfgoed. De Raad juicht de ruime aandacht voor dit onderwerp van harte toe. De Raad zelf is op verschillende manieren betrokken bij de selectie van erfgoed. Vanuit zijn beleidsadviserende rol beziet hij het selectiebeleid in de context van het erfgoedbeleid en het cultuurbeleid in den brede. Op grond van de Archiefwet, de Monumentenwet en de Wet tot Behoud van Cultuurbezit vervult de Raad daarnaast ook een adviesrol ten aanzien van de uitvoering van het selectiebeleid: in de vaststellingsprocedure van selectielijsten voor overheidsarchieven; in de aanwijzingsprocedure van gebouwde en archeologische rijksmonumenten en van beschermde stads- en dorpsgezichten, alsmede in de procedure voor het verlenen van opgravingsvergunningen; in de aanwijzingsprocedure van objecten die in aanmerking komen voor bescherming in het kader van de Wet tot Behoud van Cultuurbezit.

De Raad signaleert in al deze uitvoeringstaken dat de gehanteerde beleidskaders aan heroverweging en wellicht zelfs aan herziening toe zijn. Kritische reflectie op de doelstellingen van erfgoedselectie en op de effectiviteit en geschiktheid van instrumenten en procedures daarvoor acht de Raad geboden. De huidige beschermingsregimes van respectievelijk de Archiefwet, de Monumentenwet en de Wet tot Behoud van Cultuurbezit zijn heel verschillend. Des te opvallender is het dat in de uitvoering van die drie wetten dezelfde tendensen aan het licht komen: de onontkoombaarheid en complexiteit van het onderhoud van het selectie-instrumentarium, het volumeprobleem van de gestaag groeiende hoeveelheid beschermd erfgoed (waarbij de vraag soms rijst of alles wat beschermd wordt dat ook werkelijk verdient of nodig heeft), de soms ongemakkelijke omgang met erfgoed van recenter datum en problemen ten aanzien van de taakverdeling en -opvatting van betrokken partijen, van de complexiteit en de doorlooptijd van de wettelijke procedures.

Archieven

Archiefselectie bij de overheid is met uitvoerige wettelijke regels omgeven, en dat is

niet voor niets. Overheidsarchieven herbergen een belangrijk deel van ons cultuurhistorisch erfgoed. Selectie voor vernietiging is mogelijk en nodig, maar dient zeer zorgvuldig te worden afgewogen. Archiefstukken zijn immers per definitie unica; wat eenmaal is vernietigd, is ook echt weg. Het belang van zorgvuldige archiefselectie is echter niet louter cultuurhistorisch. Voor de bedrijfsvoering van overheidsinstellingen is het van belang om de juiste stukken lang genoeg te bewaren en evenzeer, al was het alleen al om de beheerslasten te minimaliseren, om de juiste stukken tijdig te vernietigen dan wel over te brengen naar archiefbewaarplaatsen. Ook voor de recht- en bewijszoekende burger en in het belang van de democratische controle is afgewogen selectie van overheidsarchieven van groot belang. De Raad heeft de wettelijke taak te adviseren over de vaststelling van selectielijsten voor overheidsarchieven. Hij ziet in deze adviesrol toe op de zorgvuldige afweging van alle belangen die bij archiefselectie in het geding zijn. De archiefselectie bij de overheid wordt sinds 1995 gestuurd door de doelstelling de overbrengingstermijn van twintig jaar vóór 1 januari 2006 te realiseren. In mei 2003 heeft toenemende bezorgdheid van alle bij de archiefselectie betrokken partijen over de haalbaarheid van deze doelstelling geresulteerd in een conferentie over de knelpunten in de vaststellingsprocedure van selectielijsten. Er was een grote mate van consensus over de aard van de knelpunten en de oplossingsrichtingen. De Raad heeft bij deze gelegenheid met name aandacht gevraagd voor de versnippering in de vaststellingsprocedure en het idee geopperd van een 'rijksbreed' mandaat. Daardoor zou het mogelijk moeten worden dat een selectielijst door één zorgdrager voorbereid kan worden in plaats van door alle betrokkenen (vaak meer dan tien!) afzonderlijk. Ook heeft de Raad aandacht gevraagd voor de selectieproblematiek op de langere termijn. Hij heeft gepleit voor kritische reflectie op de selectiemethode en voor het verder ontwikkelen daarvan op basis van de voortschrijdende inzichten van het veld. Het Nationaal Archief en het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis hebben tijdens de conferentie hun voornemens gepresenteerd om de cultuurhistorische toets op de concept-selectielijsten beter

en efficiënter uit te voeren door middel van het gezamenlijk ontwikkelde instrument van de 'historisch-maatschappelijke analyse'. Hoe hoopvol de uitkomsten ook waren, in 2003 heeft het elan van de conferentie niet geleid tot concrete wijzigingen in de procedure en de werkafspraken tussen betrokkenen. In de archiefwettelijke uitvoeringsadviezen van de Raad over 2003 is dat zichtbaar aan de hand van steeds terugkerende procedurele kanttekeningen. Zo bleef de Raad wijzen op het feit dat de selectiecriteria, die zouden kunnen worden opgevat als beleidsregels in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht, niet formeel zijn vastgesteld. De Raad vindt het onwenselijk dat door het uitblijven van een inhoudelijke reactie op dat punt twijfel kan bestaan over de rechtsgeldigheid van het selectie instrumentarium voor overheidsarchieven. Dat staat haaks op het in de Archiefwet neergelegde streven naar zorgvuldigheid, rechtszekerheid en transparantie bij de selectie van overheidsarchieven.

Inhoudelijk heeft de Raad bij herhaling zijn bezorgdheid geuit over het gebrek aan consistentie en samenhang tussen selectielijsten onderling en soms zelfs binnen één en dezelfde selectielijst. De Raad signaleert dat selectielijsten steeds gedetailleerder worden. Lijsten die veel sterk vergelijkbare handelingen bevatten, gaan vaak mank aan een gebrek aan consistentie. Daarbij komt dat selectielijsten onderhoudsgevoeliger worden naarmate ze gedetailleerder zijn, terwijl het geenszins zeker is dat gedetailleerdere selectielijsten een zorgvuldigere of snellere selectie opleveren. Eén van de lijsten die de Raad in 2003 voor advies kreeg voorgelegd was de geactualiseerde selectielijst op het beleidsterrein Waterstaat. De Raad heeft zich tevreden getoond over de consciëntieuze aanpak en heldere verantwoording van deze actualisatie. Tegelijkertijd hebben de omvang en het tijdsbeslag van deze operatie zijn twijfels versterkt over de richting waarin de selectiemethode van de rijksverheid zich ontwikkelt en de enorme onderhoudslast die daarmee gemoeid is. De Raad vraagt zich in gemoede af of de zorgdragers in staat en bereid zullen zijn om, na de grote investeringen in de inhaalslag voor selectie en bewerking die onder de PIVOT-noemer is

PIVOT:
Project Invoering
Verkorting
Overbrengingstermijn

ingezet, structureel zoveel capaciteit vrij te maken voor het onderhoud van het selectie-instrumentarium.

De Raad betreurt het dat de staatssecretaris in 2003 is overgegaan tot vaststelling van de selectielijst Milieubeheer. De Raad heeft de adviesaanvraag over deze lijst in 2002 niet in behandeling genomen omdat er naar zijn mening sprake was van grote onvolkomenheden in de vaststellingsprocedure. De Raad stelt zich op het standpunt dat met het vaststellen van de lijst zonder dat de Raad daarover heeft geadviseerd, de Archiefwet zowel naar de letter als naar de geest geschonden is.

Monumenten en Archeologie

Nederland is een land dat in belangrijke mate gevormd is door zijn verleden, vol met al dan niet zichtbare verwijzingen naar zijn geschiedenis. Elke ruimtelijke ingreep is een confrontatie met dit verleden en impliceert risico's voor aantasting of zelfs vernietiging van materiële getuigen van onze geschiedenis. Zorgvuldigheid is daarom geboden. De status van rijksmonument is voorbehouden aan objecten en terreinen die, zoals de Monumentenwet stelt, "van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde". Het is aan de Raad om in de procedure tot aanwijzing van rijksmonumenten vast te stellen of een voorgedragen object of terrein die door de wet bedoelde waarde heeft. Van de zijde van gemeenten en provincies worden in de procedure economische en planologische overwegingen ingebracht. Bij de uitvoering van deze uit de Monumentenwet voortvloeiende taak constateert de Raad dat de werkingssfeer van de Monumentenwet gaandeweg verruimd wordt. De rijksmonumentenstatus wordt niet alleen aangevraagd voor gebouwen en stads- en dorpsgezichten, maar in toenemende mate ook voor nieuwe bouwtypen en historisch-geografische en landschappelijke elementen zoals tuinen, dijken, hekken en elektriciteitsmasten. Zo adviseerde de Raad in 2003 positief over de aanwijzing van de tuinen van Mien Ruys als rijksmonument. Een adequaat geactualiseerd beoordelingskader ontbreekt echter, niet alleen bij de Raad maar ook bij de betrokken rijksdiensten, de gemeenten

en de provincies. Door de verruiming van de werkingsfeer van de wet, in combinatie met de hausse aan aanvragen voor objecten uit de periode 1840-1940 en het voorzichtige begin van voordrachten van objecten uit de na-oorlogse wederopbouwperiode, groeit het aantal aanvragen fors en neemt de druk op de aanwijzingsprocedure toe. Bovendien constateert de Raad dat de rijksmonumentenlijst 'vervuild' is met vele monumenten die niet voldoen aan de hoge eis van landelijk cultuurhistorisch, wetenschappelijk of esthetisch belang, maar die vooral om redenen van bescherming tegen verval of verdwijnen de status van rijksmonument hebben gekregen. De door de Raad in 2003 behandelde adviesaanvragen inzake de aanwijzing van rijksmonumenten die verband houden met de Brabantse Veldtochten kunnen dit illustreren. De Raad gaf in zijn adviezen hierover aan dat veel van de objecten in kwestie niet zozeer van landelijk als wel van provinciaal belang zijn. Brabant kent echter geen provinciale monumentenlijst.

De provincie Noord-Brabant en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg gebruiken daarom de rijksmonumentenstatus om het provinciale erfgoed te beschermen. Eigen onderzoek van de Raad in 2003 heeft uitgewezen dat in de meeste provincies een adequaat provinciaal monumentenbeleid en bijbehorend instrumentarium ontbreekt.

De Raad heeft in 2003 een groot aantal adviezen in het kader van de Monumentenwet kunnen uitbrengen omdat hij ertoe is overgegaan aanvragen van verwante objecten te clusteren en in samenhang te behandelen. Het ging daarbij om molens en molenrestanten, om objecten die in het kader van het project Brabantse Veldtochten waren voorgedragen en om enkele begraafplaatsen. Deze aanpak leert dat geclusterde aanvragen sneller en beter afgewogen beoordeeld kunnen worden. Het geclusterd aanbieden van aanvragen acht de Raad dan ook wenselijk. Dat vergt dan wel een gedegen inventarisatie van de objecten in het cluster zodat er een adequaat referentiekader voorhanden is voor de beoordeling van de individuele objecten. In het geval van de aanvragen van molens en molenrestanten constateerde de Raad dat het inventarisatierapport van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg tekortschoot omdat

dat geen aandacht schonk aan de ensemblewaarde van de molens in relatie tot de bijgebouwen en omdat de molen in dit rapport te eenzijdig werd benaderd als werktuig. Daarbij heeft de Raad om een gefundeerd oordeel te kunnen vellen over afzonderlijke objecten de nodige inhoudelijke informatie nodig, zoals plattegronden, interieurfoto's en referentiemateriaal. De documentatie van de aanvragen, waarvoor de Rijksdienst voor de Monumentenzorg verantwoordelijk is, laat nog te wensen over. De Raad heeft in 2003 aandacht gevraagd voor deze problematiek bij de directie Cultureel Erfgoed van het ministerie van OCW en bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. De Raad heeft in 2003 alle aanwijzingsverzoeken van objecten uit de Tweede Wereldoorlog aangehouden in afwachting van het beleidsadvies over onroerend erfgoed uit de oorlogsperiode dat de staatssecretaris in maart 2003 bij de Raad had aangevraagd. Aan bedoeld advies is in het verslagjaar voortvarend gewerkt. De afronding werd voorzien voor medio 2004. Bij de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten is de Raad in afwachting van een nationale, wetenschappelijk gefundeerde beschermingsagenda. De in 2002 verschenen Archeologiebalans is in aanleg een adequaat instrument gebleken om een totaaloverzicht van de Nederlandse archeologie te verkrijgen, inclusief aanwezige kennislacunes. De Archeologie-balans voorziet echter voornog niet in duidelijke afspraken over de verhouding tussen kennislacunes, de samenstelling van de rijksmonumentenlijst en nieuwe beschermingsvoorstellen. De aanvragen die de Raad in 2003 voor de verlening van de archeologische monumentenstatus heeft ontvangen, konden daardoor moeilijk in een nationale en wetenschappelijke context worden geplaatst en zijn veelal op hun intrinsieke waarde beoordeeld. Bij zijn advieswerk over de verlening van opgravingsvergunningen heeft de Raad geconstateerd dat opgravingsbevoegde gemeenten in toenemende mate archeologische werkzaamheden uitvoeren, in en in opdracht van kleinere buurgemeenten, die daartoe zelf niet bevoegd zijn. De Raad heeft begrip voor de argumenten van kostenbesparing en efficiency die hieraan ten grondslag liggen, maar vreest tegelijkertijd dat deze mogelijkheid de niet-bevoegde gemeenten

ervan weerhoudt om een eigenstandig, inhoudelijk archeologiebeleid te ontwikkelen en vast te stellen.

Wet tot Behoud van Cultuurbezit
Het beschermingsregime van de Wet tot Behoud van Cultuurbezit (WBC) heeft betrekking op voorwerpen van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis waarvan is vastgesteld dat zij behouden moeten worden voor het Nederlandse cultuurbezit. Objecten in bezit van de overheid of museale instellingen ontbreken op de lijst omdat dergelijke instanties geacht worden zorgvuldig om te gaan met het erfgoed in hun bezit. De Raad adviseert de staatssecretaris over plaatsing op de zogenoemde WBC-lijst van de voorwerpen die in aanmerking komen voor bescherming. Plaatsing van een object op de WBC-lijst betekent dat een object niet zonder meer naar het buitenland verkocht of verplaatst mag worden en evenmin bezwaard of verhuurd. Wil een eigenaar daartoe toch overgaan, dan dient hij zijn voornemen kenbaar te maken aan de Inspectie Cultuurbezit. Als de staat formeel bezwaar maakt tegen het voornemen, geldt dat als een aanbod van de staat tot aankoop van het object. Alleen echter als de staat dit aanbod daadwerkelijk gestand doet, moet de eigenaar van het object van de voorgenomen handeling afzien. Plaatsing op de WBC-lijst biedt dus geen afdoende garantie dat een object in Nederland blijft. Het belang van de Wet tot Behoud van Cultuurbezit blijkt in de praktijk vooral gelegen in het verplichte moratorium, dat gelegenheid biedt aan alle betrokken partijen om te reflecteren en te overleggen.

In het verslagjaar waren collecties en ensembles bestaande uit roerend en onroerend erfgoed tezamen een belangrijk onderwerp van gesprek. De geschiktheid van de WBC voor bescherming van collecties en ensembles staat al geruime tijd ter discussie. Een langverwacht rapport van het ministerie van OCW, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de Inspectie Cultuurbezit, dat richting zou moeten geven aan het beleid op dit punt, werd eind 2003 in concept opgeleverd. Vooruitlopend op dit onderzoek leerde de praktijk in dit verslagjaar dat het plaatsen van complete collecties op de WBC-lijst weinig

zinnig is. De Bibliotheca Philosophica Hermetica, beter bekend als de Ritmancollectie, stond in zijn geheel op de lijst toen in 2003 de veiling van een deel van de verzameling werd gemeld. Van aankoop van de gehele collectie door de staat omwille van het afwenden van de voorgenomen veiling kon geen sprake zijn, aangezien de financiële consequenties daarvan simpelweg te groot zouden zijn. Bovendien dringt zich op zo'n moment de conclusie op dat niet alle objecten in een dergelijke verzameling van even grote waarde zijn voor het Nederlandse cultuurbezit. In het geval van de Ritmancollectie heeft de voorgenomen veiling tot gevolg gehad dat de Raad in 2003 een onderzoek heeft gestart om te komen tot een nadere definitie van de zogenaamde 'kernverzameling' die een plaats op de WBC-lijst verdient. Het daaruit voortvloeiende advies is niet in dit verslagjaar gereed gekomen.

De Raad neigt ertoe een chronologische begrenzing van een verzameling als een werkbare en verdedigbare manier te beschouwen om tot een afgebakende 'kerncollectie' te komen. Het wordt dan bijvoorbeeld mogelijk om het statische deel van een verzameling die nog altijd groeiende is af te scheiden en onder het regime van de WBC te brengen of de (virtuele) reconstructie van een uiteengevallen verzameling.

De problematiek van ensembles van roerend en onroerend erfgoed is nog complexer. Sommige verzamelingen ontlenen hun waarde mede aan het feit dat zij nog steeds bewaard en getoond worden op de plaats waar zij ontstaan zijn. Zo is in het verslagjaar gesproken over plaatsing op de WBC-lijst van het Cuypers-meubilair van kasteel De Haar en van de portrettenverzameling van kasteel Amerongen. Omdat een ensemble zijn betekenis grotendeels verliest wanneer de objecten niet meer in situ zijn, lijkt de WBC, die hoogstens verdwijning van een object naar het buitenland kan voorkomen, geen afdoende garantie voor het behoud van (de waarde van) ensembles voor het Nederlandse cultuurbezit en dus ongeschikt voor dit doel. Ensembles vallen zo nog steeds in een lacune in de wetgeving tussen de Monumentenwet en de WBC. Hetzelfde geldt overigens voor mobiel en industrieel erfgoed. Beleidskaders hiervoor zijn dringend gewenst. De procedure van plaatsing van objecten op

de WBC-lijst verloopt niet zonder haperingen. De Raad pleit ervoor de taken en verantwoordelijkheden van de bij de WBC betrokken overheidsorganisaties nader te bezien. Ook acht de Raad het wenselijk dat het opstellen van adviesaanvragen in het kader van de WBC en het afhandelen van beslissingen tot plaatsing op de lijst een hogere prioriteit krijgen.

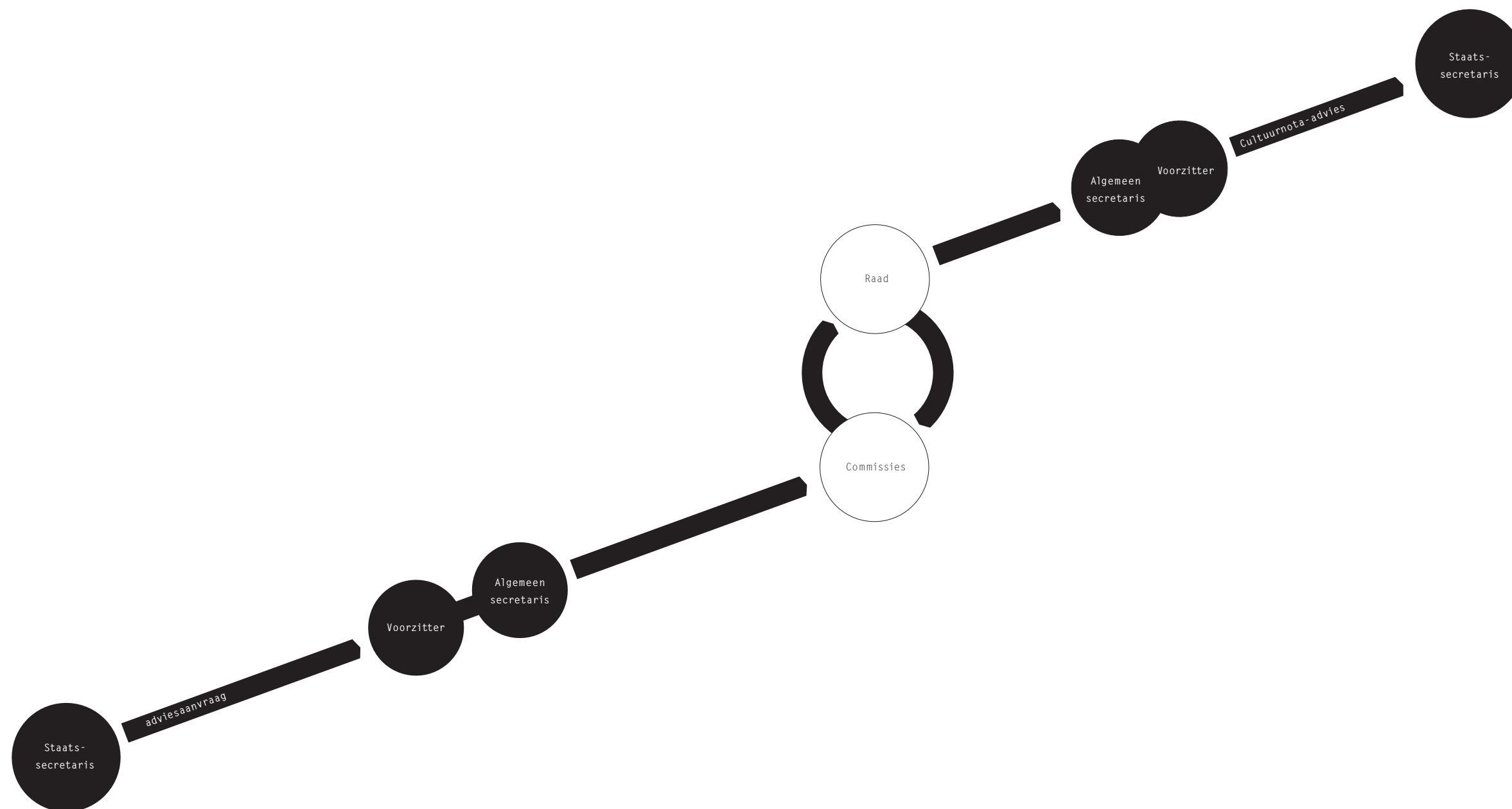
Cultuurnota

De Raad voor Cultuur adviseert de staatssecretaris van Cultuur en Media eens per vier jaar over de aanvragen voor meerjarige rijkssubsidie van culturele instellingen.

Dit gebeurt in het kader van de Cultuurnota.

Voor de cultuurnotaperiode 2005-2008 hebben in totaal 833 instellingen een subsidieverzoek ingediend bij de staatssecretaris.

Zij heeft deze subsidieverzoeken samen met haar adviesaanvraag voorgelegd aan de Raad voor Cultuur.

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Thema's en Bovensectoraal
Intercultureel Cultuurbeleid

AIDA Nederland
Al Jisr
Ar@besk - Stichting voor Realisatie van
Transculturele Presentaties
ATANA - Stichting Bestuurlijke Diversiteit
Nederland
Boeng Diepie
Culture Coalition
Elamirkan
Het Indisch Huis
Imagine IC
InterArt
Kitabo Rotterdam
Museum Suriname
Netwerk Diversiteit
NiNsee - Nationaal instituut Nederlands
slavernijverleden en erfenis
Princess Urduja - Stichting voor Filippijnse
Vrouwen
Rhythm of Reason
Sahne
ZO
Zomercarnaval Nederland

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Thema's en Bovensectoraal
Internationaal Cultuurbeleid

AEC - Association Européenne des
Conservatoires, Académies de
Musique et Musikhochschulen
Algemeen Nederlands Verbond
Amsterdam Summer University
BüroFriedrich e.V.
CODART - International Council for
Curators of Dutch and Flemish Art
ELIA - European League of Institutes of
the Arts
Europa Nostra La Haye
Het Vlaams Cultureel Kwartier
IETM - Informal European Theatre
Meetings
Kunst en Jeugd in Europa - EUnetART
Samenwerkingsverband Regio Twente
inzake EUREGIO
Stichting Cultuur Inventarisatie
Stichting Ons Erfdeel - Septentrion
Stichting Ons Erfdeel - The Low Countries
Trafik

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Thema's en Bovensectoraal
Bovensectoraal

Boekmansichting
Bureau Promotie Podiumkunsten
De Balie
De Rode Hoed
Eeuwfeest Prisma
Federatie van Kunstenaarsverenigingen
Felix Meritis
ICONS
Kinetisch Noord
Kunst & Zaken
Locus 010
Nexus Instituut
Stichting K4

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Thema's en Bovensectoraal
Podiumkunstfondsen

Fonds voor Amateurkunst en
Podiumkunsten
Fonds voor Podiumprogrammering en
Marketing

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Archieven

Archiefschool
Centraal Bureau voor Genealogie
Internationaal homo/lesbisch informatie
centrum en archief
Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland
Vereniging voor de Documentaire
Informatievoorziening en het
Archiefwezen

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Musea

Afrika Museum
Anton Pieck Huys Delft
Bijbels Museum
Bijbels Openluchtmuseum
Bonnefantenmuseum
Centraal Museum
Centraal Museum / Rietveldcollectie
Chabotmuseum
De Burcht
Explorion
Het Rijksmuseum
Hollandsche Schouwburg
Huis Doorn
Industriemuseum
Jachthuis Sint Hubertus
Joods Historisch Museum
Kasteel Amerongen
Kasteel Radboud
Kastelenstichting Holland en Zeeland
Keramiekmuseum Het Princessehof
Koninklijk Kabinet van Schilderijen
Mauritshuis
Kröller-Müller Museum
Kunsthall Rotterdam
Limburgs Museum
Mondriaanhuis
Museum Boerhaave
Museum Catharijneconvent
Museum de Gevangenpoort
Museum Het Prinsenhof
Museum Het Rembrandthuis
Museum Jan Cunen
Museum Slot Loevestein
Museum van het Boek / Museum
Meermann-Westreenianum
Museum voor Communicatie
Museum voor Religieuze Kunst
Nationaal Glasmuseum Leerdam
Nationaal Natuurhistorisch Museum
Naturalis
Nationaal Rijtuilmuseum
Nationale Stichting De Nieuwe Kerk
Natuurmuseum Rotterdam
Nederlands Openluchtmuseum
Nederlands Scheepvaartmuseum
Amsterdam
Nederlandse Museumvereniging
Netwerk Nationaal Historisch Museum
Paleis Het Loo Nationaal Museum
Pianola Museum
Rijksbureau voor Kunsthistorische
Documentatie
Rijksmuseum Het Koninklijk
Penningkabinet
Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum
Rijksmuseum Mulderslot
Rijksmuseum Twenthe
Rijksmuseum van Oudheden
Rijksmuseum voor Volkenkunde
Secureon
SieboldHuis
Singer Memorial Foundation (Singer Laren)
Stichting Cultureel Erfgoed Portugees-
Israëlietische Gemeente
Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland
Stichting Publicaties Conservering en
Restauratie
Stichting Restauratie Atelier Limburg
Stichting Volkenkundige Collectie
Nederland
Sweelinck Museum
Teylers Museum

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

**Architectuur en Stedenbouw &
Monumenten en Archeologie
(tevens Mobiel Erfgoed)**
Architectuur en Stedenbouw

ArchiNed
Archiprix
Archis
Architectuur Lokaal
Berlage Instituut
BONAS, Bibliografieën en oeverlijsten van
Nederlandse Architecten en
Stedenbouwkundigen
Euphrasia Makebljide
Europan Nederland
Internationale Architectuur Biënnale
Rotterdam
Internationale Triennale tuin- en land-
schapsarchitectuur
Nederlands Architectuurinstituut
Stichting Megacities 2000
Stimuleringsfonds voor Architectuur

Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers
Architectuur en Stedenbouw & Monumenten en Archeologie (tevens Mobiel Erfgoed) Monumenten en Archeologie	Architectuur en Stedenbouw & Monumenten en Archeologie (tevens Mobiel Erfgoed) Mobiel erfgoed	Beeldende Kunst en Vormgeving Werkplaatsen	Beeldende Kunst en Vormgeving Kunstenaarsinitiatieven en presentatie-instellingen	Beeldende Kunst en Vormgeving Evenementen en (tijdelijke) podia	Beeldende Kunst en Vormgeving Nieuwe media-instellingen	Beeldende Kunst en Vormgeving Vormgeving	Beeldende Kunst en Vormgeving Infrastructurele instellingen en tijdschriften
Archeologische Monumentenwacht Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland Convent van Gemeentelijke Archeologen Nationaal Contact Monumenten Nationaal Hunebedden Informatiecentrum Nederlandse Tuinenstichting Rietveldpaviljoen Venetië Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek Stichting voor de Nederlandse Archeologie	Mobiele Collectie Nederland Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed (CIME) / Stabien Federatie Oud-Nederlandse Vaartuigen Nationale Federatie Historische Luchtvaart Federatie Historische- en Automobiel- en Motorfietsclubs Stichting Vrienden Spoorwegmaterieel (Vleuwsche Stoomtrein Maatschappij) Museum Buurt Spoorweg Tramweg Stichting Stichting Zuid Limburgse Stoomtrein Maatschappij Stichting Stoomtrein Goes-Borsele Stichting Beheer Museumstoomtram (Museumstoomtram Hoorn-Medemblik) Stichting v/h Rotterdamse Tramweg Maatschappij Stichting Nationaal Smalspoor (Nationaal smalspoormuseum / stoomtrein Valkenburgse meer) Stichting tot Exploitatie van het Rijssens Leemspoor Vauxhall Owners Club Holland Stichting Historisch Brandweermaterieel Stichting Veteraan Autobussen Stichting Haven- en Scheepvaartmuseum	De Ateliers Europees Keramisch Werkcentrum Gerrit Rietveld Academie Jan van Eyck Academie Rijksakademie van Beeldende Kunsten	ARTPARK BAK Casco Cell De Appel De Beyerd De Verbeelding De Vleeshal Extrapool Fotografie Museum Amsterdam Fundament Het Nederlands Fotomuseum Het Odapark KIK Kunstvereniging Diepenheim Lazy Marie Locomotief Lokaal 01 MAMA Marres MU Museum De Paviljoens Museum Het Domein Nederlands Foto & Grafisch Centrum (Spaarnestad Fotoarchief) PLANETART Roodkapje Smart Project Space W 139 Witte de With World Art Delft World Press Photo	Impakt Manifesta Noorderlicht Syndicaat World Wide Video Festival	Doors of Perception Mediamatic Nederlands Instituut voor Mediakunst Submarine media The One Minute Stichting V2_Organisatie Vereniging Virtueel Platform Virtual Institute for Research on Mediaculture Amsterdam Waag Society	Affichemuseum Nederland All Media Droog Design Dutch Fashion Foundation Fashion at Arnhem Kunst in Serie NAGO Reclame Arsenaal VIVID Vormgeving Young Designers & Industry	Federatie Kunsttellen Fonds voor Beeldende kunsten, vormgeving en bouwkunst Gate Foundation Het Sculptuurinstituut Jong Holland Lier en Boog Materiaalfonds voor beeldende kunst en vormgeving Metropolis M Mondriaan Stichting Stichting Kunst en Openbare Ruimte Stichting Premesla Stroom hcbk Trans Artists

Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers
Dans Gezelschappen	Dans Productiekernen	Dans Werkplaatsen, Trainingsinstituten en Productiehuizen	Dans Festivals en Evenementen	Dans Overige en Ondersteunende Instellingen	Muziek en Muziektheater Ensembles gecomponeerde muziek	Muziek en Muziektheater Ensembles en groepen Jazz en geïmproviseerde muziek, niet-westers en pop	Muziek en Muziektheater Jeugdmuziek(theater)
Dance Works Rotterdam Dancers van Morgen Dansgroep Krisztina de Châtel Het Nationale Ballet Internationaal Danstheater Introdans ISH Meekers, Uitgesproken Dans Nederlands Dans Theater Noord Nederlandse Dansgroep / Galili Dance RAZ Scapino Ballet Rotterdam	A3ana / Anouk van Dijk dc Conny Janssen Danst Danstheater AYA De Dutch Don't Dance Division De Stille E.D.G.E. in Company Emlio Greco PC Hans Hof Ensemble Juxtapose LaMelis Lieber Gorilla Maggie Music Dance Company / Maggie Merckx & Dansers No Apology Rogie & Company Salvanut / Club Guy & Roni Satori / Blok Skorpio / Kris Niklison Stichting Date / Leine & Roebana Stichting van de Toekomst The Liminal Institute	Dansateliers Danswerkplaats Amsterdam Henry Jurriens Stichting Korzo Productiehuis voor de Dans Los Bewegingswerkplaats	CaDance Festival Holland Dance Festival Julidans Moderne Dans en Beweging/Springdance Nederlandse Dansdagen	Belangenvereniging Dance Dance Unit Danshuis Limburg Danspromotie Huis voor de Dans Zandunga Tangoproductions	Amsterdam Loeki Stardust Quartet Amsterdam Sinfonietta Asko Ensemble Aurelia Saxofoon Kwartet Barokensemble De Swaen Brisk Calefax Camerata Antonio Lucio Camerata Trajectina Cello Octet Conjunto Ibérico Combattimento Consort Amsterdam Concerto '91 (Concerto d'Amsterdam) De Ereprijs De Nederlandse Bachvereniging Doelensemble Ebony Band Escher Trio Het Nederlands Fluitorkest Hexagon Ensemble Insomnio Ives Ensemble Maarten Altena Ensemble Matangi Strijkkwartet Mondriaan Kwartet Musica Classica (De van Swieten Society) Nederlands Blazers Ensemble New Dutch Academy Nieuw Ensemble Orkest De Volharding Orkest van de Achttiende Eeuw Parkanyi Kwartet Prosirir (Osiris Trio) Raduga-Ensemble Rosa Ensemble Rotterdams Kamerorkest Rubens Kwartet Salon- Dans- en Filmorkest (Max Tak orkest) Schönberg Ensemble Schönberg Kwartet Slagwerkgroep Amsterdam Slagwerkgroep Den Haag Stichting Schreck The Amsterdam Baroque Orchestra & Choir The Amsterdam String Quartet The Barton Workshop Utrecht String Quartet Utrechts Barok Consort Valerius Ensemble Zephyr Kwartet	Bik Bent Braam Black Straight Music Boi Akih Brokken De Oefening de Kunst (dOeK) Dutch Jazz Orchestra Ensemble I Compani Four in One (Global Village Orchestra) Instant Composers Pool (ICP Orkest) Iraqi Maqam Ensemble Jazz & Wereldmuziek Kollektief (JWA) Jazz in Motion Jazz Orchestra of the Concertgebouw Jungle Warriors Karnatic Lab LOOS Moer-Staal (De Kift) Palinckx Paul van Kemenade Quintet Pro Moods Proma Raras Budaya Rettisj en Kippevet (Amsterdam Klezmer Band) S & L (POW Ensemble) Samponé Music Productions (Fra Fra Sound) Soundroots Stroom Strotbrock Industri Tam Tam Productions TryTone Vereniging Baixim Waterland Producties Weshm, Atelier d'Art et de Création Wig Willem Breuker Kollektief	Jeugdige Oren (Productiehuis Jeugdconcerten) Muziekgroep BRIZA Stichting Vrije Val Stichting Yol TAMAR (TAMAR MuziekTheater) Xynix (Xynix Opera)

Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers
Muziek en Muziektheater Vocale ensembles	Muziek en Muziektheater Symfonie orkesten	Muziek en Muziektheater Muziektheater en Opera	Muziek en Muziektheater Podia	Muziek en Muziektheater Festivals	Muziek en Muziektheater Productiehuizen, Werkplaatsen, Onderzoek en Laboratoria	Muziek en Muziektheater Talentontwikkeling	Muziek en Muziektheater Erfgoed
Asko Kamerkoor Cappella Amsterdam Cappella Pratensis Collegium AD MOSAM Egidius Kwartet Koor Nieuwe Muziek Nederlands Kamerkoor Noordelijke Stichting voor Koorzang & Koorzang & Quink Vocaal Ensemble	Het Brabants Orkest Het Gelders Orkest Holland Symfonia Koninklijk Concertgebouw Orkest Limburgs Symphonie Orkest Muziekcentrum van de Omroep, educatie en masterclasses Nederlands Philharmonisch Orkest Noord Nederlands Orkest Orkest van het Oosten Residentie Orkest Rotterdams Philharmonisch Orkest Stichting Behoud Nederlands Promenade Orkest	Artery De Helling De Nederlandse Opera De Veenfabriek Een Lach en een Traan Hans Dagelet c.s. Muziektheater Kameropera Stichting Trionfo (Opera Trionfo) Muziektheater Hollands Diep Nationale Reisopera Opera Zuid Spanga het Verona van Weststellingwerf (Opera Spanga) Volksoperahuis	Cultuurpaleis Fabchannel Het Concertgebouw nv High Arts in the Lowlands Jazz International Rotterdam Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT Tropentheater) Korzo Lantaren/Venster Muziekcentrum De IJsbreker (Het Muziekgebouw) Muziekcentrum 's-Hertogenbosch Nieuwe Muziek Zeeland Open Jongeren Centrum Baroeg (Baroeg) Paradiso Amsterdam (Paradiso) Popverzamelgebouw WaterFront (Waterfront) Prime RASA Scarabee (Cultureel Centrum de Badcuyp) Stichting Bevordering Muziekimprovisatie (Paradox) Stichting Intro (Intro/In Situ) Stichting Jazz Amsterdam (Bimhuis) Stichting Jazz en Geïmproviseerde Muziek Utrecht Stichting Kleurrijk Centrum Rotterdam (Mplex) Worm	Amsterdam Roots Festival Conamus Delft Chamber Music Festival Dordtse Cultuur- en Monumentendagen (Belcanto Festival Dordrecht) Dunya Earth Beat Entertainment BV (Global Beat Festival) Gelderse Muziek Zomer Grachtenfestival Internationaal Folkfestival Internationaal Orgelfestival Haarlem Internationale Koorbiennale Haarlem, Eric Ericson Concours en Masterclass Motel Mozaïque Music Meeting Musica Sacra Maastricht Noorderslag November Music Organisatie Oude muziek Orlando Festival Prompt Rotterdam Festivals (Opera Rotterdam) Rotterdam Philharmonisch Festival (Gergiev Festival) Rumor Slagwerkfestival The Big Bang Sonic Acts Stichting Alfa Traces Wereld Muziektheater Festival	Contactorgaan Elektronische Muziek (Centrum voor Elektronische Muziek) La Vie sur Terre Live at Nighttown Muzieklab Brabant Muziekwerkplaats (Oorproeven) Paradiso-Melkweg Productiehuis Productiehuis Oost-Nederland Roots & Routes Studio voor Electro-Instrumentale Muziek (STEIM)	Amsterdams Kamer muziekcentrum De Suite Charles Hennen Concours Davina van Wely (Davina van Wely Vioolconcours) De Grote Prijs van Nederland Dutch Jazz Competition Het Nationaal Jeugd Orkest Jeugd Concerteert JeugdOrkest Nederland (JON) Liszt Concours Nederlands Vocaal Laboratorium Nederlandse Strijkkwartet Academie Opera Studio Nederland Rotterdam Young Philharmonic Stichting Jong Muzikalent Nederland (SJMN) Stichting Nederlands Musical Ensemble Studiefonds Oskar Back (Oskar Back) The International Holland Music Sessions The Young Pianist Foundation (YPF) Tromp Muziek Biennale Vioolprijs Iordens – Baronesse Sweerts de Landas (Iordens Viooldagen) Voorziening Excellerende Jonge Musici 's-Hertogenbosch Muziekstad (Internationaal Vocalisten Concours 's-Hertogenbosch)	Huygens-Fokker Instituut voor Multiculturele Muziek Studies (IMS) Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis Nederlands Jazz Archief Nederlands Muziek Instituut Nederlandse Vereniging voor Etnomusicologie 'Arnold Bake' Rock & Art Hall of Fame Holland Toonkunst-Bibliotheek

Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers	Cultuurnota Overzicht aanvragers
Muziek en Muziektheater Genre-instituten	Muziek en Muziektheater Intermediairs	Muziek en Muziektheater Fondsen	Theater Grote en middelgrote gezelschappen	Theater Werkplaatsen en productiehuizen	Theater Kleine gezelschappen	Theater Jeugd- en jongerentheater	Theater Mime
Walter Maas Huis De Kamervraag De vijf windstreken Dutch Jazz Connection Gaudeamus Informatie- en Kenniscentrum voor de Jazz en Improvisatiemuziek in Nederland (De Nederlandse Jazzdienst) MuziekGroep Nederland Nationaal Pop Instituut Vereniging van Nederlandse Poppodia Vrouw en Muziek Wereldmuziek in Nederland	De Toonbank Earth Beat Entertainment BV Het 20ste-eeuwse Lied Jazz Impuls Joods Europese Muziek (J.E.M.-foundation) Kamermuziek Amsterdam (Stichting KAM) Kulsan Marmoucha Muziek in Huis (SMIH) Nederlandse Strijkkwartetten in Residence (SeNSIR) Sferra Soundbar Stichting Kasteelconcerten Strijkkwartetten Nederland The Game of Life Vereniging Vrienden van het Lied	Fonds voor de Scheppende Toonkunst Nationaal Muziekinstrumenten Fonds	Coöperatieve Vereniging Onafhankelijk Toneel (Onafhankelijk Toneel / Opera O.T.) De Paardenkathedraal De Theatercompagnie Fryske Toaniel Stifting Tryater Het Nationale Toneel Het Toneel Speelt Noord Nederlands Toneel Orkater Theatergroep Bij Leven en Welzijn (Het Vervolg) Theaterproductie Rotterdam (ro theater) Toneelgroep Amsterdam Toneelgroep De Appel Toneelgroep Oostpool Zuidelijk Toneel Hollandia (ZT Hollandia)	Bartje op Zuid Cosmic Theater De Berenkuil (Het Lab) De Proeve Gasthuis werkplaats & theater Grand Theatre Hetveem theater Huis a/d Werf/Festival a/d Werf Producties (Huis en Festival a/d Werf) Nestheaters (Productiehuis Frascati) Productiehuis Brabant Productiehuis Limburg (Het Huis van Bourgondie) Productiehuis Rotterdam Rein Edzard Producties (Literair Theater Branoul) Stichting Theater Initiatieven en Producties (De Productiekers) Theater Zwembad de Regentes Theaterwerkplaats Generale Oost Toneelschuur Producties Unit Almere Volksbuurtmuseum Zeebelt	Alex d'Electricque Annette Speelt Bonheur Braches CS De Amsterdamse Drama Onderneming De Nieuw Amsterdam De Voortzetting De Wetten van Kepler Dood Paard Drieons Els inc. Firma Riexs Swarte Galip Producties Growing up in Public Handtheater Het Groote Hoofd Het Lokaal voor Spannende Zaken KadéWé (Kas & de Wolf) Karen's Way Keesen & Co Koning Keizer Admiraal Lange Poten Maqam Lamaquil Moller Multi Media Producties Mug met de Gouden Tand Parels voor de Zwijnen RAST, Nederlands-Turks Theater Atelier Terts Theater Adhoc Theater de Regentes Theater het Amsterdamse Bos Theater Nomade Theatergroep Aluin Theatergroep Flint Toneelgezelschap MONK Toneelgroep Drang Toneelgroep Het Volk Turks Nederlands Theater Uitzicht (Alaska) Urban Myth Vereniging Maatschappij Discordia Wurz ZEP-Projecten (ZEP) † Barre Land	'n Meeuw Alba theaterhuis Coöperatieve Vereniging De Brandstichting De Grens De Noorderlingen Delta voor muziek en theater Eigen Werk Hal 4 (Rotterdams Lef) Het Filiaal Het Laagland Het MUZtheater Het Syndicaat Het Waterhuis Huis aan de Amstel Jeugdtheater Sonnevanc Jeugdtheatercentrum Den Haag (Stella Den Haag) Kalebas Producties Likeminds SAGA (Theatergroep Burgerzaken) Stout Teatro Munganga Theater Artemis Theater Benjamin Theater De Citadel Theater Groep Kwatta Theater Omega Theatergroep DOX Theatergroep Max Theatergroep Steil Theatergroep Werktuig Toneelschap Beumer en Drost Ultramarijn UZ (Unieke Zaken) Wederzijds	Bambie Bewegingstheater BEWTH Boogaardt/Van der Schoot Carver De Daders Golden Palace Kassys Liberia (Space) Made in da Shade OZU Plotloos Drama (Nieuw West) Stichting Schreeuw (Compagnie Karina Holla) Suver Nuver Triade (De Groep van Steen)

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Theater
Object- en poppentheater

Bewegingsalarm (Quade en Paiva)
Caspar Rapak
De Bende (Hotel Modern)
Poppentheater Kollektief (Theater Terra)
Speeltheater Holland
Stichting Jol
Studio Peer
Theater Gnaffel

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Theater
Beeldend locatietheater

Het Monsterverbond
Peergroup
Prima Materia (Warner & Consorten)
The Pigthing (The Lunatics)
Theater van de Verbeelding (Dogtroep)
Vis à Vis
Watt Theater (Theatergroep Carbid)

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Theater
Festivals

2+ Producties
ADEM
Amsterdams Kleinkunst Festival
Cameretten
Dat D'art
De Stad als Theater
Festivalbureau Storm (Tweetak)
Het Theaterfestival
Het Verteltheater
Holland Festival
Internationaal Micro Festival
(Internationaal
Poppentheater Festival)
International Theatreschool Festival (ITs)
Limburgs Straattheater Festival
(Limburg Festival)
Noorderzon
Parkstad Limburg Theaters (Cultura Nova)
Terschellings Oerol Festival
Theaterfestival Boulevard
's-Hertogenbosch
Zeeland Nazomer Festival

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Theater
Ondersteunende en
overige organisaties

Atelier Delphine
Dasarts
Impresariaat Wallis BV (VNT sectie 5)
Multicultureel Podium Mozaiek
Oistat Nederland
Overstekend Wild (Moose)
Samenwerkende Leidseplein Theaters
Theater Instituut Nederland
Vakblad voor de Podiumkunst
(TheaterMaker)

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Media

AT5 BV (AT5 / René Eljon)
AT5 Exploitatie BV
Hal 4/ Digital Playground
Het Nederlands Permuseum
Kunstkanaal
MEERtv
Mira Media
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Productie

Egmond Film and Television BV
Nederlands Fonds voor de Film
Stichting Bang / Zwart Water

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Promotie en bemiddeling

FORUM
Holland Film
House of Shorts

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Distributie

Cinemien
Contact Film Cinematheek
De Filmbank
Park Junior
Stichting Kinderfilmtheek/Twin Film

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Vertoning

Arab Film Festival
Centrum voor Film in Friesland
(Noordelijk Film Festival)
Cinekid Amsterdam
Film by the Sea
Film in Concert
Hindustaans Film- en Muziekfestival
Holland Animation Film Festival
International Documentary Filmfestival
Amsterdam
International Film Festival Rotterdam
Nederlands Film Festival
Notorious Film Distributie
(Africa in the Picture)
R.A.T. Rotterdam Animation Town
(International Rotterdam Animated
Shorts Festival)
Stichting Audiovisuele Antropologie
Nederland / SAVAN
(Beeld voor Beeld)
Stichting Film Events
(Amsterdam Fantastic Film Festival)

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Opleiding en educatie

Dziga, AV-Werkplaats Nijmegen
Maurits Binger Instituut Filmwerkplaats
Nederlands Instituut voor Animatiefilm
Nederlands Instituut voor Filmeducatie

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Behoud en beheer

Europese Stichting Joris Ivens
Stichting Nederlands Filmmuseum

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Film
Reflectie en onderzoek

Federatie Filmbelangen
Fuurland (de Filmkrant)
Skrien

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Letteren
Fondsen

Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten
Fonds voor de Letteren
Nederlands Fonds voor Midden- en
Oost-Europese Boekprojecten
Nederlands Literair Productie- en
Vertalingenfonds

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Letteren
Musea

Louis Couperus Museum
Miltatuli Museum
Nederlands Letterkundig Museum en
Documentatiecentrum

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Letteren
Manifestaties

Boekids
De Wintertuin
Dichter aan Huis
Lezersfeest
Literaire Podia Amsterdam
Passionate
Poetry International
Poetry International Web
Poëziefestival Landgraaf
Stichting Other World Productions
(Crossing Border Festival)
The Maastricht International Poetry Nights
Winternachten

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Letteren
Leesbevordering

Bulkboek Dag van de Literatuur
De Poëzieclub
De Taal van het Verhaal
Doe Maar Dicht Maar
Stichting Lezen
Stichting Schrijvers School Samenleving

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Cultuurnota
Overzicht aanvragers

Letteren
Overige

Bibliotheken
Bibliotheken

Amateurkunst en Cultuureducatie
Amateurkunst

Amateurkunst en Cultuureducatie
Cultuureducatie

Amateurkunst en Cultuureducatie
Festivals en wedstrijden

Amateurkunst en Cultuureducatie
Ondersteunende instellingen

Amsterdam Vluchtstad
De Bijbel in de Nederlandstalige Cultuur (BNC)
El Hizja
Stichting Continuïteit Schrijversvakschool (Schrijversvakschool Amsterdam)
Stichting Internationale Poëzie Amsterdam
Zone 5300

Bibliotheca Philosophica Hermetica
Centrale Discotheek Rotterdam
Gemeentebibliotheek Rotterdam
Koninklijke Bibliotheek
Vereniging van Openbare Bibliotheken

Dans- en bewegingstheater Het Kabinet
Don't Hit Mama
Educatieve Orkest Projecten
Jongeren theater 020
Koorbegeleidingen Randstad
Nationale Jeugd Blaasorkesten en Ensembles
Nederlands Jeugd Strijkorkest
Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis
NKT Theaterproducties
Ricciotti Ensemble
Rotterdams Wijktheater
Stut Theater
Theatergroep Toetssteen
Vocaal Talent Nederland
Werk voor Kunstenaars (De Liefde)

Allaboutus FilmFactory
Annie M.G. Schmidt Huis
Autoped
Beestenbende
Bekijk t
Buitenkunst
Cultuureducatie Noord
Dans in School
JAM/Matchpoint Cultuureducatie Zuidoost
Jeugd- en Jongerenwerk Wassenaar
KinderKunsthal Rotterdam (Villa Zebra)
Meer doen met cultuur/Cult Online
Muziek Instituut van de Kathedraal St. Bavo
Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid
Rheumaverpleeghuis
School der Poëzie
Whatever

De Kunstbende
Festivalbureau Storm/Opkomst
Hoorn Oude Muziek-Nu
Jonge Harten
Kinderen en Poëzie
Planet jr. Productions
Prinses Christina Concours
Talens Palet
Wereld Muziek Concours Kerkrade
Worldfestival Parade Brunssum

Alcides (Krater Theater)
Circomundo
Cultuurnetwerk Nederland
Kunstengilde (De Kunstconnectie)
Landelijk Centrum voor Amateurdans
Landelijk Instituut voor Beeldende, Audiovisuele en Textiele Amateurkunst (SBA)
Loeder Events
Nederlands Centrum voor Volkscultuur
Stichting Schrijven
SWING
Theater & Educatie
Theaterwerk NL
Theaterwerkplaats Zuidoost
Tropical Rhythm Connection Promotion
Unisono
ZIMIHC

In het vastgestelde Adviesprogramma 2003 nam het uitbrengen van het Vooradvies voor de Cultuurnota 2005-2008 een prominente plaats in, te meer omdat dit keer voor het eerst sectoranalyses in het Vooradvies werden opgenomen. Daarnaast bracht de lopende Cultuurnota (2001-2004) het nodige werk met zich mee dat in het adviesprogramma geen opvallende plaats innam wegens het reguliere karakter ervan: het volgen van rijks-gesubsidieerde culturele instellingen en het minimaal eens per vier jaar voeren van een monitorgesprek met deze instellingen. De tweede helft van het jaar stond bovendien sterk in het teken van de voorbereidingen voor het Cultuurnota-advies 2005-2008 dat de Raad april 2004 diende uit te brengen.

Financieel kader cultuurbegroting
Bij het aantreden van het kabinet-Balkenende II werd duidelijk dat dit kabinet 19 miljoen euro wilde bezuinigen op de cultuurbegroting. In het licht van inmiddels groeiende financiële problemen in de cultuursector – wegens de effecten van maatregelen op andere beleidsterreinen dan de cultuur en wegens bezuinigingen bij gemeenten – heeft de Raad in september 2003 het kabinet gewezen op de dreigende cumulatie van bezuinigingen, die met de nieuwe bezuinigingsvoornemens van het kabinet nog groter zou worden. Het kabinet heeft niettemin vastgehouden aan de voorgenomen bezuinigingen.

Vooradvies en sectoranalyses
In het vierjaarlijkse Vooradvies geeft de Raad zijn visie op het cultuurbeleid voor de komende jaren en met name op de uitgangspunten voor de nieuwe Cultuurnota. Dit Vooradvies is bedoeld als denkkader voor de staatssecretaris om tot een 'Uitgangspuntenbrief' ten behoeve van de nieuwe Cultuurnota te komen. In 2003 is aan het Vooradvies een nieuw element toegevoegd, namelijk de zogenoemde sectoranalyses: analyses van de verschillende cultuursectoren. In zo'n analyse geeft de Raad zowel een beschrijving en analyse van een sector als een toekomstvisie, onder andere in de vorm van aanbevelingen. Daarbij komen tevens sectoroverstijgende thema's aan de orde zoals de internationale dimensie van wat in de verschillende sectoren

speelt en de relaties tussen de cultuursector en andere sectoren van het maatschappelijk leven. Een belangrijke functie van het Vooradvies en de sectoranalyses is duidelijk te maken hoe de Raad voor Cultuur de aanvragen voor meerjarige subsidies zal beoordelen.

De eerste editie van het Vooradvies met sectoranalyses heeft in diverse sectoren (en in de vakpers) tot de nodige beschouwingen geleid. Waardering voor deze eerste editie ging vergezeld van kritische kanttekeningen. De staatssecretaris heeft zowel in haar beleidsbrief 'Meer dan de som' (d.d. 3 november 2003) als in de Adviesaanvraag Cultuurnota 2005-2008 (d.d. 18 december 2003) impliciet en expliciet gereageerd op het Vooradvies en de sectoranalyses van de Raad. In haar beleidsbrief zijn voorstellen van de Raad, zoals minder regels voor de kunst- en cultuursector en aandacht voor cultuureducatie, internationale perspectieven en culturele diversiteit, terug te vinden. De staatssecretaris heeft daarnaast haar eigen thematiek toegevoegd.

Het uitbrengen van de sectoranalyses was mede bedoeld om voor de cultuursector inzichtelijk te maken hoe de Raad de aanvragen voor meerjarige subsidies zou beoordelen. In die zin was er dus een verbinding tussen de sectoranalyses en het Cultuurnota-advies. Voor veel instellingen bleek dit verband niet altijd helder, zo viel na het uitkomen van het Cultuurnota-advies te constateren. In het kader van de gebruikelijke evaluatie van het cultuurnotaproces wil de Raad ook deze verbinding tussen sectoranalyses en Cultuurnota-advies beoordelen.

In dit hoofdstuk zijn alle sectoranalyses kort samengevat en is aangegeven welke reacties er op gekomen zijn. Voor de volledige teksten van de sectoranalyses wordt verwezen naar de website van de Raad <www.cultuur.nl>.

Voorbereidingen monitorgesprekken
Alle monitorgesprekken met de 453 rijks-gesubsidieerde culturele instellingen stonden gepland voor 2002 en 2003 (halverwege de cultuurnotaperiode 2001-2004). In 2003 zijn 216 eerste gesprekken en 42 tweede gesprekken gevoerd. Een tweede gesprek werd gevoerd wanneer het eerste gesprek zeer vroegtijdig had plaatsgevonden waardoor

de betreffende commissie behoefte had aan meer actuele informatie. Ook zorgen over het functioneren waren soms aanleiding voor een tweede gesprek. In dat geval zijn kritische vragen gesteld en zorgen kenbaar gemaakt. Het grote aantal monitorgesprekken, bij de podiumkunsten liep het aantal soms op tot zeven per dag, heeft – zoals was voorzien – een flink beslag gelegd op zowel de capaciteit van raads- en commissieleden als op die van het secretariaat. Deze investering heeft de Raad echter zeer veel relevante informatie opgeleverd over de stand van zaken in de (door het rijk gesubsidieerde) cultuursector, wat ook van belang was bij het samenstellen van sectoranalyses. Bovendien hebben de gesprekken de Raad zichtbaarder gemaakt in de sector; bleek de Raad voor veel instellingen een tamelijk abstract instituut, in de gesprekken met de raadscommissies kreeg de Raad letterlijk een gezicht. Dat het accent lag op vakinhoudelijke gesprekken werd door de instellingen, zo bleek uit hun reacties, gewaardeerd. Conform planning zijn alle eerste monitorgesprekken afgerond vlak na de zomer van 2003.

Voorbereidingen volgen van instellingen
De Raad heeft de activiteiten van alle meerjarig gesubsidieerde instellingen systematisch gevolgd met als doel een representatief beeld te krijgen van hun functioneren. Daarbij was het aantal te volgen activiteiten per instelling afhankelijk van het totaal aantal activiteiten van een instelling. Voor het terrein van de podiumkunsten is ter ondersteuning van het volgen door de desbetreffende commissies (Dans, Muziek en Muziektheater, Theater en Amateurkunst en Cultuureducatie) dertig voorstellings- en concertbezoekers aangesteld. Zij rapporteerden zowel schriftelijk als mondeling (via bijeenkomsten) hun bevindingen aan de commissies, maar namen geen deel aan de besluitvormende beraadslagingen van de commissies. Naast het systematisch volgen van meerjarig gesubsidieerde instellingen volgde de Raad, waar relevant voor een volledig beeld van een sector, ook andere instellingen.

Voorbereidingen Cultuurnota-advies 2004
Bij de voorbereidingen voor het Cultuurnota-advies stond vooral de behandeling van

sectoroverstijgende onderwerpen centraal. Zo heeft de Raad in de periode van september tot en met december afspraken gemaakt op welke wijze de Raad om zou gaan met thema's als cultuureducatie, eCultuur, internationaal cultuurbeleid en fondsen.

Op 18 december heeft de staatssecretaris de Raad formeel om advies gevraagd voor de Cultuurnota 2005-2008. Deze aanvraag ging vergezeld van 833 beleidsplannen van culturele instellingen.

Volgens de Raad zouden minder gedetailleerde regelgeving en meer autonomie uitgangspunten voor toekomstig kunst- en cultuurbeleid moeten zijn. De sector is vitaler dan ooit en professionaliseert zich steeds meer, dus moet de overheid zich terughoudend opstellen als het gaat om beleidsmatige sturing. Aan de basis van de Cultuurnota 2001-2004 ligt een sterke politieke sturing ten grondslag, vooral op het gebied van maatschappelijk bereik en toegang. De Raad constateert dat die sturing tot resultaat heeft geleid. De verknoping van politieke en culturele doelstellingen heeft echter ook de autonome waarde van kunst en cultuur onder druk gezet. Bovendien leidde het tot ongewenst gedetailleerde regelgeving, sterke departementale sturing en omvangrijke bureaucratische en administratieve processen. Kunst en cultuur geven kracht aan de samenleving. Ze scheppen orde en chaos in het alledaagse leven. In het tijd waarin zich een zekere angst of afkeer ontwikkelt voor het vreemde of onbekende en een groot deel van het maatschappelijk handelen wordt bepaald door het economisch rendement ervan, kunnen kunst en cultuur coördinatiepunten bieden voor waarden met een zekere universele strekking – waarden die betekenis geven, uitdagen en het geheugen levend houden. Een rijk en breed geschakeerd cultureel bestel is een maatschappelijke ambitie die niet volledig valt te beargmenten of te legitimeren vanuit materieel rendement, effectiviteit of efficiëntie.

Momenteel gaat het in de meeste culturele sectoren goed, als gekeken wordt naar kwaliteit, diversiteit, spreiding en toegankelijkheid. Volgens de Raad is het belangrijk die situatie niet te frustreren door van bovenaf te veel regels op te leggen. Vanzelfsprekend is er wel verschil tussen de verschillende sectoren, zoals niet alleen blijkt uit de sectoranalyses maar ook uit de cultuurprofielen van de landsdelen en van de grote steden. Is de sector goed georganiseerd, zoals bijvoorbeeld bij Theater het geval is, dan kan meer worden overgelaten aan de sector zelf. Is er sprake van een meer versnipperde structuur, zoals in de filmsector, dan blijft een sterkere regie nodig. Hoewel integrale beleidsvorming belangrijk blijft, vraagt het diverse beeld dat uit de sectoranalyses

naar voren komt om een gedifferentieerde benadering van het culturele bestel en van de afzonderlijke sectoren en instellingen. Natuurlijk zijn er ook overeenkomsten. Verschillende sectoranalyses tonen aan dat er steeds meer spanning is ontstaan tussen de economische en inhoudelijke activiteiten van instellingen. Ook blijkt dat een te zwaar aangezette ambitie om het publieksbereik te vergroten de kerntaken van instellingen onder druk kan zetten. Het stellen van algemene prestatie-eisen moet dan ook worden vermeden: zo hoeft niet iedere instelling jongeren tot haar publiek te rekenen. Het gaat er om dat de culturele sector als geheel de Nederlandse samenleving bereikt.

Minder regels betekent niet dat instellingen die subsidie ontvangen daarvoor geen verantwoording hoeven af te leggen. Bij de beoordeling van instellingen die een beroep doen op rijkssubsidie blijft het inhoudelijke en artistieke kwaliteitsbegrip voor de Raad leidend principe bij zijn advisering. De Raad vindt het daarnaast belangrijk dat instellingen zich niet loszingen van ontwikkelingen in de samenleving, maar aansluiting blijven zoeken bij wat zich in de maatschappij voltrekt.

Verder is het volgens de Raad belangrijk dat iedereen onbelemmerd toegang heeft tot kunst en cultuur. Cultuureducatie kan mensen daarvoor de vaardigheden aanreiken. De Raad pleit er dan ook nadrukkelijk voor dat zowel de overheid als het culturele veld daar prioriteit aan geeft. Omdat cultuureducatie volgens de Raad niet alleen kinderen en jongeren aangaat, moet het begrip cultuureducatie opnieuw worden gedefinieerd. Ook voor de publieke omroep is in dit opzicht een taak weggelegd. Meer dan tot dusver het geval is, moet de omroep zich ontwikkelen tot een belangrijk medium voor de overdracht van culturele kennis en vaardigheden.

Uitwisseling en dialoog tussen cultuurmakers uit Nederland en die uit andere landen zijn volgens de Raad van groot belang. De kwaliteit van de Nederlandse kunst moet afgemeten kunnen worden aan ontwikkelingen in andere landen en er moet marktverruiming komen voor het werk van Nederlandse kunstenaars en culturele instellingen.

De Raad beschouwt het als de taak van de rijksoverheid om beleid en strategie te ontwikkelen ten aanzien van de internationale positionering van de Nederlandse cultuur, vanuit het idee dat dit de innovatieve kracht van de Nederlandse cultuursector helpt bevorderen.

Tot slot vraagt de Raad aandacht voor de groeiende culturele verscheidenheid aan makers, bemiddelaars en publiek, met name in de grote steden. Van culturele instellingen mag worden verwacht dat zij zich in hun beleid en activiteiten rekenschap geven van de veranderende samenstelling van de bevolking, om zo te kunnen inspelen op de behoeften van een breed en gedifferentieerd publiek. Het feit dat in de hedendaagse jongerencultuur culturele diversiteit vanzelfsprekend is, zou volgens de Raad het cultuurbeleid tot voorbeeld moeten dienen.

De titel van het Vooradvies 'Cultuur, meer dan ooit' heeft een tweeledige betekenis. Er is niet alleen meer cultuur dan ooit, maar cultuur is ook meer dan ooit nodig als inspirerende kracht en betekenisgever in een snel veranderende samenleving.

In de sectoranalyse Amateurkunst schetst de Raad een beeld van de actuele infrastructuur van de amateurkunst en signaleert hij een aantal opmerkelijke tendensen, zoals de groeiende aandacht voor community arts. Daarnaast benoemt hij een reeks knelpunten en stelt hij ter verbetering van de huidige situatie een aantal maatregelen voor. De Raad wijst bijvoorbeeld op de stimulerende rol die lokale informatiepunten voor amateurkunst, Centra voor de Kunsten en buurthuizen kunnen vervullen als culturele knooppunten op gemeentelijk niveau. Een fijnmazige lokale infrastructuur, die nauwe contacten heeft met de amateurs zelf, vormt in het ideaalbeeld van de Raad de basis voor ondersteuning op provinciaal en landelijk niveau.

De Raad pleit er verder voor dat lokale Centra voor de Kunsten zich meer inzetten voor het scouten van talent en meer ondersteuning bieden bij de ontwikkeling van initiatieven op het gebied van community arts, mede omdat met deze initiatieven nieuwe doelgroepen kunnen worden bereikt. Om een beeld te krijgen van de huidige activiteiten op het gebied van community arts is het verzamelen van best-practices op centraal landelijk niveau noodzakelijk.

De Raad meent voorts dat landelijke ondersteuningsinstellingen op het gebied van amateurkunst er goed aan doen hun takenpakket en doelgroepen op elkaar af te stemmen. Hij dringt bovendien aan op intensievere onderlinge samenwerking. De landelijke ondersteuningsinstellingen zouden daarbij moeten toewerken naar een (federatief) samengaan in een 'Huis voor Amateurkunst', waaraan ook lokale centra voor amateurkunst en wijkgebonden culturele knooppunten zich op enigerlei wijze kunnen verbinden. Instellingen, overheden en fondsen zouden zich voortdurend rekenschap moeten geven van kunstinhoudelijke ontwikkelingen en over het algemeen alerter moeten reageren op veranderde maatschappelijke omstandigheden. Daarnaast acht de Raad het wenselijk dat tweejaarlijks gegevens over de ontwikkelingen op het terrein van de amateurkunst worden verzameld. Het amateurkunstveld zou zich bovendien actiever kunnen opstellen ten opzichte van de media om ook via die weg potentieel geïnteresseerden aan te spreken.

De Raad ziet een taak voor ondersteunende instellingen bij het aanvragen van subsidies door amateurs of het benaderen van sponsors. Overheden en fondsen dienen hun subsidievoorwaarden af te stemmen op ontwikkelingen in het amateurkunstveld, zoals de toenemende belangstelling voor ad hocverbanden.

In de sectoranalyse Amateurkunst geeft de Raad tevens een analyse van de sector cultuureducatie, maar hij beperkt zich tot daarbij tot dat deel van de cultuureducatie waar de amateurkunst een directe relatie mee heeft: de buitenschoolse kunsteducatie en de infrastructuur van het cultuureducatieve veld. De Raad maakt op het gebied van cultuur-educatie onderscheid tussen verschillende leeftijdsgroepen. Voor buitenschoolse cultuur-educatieve activiteiten in het kader van de verlengde schooldag voor kinderen van vier tot twaalf jaar kunnen scholen samenwerking zoeken met Centra voor de Kunsten. Om brede groepen jongeren in de leeftijd van dertien tot achttien jaar te bereiken is het noodzakelijk dat deze centra de inhoud van hun aanbod en hun methode van lesgeven actualiseren. Centra voor de Kunsten hebben ook de taak talentvolle jongeren door te verwijzen naar vervolgopleidingen. Met het oog op de toegankelijkheid voor leerlingen van negentien tot tachtig jaar is het van belang dat cultuureducatieve cursussen betaalbaar blijven. De lokale Centra voor de Kunsten zouden zich, in de optiek van de Raad, nog sterker kunnen profileren als centrale educatieve centra in hun regio, waarbij het zwaartepunt van hun activiteiten zou moeten liggen bij de buitenschoolse educatie. De centra kunnen gemakkelijker op de veranderende omgeving en vraag inspelen als zij een flexibel personeelsbeleid en een gedegen scholingsbeleid voor de eigen medewerkers voeren. De Raad meent verder dat de modernisering van de accommodaties en andere faciliteiten van de Centra voor de Kunsten noodzakelijk is om de competitie met andere vrijetijdsgeligheden aan te kunnen. De provinciale ondersteuningsinstellingen op het gebied van cultuureducatie zouden nog sterker kunnen inzetten op het coördineren en onderhouden van landelijke platforms en netwerken tussen scholen en culturele instel-

lingen. Ook deze instellingen doen er goed aan een flexibel personeelsbeleid en een gedegen opleidingsbeleid te voeren om te kunnen blijven inspelen op veranderingen in hun werkveld. Ten aanzien van de landelijke infrastructuur op cultuureducatief gebied stelt de Raad een onafhankelijk en kritisch onderzoek voor naar het functioneren van de drie landelijke instellingen voor cultuureducatie na de herstructurering die de afgelopen jaren zijn beslag heeft gekregen.

Verskillende instellingen stuurden een schriftelijke reactie naar aanleiding van het Vooradvies. Stut Theater toonde zich verheugd dat de Raad aandacht schonk aan community arts, terwijl het Nederlands Centrum voor Volkscultuur het betreunde dat het immateriële erfgoed in dit kader ongenoemd bleef. De Kunstconnectie maakte enkele kanttekeningen bij de gewenste toekomstige situatie die de Raad beschreef en pleitte voor een structureel overleg tussen het ministerie van OCW, het IPO, de VNG en De Kunstconnectie ten behoeve van een effectieve en efficiënte uitvoering van het beleid. Op verzoek van Cultuurnetwerk Nederland voerde de commissie Amateurkunst en Cultuureducatie een gesprek met deze instelling over de visie van de Raad op cultuureducatie. De Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaars Vereniging (KNTV), een vakorganisatie voor musici, toonde zich tevreden met de uitgebreide aandacht van de Raad voor de sectoren Amateurkunst en Kunsteducatie, maar betreunde het dat de Raad nauwelijks inging op de grote verschillen tussen de steden en geen analyse heeft gegeven van het grote particuliere circuit in relatie tot het georganiseerde, gesubsidieerde circuit. Ook het Platform Amateurkunst (PAK) plaatste op onderdelen enkele kanttekeningen. De vereniging wees erop dat de Raad bij zijn analyse van de cultuureducatie niet de kunsteducatie heeft betrokken die buiten de Centra voor de Kunsten plaatsvindt en lichtte het belang van dit niet-gesubsidieerde circuit toe. Het pleidooi van de Raad voor een Huis voor Amateurkunst onderschreef het PAK niet, maar de aanbeveling van de Raad tweejaarlijks een participatiemonitor te laten uitvoeren kon wel rekenen op zijn steun.

Cultuurnota

Vooradvies Archieven

Voor wat betreft de sector Archieven heeft de Raad de vraag centraal gesteld hoe het Nederlandse archiefwezen financieel en instrumenteel toegerust moet worden om de maatschappelijke functies van archieven optimaal tot hun recht te laten komen. Een integraal archiefbeleid acht de Raad daarvoor een eerste vereiste. Er is meer afstemming nodig tussen het beleid van de minister van Binnenlandse Zaken ten aanzien van de overheidsinformatievoorziening en het beleid van de minister van OCW ten aanzien van de archieven als onderdeel van het cultureel erfgoed. De uitgangspunten van de archiefwetgeving en het archiefbeleid van het ministerie van OCW zouden kaderstellend moeten zijn voor het overheidsinformatievoorzieningsbeleid, vindt de Raad. Het beleid van de minister van OCW beperkt zich te zeer tot het openbaar archiefwezen en zou zich nadrukkelijker moeten richten op het behoud, het beheer en de beschikbaarstelling van particuliere archieven. De structuur van het archiefbestel zoals neergelegd in de Archiefwet 1995 strookt niet langer met de werkelijkheid. Dat veroorzaakt onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De Raad heeft de wens uitgesproken dat onder de regie van de minister van OCW gewerkt wordt aan een heldere bestelstructuur met voldoende sturingsmogelijkheden voor de minister. De schaalgrootte van de archiefinstellingen dient naar de mening van de Raad optimale kwaliteit en efficiency te waarborgen in de uitvoering van de wettelijke kerntaken, te weten selectie, beheer, behoud, toegankelijk maken en beschikbaar stellen.

De uitvoering van de wettelijke kerntaken staat volgens de Raad onder druk als gevolg van personeelstekort en de grote nadruk op publieksbereik. De Raad acht meer personele ruimte, betere arbeidsvoorwaarden en een afgewogen prioriteitsstelling nodig om de kerntaken adequaat te verrichten en het beleid ten aanzien van digitalisering en vergroting van het publieksbereik uit te voeren. De Raad heeft aandacht gevraagd voor het feit dat er binnen de huidige financieringsstructuur van het archiefwezen weinig ruimte is voor instellingoverschrijdende of zelfs sectorbrede projecten. Activiteiten op het gebied van digitalisering

kunnen niet alleen worden ondernomen op basis van incidentele financiering maar vergen ook structurele middelen. Bij de door de Raad bepleite herinrichting van het archiefbestel moet dan ook nadrukkelijk aandacht besteed worden aan de financieringsstructuur.

De sectoranalyse Archieven heeft vanuit het archiefveld zowel bijval als kritiek gekregen. Het pleidooi van de Raad voor een afgewogen prioriteitstelling en de waarschuwing voor een te zwaar accent op het publieksbereik is niet altijd goed begrepen. De Raad is verweten dat hij uit het oog verliest dat ook het bedienen van het publiek een wettelijke kerntaak van het openbaar archiefwezen is.

Om over steekhoudende feiten en cijfers te kunnen beschikken verrichtte een aantal aan de Erasmus Universiteit verbonden onderzoekers in opdracht van de Raad en het ministerie van OCW uitgebreid literatuuronderzoek. Hoewel het hieruit voortgekomen rapport nuttige informatie en materiaal ter onderbouwing van standpunten bevatte, leverde het weinig nieuwe inzichten op; het rapport bevestigde vooral vermoedens. Het rijksbeleid is goed in kaart gebracht, maar er bestaat veel minder inzicht in het beleid van de andere overheden. Serieuze studies naar hoe het de beeldende kunst vergaat buiten het overheidsbeleid en het subsidiecircuut ontbreken vrijwel volledig. Over het terrein van de vormgeving is nog veel minder informatie beschikbaar en gegevens over het functioneren van vrijwel alle categorieën ontbreken. Begin 2003 werd het onderzoeksrapport besproken in een bij de Raad georganiseerde bijeenkomst met vertegenwoordigers uit het veld.

In de sectoranalyse Beeldende Kunst en Vormgeving constateert de Raad dat het veld van de beeldende kunst vitaal is en in veel opzichten goed functioneert. Continuïteit en ontwikkeling dienen dus eerder het beleidsmatige uitgangspunt te zijn dan radicale wijzigingen. Niettemin acht hij verbeteringen denkbaar, met name door betere afstemming van beleidsinstrumenten, betere afstemming tussen instellingen onderling en minder versnippering. De Raad geeft aan hoe de instrumenten van het rijk – de Cultuurnota, de twee belangrijke fondsen en de Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving – zich tot elkaar verhouden en hoe zij samenhangen met provinciale, lokale en private voorzieningen. De Raad bepleit vooral een effectievere inzet van de Geldstroom, mits daaraan een zorgvuldig en weloverwogen proces vooraf gaat in overleg met de provinciale en lokale overheden. Wat betreft de vormgeving stelt de Raad vast dat voor een goede ontwikkeling van deze sector basisvoorwaarden en -voorzieningen ontbreken en dat gezocht moet worden naar nieuwe, in deze tijd passende instrumenten. Hij benoemt de knelpunten op het gebied van de vormgeving en bepleit dat de Premselastichting als spil en aanjager voor het nieuwe beleid met voldoende mensen en middelen aan de slag kan.

Het veld kon zich grotendeels vinden in de visie zoals verwoord in de sectoranalyse en had waardering voor het geboden overzicht. Het ministerie van OCW werkte in overleg met partners zoals het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aan een nieuw beleidskader voor de Geldstroom om te komen tot concentratie en het gericht inzetten van middelen op de geformuleerde beleids-doelstellingen. De grote fondsen en een aantal andere instellingen in de Cultuurnota namen goede nota van de sectoranalyse en reageerden in hun beleidsplannen 2005-2008 op zaken die zij in relatie tot hun eigen missie en taken opportuun achtten.

Bibliotheken in Beweging: beleidsbrief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de Tweede Kamer over de noodzaak van herstructurering van het openbare bibliotheekwerk (april 2002).

Open poort tot kennis: naar aanleiding van het raadsadvies 'De bestuurlijke organisatie van het openbaar bibliotheekwerk' uit 1998 stelde de staatssecretaris de Stuurgroep herstructurering openbaar bibliotheekwerk in, onder leiding van W. Meijer. De stuurgroep bracht in april 2000 het rapport 'Open poort tot kennis' uit, ook wel 'rapport-Meijer' genoemd, dat wordt beschouwd als de basis onder het proces van bibliotheekvernieuwing.

De sectoranalyse Bibliotheken biedt een overzicht van de stand van zaken in de bibliotheeksector, geplaatst tegen de achtergrond van de belangrijkste ontwikkelingen in de sector. Als achtergrond dienden onder andere de beleidsbrief 'Bibliotheken in beweging' van staatssecretaris F. van der Ploeg uit 2002, de aanvullende beleidsbrief uit 2003 'Bibliotheken in beweging deel 2' van zijn opvolger, staatssecretaris C. H. J. van Leeuwen, en het visitatierapport van het Actieplan Cultuurbereik.

In de sectoranalyse wordt onder meer ingegaan op de functies van de bibliotheek, de samenwerking van bibliotheken met andere (culturele) instellingen, wet- en regelgeving, digitalisering en ict en de uitgangspunten voor bekostiging en tarifiering. De Raad benoemt voor de bibliotheken drie nieuwe kernfuncties: brede toegang tot informatie, ontwikkeling van lees- en informatievaardigheden en een maat-schappelijke c.q. ontmoetingfunctie. Met betrekking tot de eerste functie stelt de Raad dat toegang boven kwaliteit gaat, wat betekent dat het bieden van toegang tot informatie bij bibliotheken voorrang zou moeten hebben boven het bewaken van de kwaliteit van die informatie. Hiermee wijkt de Raad af van de mening van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, die in een achtergrondstudie voorrang geeft aan kwaliteitsbewaking. Verreweg het belangrijkste onderwerp dat aan de orde komt in de sectoranalyse is het proces van bibliotheekvernieuwing. Over deze herstructurering van het bibliotheekwerk en de -sector bracht de Raad in 1998 een omvangrijk advies uit, gevolgd door het in opdracht van het ministerie geschreven rapport 'Open poort tot kennis' van de commissie Meijer. In 2001 is het proces in gang gezet met de ondertekening van een koepelconvenant tussen het rijk (ministerie van OCW), de provincies (Interprovinciaal Overleg) en de gemeenten (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Doel van het proces is het stelsel en de dienstverlening van de openbare bibliotheken grondig te herzien en te vernieuwen; een operatie die vergaande gevolgen heeft voor het huidige bibliotheekstelsel en op bestuurlijk en inhoudelijk niveau veel inspanning vergt van de bibliotheken. De commissie Bibliotheken heeft de sectoranalyse aangegrepen om te recapituleren hoe het proces

tot nu toe is verlopen, mede afgezet tegen het raadsadvies uit 1998. Uitgangspunt vormde onder meer het rapport (in de vorm van een nulmeting) 'Bibliotheekvernieuwing maal twaalf' van de Stuurgroep Bibliotheken.

De Raad schrijft zich ernstig zorgen te maken over de voortgang van het proces. De herstructurering is weliswaar in alle delen van het land in gang gezet, maar nu het op realisatie aankomt, laat het kabinet het op financieel vlak nogal afweten. Als gevolg hiervan dreigt de bibliotheekvernieuwing als geheel te verzanden. Bovendien is het zorgwekkend dat gemeenten zich niet altijd gebonden achten aan het koepelconvenant, zoals blijkt uit de bezuinigingen op het bibliotheekwerk in diverse plaatsen. De Raad dringt erop aan de noodzakelijke extra financiële rijksmiddelen alsnog beschikbaar te stellen. Behalve een financiële impuls is meer eenheid in diensten, systemen en tarieven gewenst om de gewenste samenhang in het stelsel van bibliotheken te realiseren. Tevens acht de Raad het noodzakelijk om de regie van het proces op landelijk en provinciaal niveau te versterken om zo tot een krachtiger processturing te komen. Voor de langere termijn ziet de Raad herstel van (bibliotheek) wetgeving als één van de instrumenten om de benodigde samenhang in een zich snel ontwikkelend beleidsterrein veilig te stellen. De Raad denkt hierbij aan een raamwet waarin een aantal centrale uitgangspunten en bepalingen worden vastgelegd, eventueel in relatie tot andere terreinen van informatiewetgeving, zoals de Archiefwet en de Mediawet.

In diverse vakbladen uit de bibliotheek- en informatiesector is aandacht besteed aan de sectoranalyse Bibliotheken. De nadruk lag hierbij op de passages over de toegang tot informatie en over het proces van bibliotheekvernieuwing. Ook in de sector zelf werd gereageerd op de sectoranalyse, al bleef een brede discussie uit. De Stuurgroep Bibliotheken kon zich in grote lijnen vinden in de sectoranalyse, maar was het niet eens met de stelling dat het proces van bibliotheekvernieuwing dreigt te verzanden, aangezien daarvan volgens de Stuurgroep geen concrete signalen zichtbaar zijn. Wel onderschreef de Stuurgroep dat verdere versterking van de

provinciale regie wenselijk is en dat er voldoende middelen beschikbaar moeten komen om het proces tot een goed einde te brengen. De vraag in welke mate landelijke sturingsinstrumenten wenselijk zijn, inclusief de door de Raad genoemde mogelijkheid van wetgeving, was volgens de Stuurgroep (nog) niet aan de orde. In de eind 2003 verschenen voortgangsrapportage 'Basis voor Bibliotheken' van de Stuurgroep werd niet nader ingegaan op de uitspraken van de Raad aangaande het proces van bibliotheekvernieuwing.

Het ministerie van OCW heeft niet rechtstreeks op de sectoranalyse Bibliotheken gereageerd. Wel kondigde de staatssecretaris in haar beleidsbrief 'Meer dan de som' aan in overleg te zullen treden met de convenantpartners over de vraag welke resultaten eind 2008 bereikt moeten zijn. Daarnaast maakte zij bekend uit de intensiveringmiddelen voor het beleidsterrein van OCW een forse financiële bijdrage voor bibliotheekvernieuwing toe te zeggen, oplopend tot een bedrag van twintig miljoen euro in 2007 en verder.

Ten behoeve van de sectoranalyse heeft de commissie Dans gesprekken gevoerd met verschillende betrokken partijen, diverse schriftelijke bronnen bestudeerd en heeft zij discussies gevoerd met de andere podiumkunstencommissies. Ook hebben de plenaire vergaderingen van de Raad voor Cultuur en de eerder uitgebrachte beleids- en instellingsadviezen aan het ministerie van OCW een rol gespeeld in de totstandkoming van de sectoranalyses.

In de sectoranalyse Dans schetst de Raad zijn visie op de toekomst van het dans-bestel, waarbij hij onder meer kansen en bedreigingen voor de danssector onder de aandacht brengt. De belangrijkste knelpunten in het professionele dansbestel zijn te herleiden tot fricties tussen productie, afname en publieksbereik. De Raad vraagt nadrukkelijk aandacht voor de bedrijfsvoering van (kleine) productiekernen, waarin hij een kwetsbaar element herkent. De werkwijze en de beperkte budgetten van de productiekernen laten zich volgens de Raad moeizaam verenigen met de zakelijke en organisatorische verplichtingen die uit opname in de Cultuurnota voortvloeien. De Raad pleit daarom voor een flexibele houding ten aanzien van de prestatie-eisen van het ministerie van OCW. Daarnaast ondervinden alle dansgroepen, en met name de kleinschalige dansinitiatieven, grote hinder van de toenemende wet- en regelgeving. De Raad moedigt dansgezelschappen aan om te onderzoeken of hun positie zal verbeteren door te verhuizen uit de Randstad naar een regio. Hij verwacht dat een goede regionale spreiding van standplaatsen en voorstellingen een positief effect zal hebben op de artistieke differentiatie en het publieksbereik van het dansaanbod.

Een ander punt van aandacht vormt het onderaanbod van de dans voor de jeugd. De Raad spreekt de hoop uit dat het aanbod van dans voor de jeugd in de nabije toekomst groeit en hij kondigt aan bij een gelijkblijvend cultuurnotabudget met name de dans voor vier- tot achtjarigen hoger te prioriteren dan andere vormen van dans. Ook besteedt de Raad aandacht aan het door de Nederlandse podia gesignaleerde tekort aan klassiek ballet in de regio. Dit gesignaleerde tekort verdient volgens hem nader te worden onderzocht. De Raad kondigt in het Vooradvies aan dat hij het probleem van

het onderaanbod van de klassieke dans graag door kwantitatief onderzoek onderbouwd wil zien, alvorens te bepalen of de oprichting van een nieuwe voorziening wenselijk is. Om aan dit voornemen gevolg te geven, heeft de Raad ten behoeve van de cultuurnota-advisering in samenspraak met het ministerie van OCW in november opdracht gegeven aan onderzoeksbureau Letty Ranshuijzen om de vraag- en aanbodverhouding in met name de theaters buiten de vier grote steden te onderzoeken. Ook wenst de Raad een beter inzicht te krijgen in de cijfers omtrent de vraag en het aanbod van de moderne dansgezelschappen buiten de vier grote steden, omdat brancheorganisaties als de Vereniging voor Schouwburg en Concert-gebouw Directies (VSCD) en Directie Overleg Dans (DOD) in dit genre afzetproblemen signaleerden. Er zou te weinig publieksbelangstelling zijn voor de kleinschalige, moderne dans als gevolg van matige herkenbaarheid en gebrek aan continuïteit. Ook zouden de afzetproblemen verband houden met versnippering en te korte speelperioden vanwege een fixatie op het produceren van nieuwe voorstellingen. Onderzoeksbureau Letty Ranshuijzen heeft de eerste fase van het onderzoek voor de jaarwisseling in gang gezet met de inventarisatie van beschikbare kwantitatieve gegevens over aanbod van en vraag naar de diverse dansgenres en de verzameling en inventarisatie van gegevens over aanbod, publieksbereik en marketing bij een representatief deel van de theaters in de regio's. Tevens is bij deze theaters een schriftelijke enquête gehouden, waarin vragen zijn opgenomen die betrekking hebben op de activiteiten op gebied van danspromotie en danseducatie.

Naar aanleiding van het Vooradvies heeft de commissie Dans van de Raad voor Cultuur op 28 april een gesprek gevoerd met de brancheorganisatie Directie Overleg Dans (DOD). DOD toonde zich verheugd over het feit dat de Raad door middel van het Vooradvies zijn visie op het cultuurbeleid heeft gegeven. Ter aanvulling op het gesprek heeft DOD op 26 juni schriftelijk enkele onderwerpen die voor de danssector van belang zijn op een rijtje gezet. In de brief heeft DOD onder meer aandacht gevraagd voor de verslechterende verhouding tussen het aanbod en de afname van dansvoorstellingen.

Evenals de Raad in het Vooradvies, constateerde DOD dat er sprake is van een onderaanbod in de dansvoorstellingen voor de jeugd. DOD ondersteunde dan ook het pleidooi van de Raad om in de komende cultuurnota-periode een extra impuls aan de dans voor de jeugd te geven. Ook heeft DOD het pleidooi van de Raad om differentiatie in de prestatie-eisen aan te brengen ondersteund, omdat de positie van kleinschaliger initiatieven wezenlijk anders is dan die van de grote gezelschappen. Voorts achtte DOD het van belang dat de rijksgesubsidieerde dansinstellingen zoveel mogelijk moeten worden vrijgelaten in hun beleidskeuzes.

Officiële reacties op het Vooradvies zijn, op de reactie van DOD na, uitgebleven. Hier moet echter wel het pamflet 'De Podiumkunsten staan op een podium' van de VSCD worden genoemd dat deze organisatie najaar 2003 heeft uitgebracht. Daarin reageert zij mede op het Vooradvies en ontvouwt tevens haar wensen met betrekking tot de komende cultuurnota-advisering. In de beleidsbrief 'Meer dan de som' legt de staatssecretaris met betrekking tot de sector dans geen rechtstreeks verband tussen haar beleidsuitgangspunten en de inhoud van het Vooradvies. De aandacht van de staatssecretaris gaat voornamelijk uit naar bevordering van de doorstroom van talent en het tegengaan van versnippering. In de adviesaanvraag wordt evenmin een directe relatie met de sectoranalyse Dans gelegd. Wel vraagt de staatssecretaris, evenals de Raad, aandacht voor de regionale en stedelijke dynamiek.

De sectoranalyse Film biedt een overzicht van de stand van zaken in de Nederlandse filmsector en plaatst deze tegen de achtergrond van trends en ontwikkelingen die ook in internationaal verband kunnen worden waargenomen. Zo worden onder meer de gevolgen in kaart gebracht van de toenemende concentratie en integratie binnen het internationale filmbedrijf voor de Nederlandse distributiepraktijk en worden de effecten gezien van technologische ontwikkelingen (digitalisering, e-cinema) en culturele verschuivingen (medialisering, convergentie van verschillende media, toenemend belang van beeldcultuur). Het in 1999 door de Nederlandse overheid ingezette stimuleringsbeleid voor de filmsector (bestaande uit een pakket van vier, later vijf samenhangende regelingen), heeft nieuw elan in de Nederlandse filmwereld gebracht. Toch floreert het filmklimaat in Nederland onvoldoende, constateert de Raad. Gebrek aan continuïteit (op het terrein van productie, financiering en overheidsbeleid), moeizame verhouding van de filmsector met de publieke omroep, gebrekkige distributie van kleinere Nederlandse films, verschraling van het aanbod in de filmtheaters en weinig aandacht voor kwaliteit, innovatie en educatie zijn daar debet aan en bedreigen de culturele ontwikkeling van de sector.

Deze knelpunten, waarvan sommige al jaren bestaan, laten zich volgens de Raad niet eenvoudig oplossen. Toch wordt de sector met het tweesporenbeleid van de overheid en met de ontwikkelingen op cultureel en digitaal vlak ook kansen geboden.

Die kansen moeten worden aangegrepen en uitgebuit, maar daarvoor is het wel nodig dat de sector inzet op professionalisering, samenwerking en innovatie. Op een aantal punten is echter ook sturing vanuit de overheid vereist, in het bijzonder om een goede werkrelatie met de publieke omroep te creëren, om de distributie- en vertoningssituatie voor de kwetsbare Nederlandse en buitenlandse film te verbeteren en om een klimaat te scheppen dat innovatie en experiment stimuleert.

De Raad doet daartoe een aantal concrete aanbevelingen. De belangrijkste daarvan zijn een voortzetting van het stimuleringsbeleid voor de filmsector, het faciliteren van een convenant tussen filmsector en publieke omroep waarin onder meer het aantal films

wordt vastgelegd dat jaarlijks gemaakt wordt met gezamenlijke financiering en het op termijn vormen van een sectorinstituut dat de versnippering van (functies in) de filmsector kan tegengaan en de filmcultuur in Nederland kan stimuleren.

De sectoranalyse Film is in het veld goed ontvangen. De Raad heeft verschillende schriftelijke reacties ontvangen, onder meer van de Federatie Filmbelangen (met wie later op hun verzoek ook nog een gesprek heeft plaatsgehad), de Dutch Documentary and Independent Film Association (DIFA), de Vereniging Facilitaire Filmbedrijven (VFF), het Animatie Producenten Overleg (APO) en de Nederlandse Film- en Televisie Academie. Naar aanleiding van het verschijnen van de sectoranalyse heeft het filmblad de Filmkrant in samenwerking met filmtheater Het Ketelhuis een openbaar debat georganiseerd waar de voorzitter van de commissie Film acte de présence gaf om de visie van de Raad nader toe te lichten. Verschillende instellingen hebben in hun beleidsplannen in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 direct of indirect gerefereerd aan de inzichten en aanbevelingen uit de sectoranalyse.

De Raad constateert dat de vormgeving van Nederland een voortdurend en dynamisch proces is dat geen absoluut start- of eindpunt kent. Bouwen in ons land betekent per definitie ingrijpen in een reeds bestaande omgeving. De Raad ziet de ruimtelijke transformatie van Nederland daarmee als een cultureel-maatschappelijk proces waarin de vele betrokken partijen uiteenlopende posities innemen en belangen vertegenwoordigen. De afzonderlijke belangen zijn niet alleen legitiem en vanzelfsprekend, maar vaak ook contrair aan elkaar. De Raad is van mening dat de sterk uiteenlopende deelbelangen vanuit een cultureel-maatschappelijke en ontwikkelingsgerichte visie bij elkaar kunnen worden gebracht, opdat duurzame ruimtelijke kwaliteit kan worden gerealiseerd. Een ontwikkelingsgerichte benadering van cultuurhistorie biedt kansen aan nieuwe soorten van gebruik en gebruikers, functies en waarden en kan betekenis geven aan het reeds bestaande. Evenzeer doet dit volgens de Raad recht aan de ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke opgaven waar Nederland de komende jaren voor staat en die een verdere transformatie van ons land tot gevolg hebben. De Raad pleit dan ook voor een sterkere culturele dimensie in de ruimtelijke ordening en ziet daarin voor de rijksoverheid en de rijksgesubsidieerde culturele instellingen een voortrekkersrol weggelegd. De rijksoverheid draagt volgens de Raad in dat geval zorg voor een inspirerende, integrale visie en de instellingen vervullen een essentiële rol in het vergroten van het cultureel bewustzijn en de attitudevorming van beleidsmakers, bestuurders, beslissers, investeerders, ontwerpers, het (grote) publiek en anderen.

De Raad plaatst in zijn Vooradvies kritische kanttekeningen bij de huidige omvang en samenstelling van de rijksmonumentenlijst. De omvangrijke en krachtige ruimtelijke transformatie van Nederland en de toenemende maatschappelijke behoefte om ook nieuwe categorieën erfgoed (stedenbouwkundig, landschappelijk, mobiel, industrieel of funerair) te beschermen, vragen om herijking van de uitgangspunten van het beschermingsbeleid van het nationaal cultureel erfgoed. Het gaat dan om de beantwoording van vragen als: wat bewaart de rijksoverheid met welke reden,

welke beschermingsregimes worden gehanteerd en wat wordt overgelaten aan andere belanghebbenden en betrokkenen?

Ten aanzien van het archeologische bestel bepleit de Raad om de implementatie van het Verdrag van Malta (1992) op korte termijn gestalte te geven. Hij betreurt het dat uitgangspunten als het behoud in situ, het onder de aandacht brengen van archeologie onder het grote publiek en het verwerven van kennis en inzicht in het verleden, worden onderbelicht in een juridisch proces met een sterk instrumenteel karakter. De Raad uit zich enthousiast over het nulnummer van de Archeologiebalans (2002) en de in ontwikkeling zijnde Nationale Onderzoeksagenda (NOA) die gezamenlijk een perspectief kunnen gaan bieden op de selectie en waardering van archeologische monumenten. Tot slot vraagt de Raad aandacht voor de in zijn ogen bijzondere positie van de archeologie van de Nederlandse steden.

De Raad is positief over het onderbrengen van de Belvedereregeling bij het Stimuleringsfonds voor Architectuur (SfA) en pleit voor een administratief samengaan van beide tot één integrale regeling. Bovendien dient in zijn visie het Architectuurbeleid en het Belvederebeleid op termijn te worden geïntegreerd. Verder is de Raad verheugd over de ontluikende samenwerking van culturele instellingen op het gebied van internationale activiteiten en contacten, maar is kritisch over hun opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie met de rijksoverheid.

In haar beleidsbrief 'Meer dan de som' noemt de staatssecretaris een aantal voornemens om tot versterking van de culturele dimensie in de ruimtelijke ordening te komen. Zo wijst zij op de noodzaak om tot een nieuw erfgoedselectiebeleid te komen: "selectie, herselectie en herijking van inzichten om tot een beheersbaar volume aan cultureel erfgoed te komen". Verder schrijft zij dat het behoud van ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkeling ervan niet langer zijn gescheiden en deel uitmaken van één integrale ruimtelijke opgave. De staatssecretaris is van mening dat interdepartementale samenwerking de basis vormt voor de culturele ambities in de ruimtelijke ordening. De invoering van het Verdrag van Malta, de koppeling van het Architectuur- en

Belvederebeleid en de participatie in interdepartementale investeringsprogramma's vormen volgens haar mogelijkheden om de culturele dimensie te versterken in de ruimtelijke ordening.

In de sectoranalyse Letteren zette de Raad zijn visie op de letterensector uiteen. De Raad constateert dat er in Nederland sprake is van een rijke literaire cultuur: Nederland kent een unieke, fijnmazige infrastructuur met een netwerk van boekhandels verspreid over het land, een uitgebreid bibliotheekstelsel, een grote diversiteit aan uitgeverijen die een breed en kwalitatief goed aanbod brengen en er is veel aandacht voor verbreding van de doelgroep voor alle mogelijke vormen van literatuur. De Raad spreekt zijn vertrouwen uit in de zelfregulerende werking binnen de letterensector. In de sector is sprake van een geslaagde publiek-private samenwerking: de branche en de overheid behartigen in goed overleg het eco-nomische en culturele belang van het boek en er is in grote mate sprake van samenwerking en afstemming. De Raad acht niettemin aandacht voor een aantal aspecten in de komende periode essentieel en geeft aan de komende cultuurnotaperiode een hierop toegesneden beleid van de letterenfondsen en -instellingen te verwachten. Het produceren van bepaalde literaire genres wordt steeds moeilijker nu concurrentie en winstgerichtheid steeds meer de productie gaan bepalen. Verschraling van het aanbod moet worden tegengegaan door aandacht voor afname (literatuuronderwijs, leesbevorderingsbeleid) en aanbod (vaste boekenprijs, specifiek letterenbeleid). De Raad bepleit dat het ingezette leesbevorderingsbeleid, waarvan deels pas op langere termijn resultaat verwacht kan worden, wordt voortgezet en noemt in dit verband de zorg voor informatie over literatuur in de breedste zin van het woord zeer relevant. Ook vindt de Raad extra aandacht voor informatisering van het aanbod en de kwaliteit van de beschikbare informatie noodzakelijk teneinde de mogelijkheden van digitalisering beter te benutten. Naast de zorg voor diversiteit en beschikbaarheid van boeken in het algemeen en literatuur in het bijzonder, benadrukt de Raad het belang van het ontwikkelen, bewaren en ontsluiten van het literaire erfgoed.

Medio juni 2003 sprak het Boekenoverleg, waarin de dertien belangrijkste (gesubsidieerde en ongesubsidieerde) instellingen uit het bibliotheek- en letterenveld – waaronder de fondsen – zijn vertegenwoordigd, in een

brief aan de staatssecretaris zijn waardering uit voor de sectoranalyse. Het Boekenoverleg constateerde dat zowel de inleiding op het Vooradvies als de sectoranalyses Letteren en Bibliotheken een volledig en helder beeld schetsen van de sectoren. Diverse fondsen en instellingen refereerden in hun beleidsplannen 2005-2008 aan aspecten uit de sectoranalyse die zij in relatie tot hun eigen missie en taken opportuun achten.

Nederland is een ander land dan vijftien jaar geleden. Het samenspel van maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe technologische mogelijkheden heeft geleid tot een wezenlijk gewijzigd medialandschap. Jongere generaties, waarvan een groot deel allochtoon, gaan anders om met media; er ontstaan nieuwe, flexibele, sociale structuren. Ervaring en beleving nemen de plaats in van kennis en vaardigheden en de digitalisering maakt cross mediaproducties mogelijk. Het proces van medialisering, waarbij media steeds meer de context van de persoonlijke en sociale werkelijkheid vormen, kent vooralsnog geen einde. Sterker, media zijn niet langer de boodschappers en bemiddelaars maar de co-regisseurs van het maatschappelijk welbevinden of onbehagen.

In de sectoranalyse Media analyseert de Raad deze ontwikkelingen en geeft hij zijn visie over de richting van het toekomstig pers- en omroepbeleid. Een modern persbeleid moet gebaseerd zijn op een heldere lange termijnvisie op de functie en de positie van de pers en vergt een integrale benadering waarvan een belangrijk onderdeel de convergentie van verschillende media moet zijn. Meer nog dan het tegengaan van concentratie is er in het snel digitaliserende medialandschap aandacht nodig voor (regels omtrent) cross-ownership.

Omdat de Raad in 2004 en 2005 zal adviseren over het gevoerde omroepbeleid en mediapolitieke aspecten zoals de inrichting van het publieke bestel, de bestuurlijke structuur en de positie van de omroepverenigingen, beperkt hij zich tot enkele mediapolitieke aanbevelingen.

De Raad constateert dat de publieke omroep zijn taakopdracht niet bevredigend uitoefent. Zo komt de netprofilering onvoldoende van de grond, worden aanzienlijke delen van het publiek niet bediend en worden niet alle programmatische afspraken nagekomen. De Raad legt in zijn aanbevelingen de nadruk op een zodanige herziening van de inrichting van het bestel dat besluitvorming ook leidt tot uitvoering. Zo zal de samenstelling van de Raad van Toezicht moeten veranderen. De Raad maakt onderscheid in de rol van omroepen als broadcaster van identiteitsprogramma's enerzijds en als productiebedrijf van programma's waaraan het publieke bestel als geheel behoefte aan

heeft anderzijds en ziet bij de verdeling van budgetten een grotere rol weggelegd voor de NOS als concessiehouder. Met betrekking tot nieuwe media moet in het beleid de nadruk worden gelegd op verscheidenheid en pluriformiteit. De inzet dient te zijn maximaal te profiteren van het pluriforme karakter van het internet als (interactief) medium. Wat betreft cultuurpolitieke aspecten beschouwt de Raad het als een groot probleem dat de netprofilering niet goed van de grond komt, aangezien de culturele rol van de omroep hier direct aan gekoppeld is. Het lukt de publieke omroep niet kunst en cultuur op een vanzelfsprekende manier in te bedden in de programmering. Ondanks alle beleidsvoornemens en meerjarenplannen vormt cultuur geen onlosmakelijk deel van het aanbod en de programmering van de publieke netten. Zonder een gezamenlijk plan inzake cultuurbeleid en zonder vastlegging van culturele programma's in geld en zendtijd zal dit niet veranderen. Ten aanzien van specifieke cultuursectoren zoals film, drama en muziek doet de Raad tenslotte enkele aanbevelingen.

Na publicatie van het Vooradvies is in de pers uitvoerig ingegaan op de sectoranalyse Media waarbij met name de raadskritiek op het functioneren van de publieke omroep werd uitgelicht. Zo leidde bijvoorbeeld het voorstel van de Raad over de gewijzigde rol van de concessiehouder NOS tot debat in het veld.

In de sectoranalyse Musea stond het functioneren van het gehele Nederlandse museumbestel centraal. Na een beschrijving van de sector volgde de bespreking van enige algemeen maatschappelijke thema's en sectorspecifieke trends die van grote invloed zijn op het functioneren van musea. Een analyse van de geschetste situatie leidde tot een visie op de maatschappelijke functie van musea en tot een aantal aanbevelingen voor het museumbestel. Nederland telt volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek ongeveer negenhonderd musea. De collectieve uitgaven aan musea bedragen jaarlijks circa 220 miljoen. De helft daarvan is afkomstig van het rijk en gaat voor het overgrote deel naar de achttien voormalige rijksmusea. Alleen zeer grote, op kunst geconcentreerde musea kunnen voldoen aan de recente politieke roep om meer ondernemerschap en zijn partnerschappen aangegaan met particulieren en bedrijven. De overige musea ontbreekt het aan voldoende eigen vermogen om zich tot succesvol ondernemerschap te ontwikkelen. Maar ook de heersende museale bedrijfs-cultuur staat dit in de weg. Het aantal jaarlijkse museumbezoeken heeft zich begin jaren negentig gestabiliseerd rond twintig miljoen. Steeds minder mensen zijn echter in staat betekenis te geven aan traditionele cultuur. Nederlandse musea zijn zich naar de mening van de Raad onvoldoende bewust van hun potentiële rol van krachtcentrale in de kennissamenleving. Door de toenemende concurrentie op de vrijetijdsmarkt lijken musea eerder geneigd hun inrichting te 'verpretparken' en het museumbezoek te reduceren tot een belevenis. Het is de vraag in hoeverre musea adequate spelers kunnen zijn op de vrijetijdsmarkt zonder hun maatschappelijke taak geweld aan te doen. In het afgelopen decennium zijn honderden musea bouwkundig grondig vernieuwd. Als gevolg daarvan hebben zij hun ambitieniveau ten aanzien van eigen inkomsten en publieksbereik aanzienlijk naar boven bijgesteld. In een stagnerende markt leidt dat tot toenemende onderlinge concurrentie. Musea organiseren steeds meer tentoonstellingen om de consument telkens weer tot museumbezoek te verleiden.

Moderne en hedendaagse kunst nemen in het tentoonstellingsbeleid een in toenemende mate dominantere plaats in. Vaste collecties, en dan met name de archeologische, historische en kunstnijverheidscollecties, worden minder zichtbaar. De aandacht voor presentatietaken gaat bovendien ten koste van andere museumtaken zoals behoud en beheer van collecties en onderhoud van kennisinfrastructuur. Naar aanleiding van de geschetste trends constateert de Raad dat de belangrijkste uitdaging waar musea voor staan, ligt in het bestendigen en vernieuwen van de banden met de samenleving. Kunst en cultuur ontlenen hun waarde aan de betekenis die beschouwers eraan toekennen. Musea functioneren als intermediairs voor eerder gegeven betekenissen en als producenten van nieuwe betekenissen. Ze duiden objecten uit heden en verleden en doen dat op steeds wisselende wijze, in een voortdurende dialoog met de samenleving. Alleen vanuit deze open, dynamische grondhouding kunnen musea voldoen aan de maatschappelijke behoefte aan betekenisgeving en is hun bestaansrecht gelegitimeerd. Maatschappelijke relevantie is voor musea als collectief een cultuurpolitieke doelstelling, waaraan ze individueel naar vermogen dienen bij te dragen. Niet alle musea zijn er voor iedereen. Musea moeten duidelijke keuzes maken in wat ze doen en voor wie ze het doen, om zich van elkaar te onderscheiden en hun eigen identiteit te versterken. Musea profileren zich niet alleen met hun collectie en hun historie, maar ook met de aard van hun producten en de keuze van hun belangrijkste afnemers. Het is daarbij van groot belang dat de museumsector samenhang creëert en vertoont. Met de sectoranalyse is tevens het kader vastgesteld voor de beoordeling van cultuurnota-aanvragen uit de museumsector. De Raad beoordeelt het functioneren van musea in de huidige maatschappij, in de context van duurzaam collectiebeheer. Hoe beter musea erin slagen maatschappelijk relevante betekenissen te hechten aan kunst en cultureel erfgoed, des te beter functioneren zij als intermediairs en als cultuurproducenten.

De sectoranalyse Musea is in het veld goed ontvangen, zo bleek uit individuele reacties van musea en ondersteunende instellingen. De geschetste thema's en trends werden herkend en de aanbevelingen onderschreven. Tevens bleek dat meerdere instellingen bij het opstellen van hun beleidsplannen in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 gebruik hebben gemaakt van de sectoranalyse. De museumsector heeft echter wat betreft vernieuwing in maatschappelijke betekenisgeving, profilering en onderlinge samenwerking nog een wereld te winnen.

De Raad heeft een aantal prioriteiten voor het muziekbeleid van het rijk in de cultuurnotaperiode 2005-2008 aangegeven en onderbouwd. In de analyse wordt ingegaan op de genres jazz- en geïmproviseerde muziek, popmuziek, niet-westerse muziek, opera, operette en muziektheater, de ensembles en de symfonische muziek. In de inleiding wordt onder meer een overzicht gegeven van de (gesubsidieerde) muzieksector en het overheidsbeleid.

De Raad doet diverse aanbevelingen om de knelpunten in de muzieksector op te lossen. De fricties tussen productie, afname en publieksbereik zouden in de komende jaren een hoofdthema in het rijksbeleid voor de muzieksector moeten vormen. Aan de aanbodkant moet een lagere productiedruk ruimte creëren voor investeringen in een sterkere productie, betere promotie of muziek-educatieve activiteiten. Aan de afnamekant wordt veel verwacht van de stimulans van het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing (FPPM). Ook een sterkere samenwerking tussen rijk, provincies en gemeenten kan bijdragen aan het oplossen van de genoemde fricties.

In het primair en voorgezet onderwijs moet, meer nog dan nu het geval is, een stevig fundament worden gelegd voor actieve en passieve muziekbeoefening door grote groepen jongeren in de verschillende muzikale genres. Vanuit de muzieksector valt daaraan bij te dragen door meer te investeren in het bereik van kinderen en jongeren, zowel binnen als buiten het onderwijs. Een samenhangend beleid voor de komende jaren is daarbij nodig om succesvolle projecten op te zetten en uit te voeren.

De rijksoverheid dient vanuit het hogeronderwijsbeleid zijn (financiële) verantwoordelijkheid te behouden ten aanzien van de landelijke voorziening voor toptalent en van de vooropleidingen bij de conservatoria. Complementair aan de investeringen vanuit het cultuurbeleid in het voortraject voor zeer jong talent (de subsidiëring van concoursen en jeugdorkesten) moet vanuit het hogeronderwijsbeleid verantwoordelijkheid worden genomen voor de noodzakelijke onderwijsstaak bij zeer jong muzikalent.

De komende periode moet de werking van het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing aantoonbare verbeteringen laten

zien in het functioneren van kleine en grote podia in Nederland: meer goed toegeruste podia, meer programmering van gekend en minder gekend aanbod en meer publiek. Genre-instituten en belangenorganisaties van podia zullen met hun inhoudelijke adviestaak aan podia daaraan kunnen bijdragen. Een specifieke prioriteit voor bijvoorbeeld het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing zou moeten liggen in het verbeteren van de podiumsituatie voor de jazz- en geïmproviseerde muziek. Ook is een versterking nodig van het middensegment van poppodia in Nederland. Een eerste verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de gemeenten, maar via het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing kan het rijk stimulansen geven voor een verdere professionalisering en voor het scheppen van financiële ruimte voor meer risicovolle programmering. Daarnaast dient het popmuziekplan te blijven voortbestaan. Voor de popmuziek blijft ook de mogelijkheid van projectsubsidies popmuziek bij het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten van belang.

Er valt nog steeds een grote discrepantie te bespeuren tussen wat de publieke omroep zou kunnen doen aan de minder gekende hedendaagse muziek, met name in de popmuziek en jazz en geïmproviseerde muziek en wat zij werkelijk doet. De investeringen van omroeporganisaties in de klassieke muziek en opera kunnen daarvoor een voorbeeld zijn. De honoraria van musici in de jazz- en geïmproviseerde muziek blijven al decennia achter bij andere muziekgenres. De sector wordt daarom in overweging gegeven een minimumnorm voor honoraria in dit muziekgenre (opnieuw) in te voeren.

Er is behoefte aan een landelijk informatie- en doorverwijspunt voor de niet-westerse muziek, gericht op podia, pers, publiek en musici. Deze voorziening zou bij voorkeur een uitbreiding kunnen zijn van een bestaande instelling en dient te functioneren in samenwerking met alle betrokken instellingen op dit gebied.

De periode van bloei die het muziektheater in Nederland doormaakt, onderstreept nog eens dat de operabegeleiding door de symfonieorkesten een volwaardige en belangwekkende taak is. Het is daarom redelijk dat alle symfonieorkesten minstens één operaproductie per jaar begeleiden. Waar een extra beroep

op de orkesten wordt gedaan, moet in goed overleg tussen beide partijen een tijdsplanning bepaald kunnen worden. Bij de ensembles blijft een nadere reflectie gewenst over het aanbod. Waar dat bij de artistieke ambities past zou een kleiner aantal producties in veel gevallen (financiële) ruimte scheppen voor investering in een nog betere kwaliteit van de programmering, promotie en in muziek-educatieve activiteiten. Dat kan bijdragen aan de kenmerkende creativiteit van de ensemblecultuur.

Een opeenstapeling van eisen die aan de orkesten wordt gesteld maakt het korte termijnbeleid overheersend waar een lange termijn-aanpak vereist is. De orkesten moeten immers de ruimte krijgen om in een verander(en)de omgeving weloverwogen voor het brede symfonisch repertoire – het wezen van hun programmering – een trouw publiek te winnen. De Raad verwacht dat de orkesten in gezamenlijkheid ook op het gebied van artistiek beleid, promotie en educatie meer tot stand kunnen brengen dan de afzonderlijke orkesten alleen kunnen. De Raad juicht het initiatief van het Contactorgaan Nederlandse Orkesten toe om de arbeidsvoorwaarden flexibeler te maken om zo de orkesten in staat te stellen creatiever en daarmee effectiever te programmeren.

In de beleidsbrief 'Meer dan de som' van de staatssecretaris wordt de rol en de verantwoordelijkheid van het Fonds voor de Podiumprogrammering en Marketing aangegeven. Om de programmering van kleinschalige podia te waarborgen kan volgens de staatssecretaris het fonds in de nieuwe planperiode nog een beperkt deel van zijn budget blijven reserveren ten behoeve van een aparte voorziening voor deze categorie van podia. In het kader van de deregulering vraagt de staatssecretaris het fonds de regeling te vereenvoudigen. Bovendien zal zij het fonds vragen de regeling te toetsen op mogelijke belemmeringen voor de verschillende disciplines. In de adviesaanvraag Cultuurnota 2005-2008 geeft de staatssecretaris aan de opvatting van de Raad te delen dat voor de ontwikkeling van de podiumkunsten een betere afstemming van vraag en aanbod veel aandacht verdient. Het FPPM kan in dit proces volgens de staatssecretaris een cruciale rol spelen, maar de reikwijdte is mede afhankelijk van het budget.

Ten aanzien van de begeleiding van opera-, operette-, dans- en kooruitvoeringen door orkesten deelt zij de opvatting van de Raad. Slechts een klein aantal ensembles heeft in zijn beleidsplan 2005-2008 het advies van de Raad opgevolgd om minder producties te maken en de financiële ruimte te investeren in een nog betere kwaliteit van de programmering, promotie en in muziekeducatieve activiteiten. Naar aanleiding van de in de sectoranalyse genoemde behoefte aan een landelijk informatie- en doorverwijspunt voor de niet-westerse muziek zijn twee subsidieaanvragen ingediend.

Het Nationaal Popinstituut heeft positief gereageerd op het advies ten aanzien van het Nederlands popmuziekplan. De jazzsector sluit zich aan bij de aanbevelingen van de Raad ten aanzien van het media- en podiumbeleid. De sector acht het opnieuw invoeren van een minimumhonorarium voor jazzmusici gewenst en heeft het debat hierover geopend. De VSCD heeft najaar 2003 het pamflet 'De Podiumkunsten staan op een Podium' uitgebracht waarin deze organisatie mede reageert op het Vooradvies. Tevens ontvouwt de organisatie haar wensen met betrekking tot de komende cultuurnota-advisering.

In de sectoranalyse Theater beschrijft en analyseert de Raad de huidige stand van zaken binnen het theater, signaleert hij knelpunten of lacunes en doet daar waar mogelijk aanbevelingen voor de toekomst. De belangrijkste ontwikkelingen die de Raad signaleert kunnen worden gecentreerd rondom twee thema's: de afstemming van het theateraanbod op afname en vraag en het aanbod van kleine-zaalproducties en de ontwikkeling en doorstroming van jong talent. De Raad acht een gedifferentieerd, dynamisch maar ook evenwichtig theateraanbod van belang voor een levendige theatercultuur in Nederland. Daarmee wordt bedoeld een goede verhouding tussen erfgoed, traditie en vernieuwing, tussen gekend klassiek repertoire en nieuw repertoire, maar ook een goede landelijke spreiding van het aanbod. De Raad vindt vooral het aanbod van theaterproducties voor de grote zaal soms nog onvoldoende evenwichtig. Voor een meer evenwichtig aanbod is betere onderlinge afstemming tussen gezelschappen, onafhankelijke producenten, podia en overheden wenselijk. Daarvoor is het van belang dat een dialoog op gang komt tussen de gezelschappen onderling en met de onafhankelijke producenten, tussen de gezelschappen en de podia en tussen de verschillende overheden en subsidiënten. Gezien de organisatie van de theatersector en de wijze waarop deze zich heeft geprofessionaliseerd vindt de Raad een zekere mate van zelfregulering voor de sector verantwoord. De Raad verwacht daarom dat de instellingen in de beleidsplannen 2005-2008 niet alleen hun concrete plannen aangeven, maar ook de positie die zij nastreven, hoe die zich verhoudt tot anderen en de prioriteiten die zij daarbij leggen.

Ook is het van belang dat de theatersector samen met de schouwburgen en theaters goede afspraken maakt over een meer prominente aanwezigheid op de Nederlandse podia. Schouwburgen zouden méér moeten kiezen voor het gesubsidieerde toneel, maar dat kan alleen als het gesubsidieerde toneel die voorstellingen op reis stuurt waaraan de schouwburgen behoefte hebben. Het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing zou er voor moeten zorgen dat succesvolle voorstellingen langer kunnen worden doorgespeeld. Van even groot belang is het dat de verschillende overheden onderling heldere

afspraken maken. De wijze waarop de convenanten tot stand komen is weinig transparant en wordt door zowel de provinciale als de gemeentelijke overheden te veel als een dictaat van de rijksoverheid gezien. De Raad pleit daarom voor een goede, evenwichtige afstemming tussen de verschillende overheden over zowel aanbod- als afnamevraagstukken. Daarbij zijn ook nadere afspraken nodig over de afnamekant, de reisplicht of reïswens en het stimuleren van stads- of landsdeelgezelschappen.

De Raad maakt zich zorgen over het grote aanbod voor de kleine zaal. De coördinatie op en tussen de aanbieders ontbreekt en er is geen instantie die zicht heeft op het totaal van deze producties. Ook richt veel van dit aanbod zich op dezelfde podia en voor een deel op hetzelfde publiek, waardoor er stagnatie in de afname ontstaat. Daarnaast is de Raad bezorgd over de wisselende kwaliteit van de ad-hocproducties voor de kleine zaal. Mede om deze redenen zou de rolverdeling tussen de instanties die het ad-hocaanbod voor de kleine zalen mogelijk maken helder moeten worden vastgesteld. Het gaat daarbij vooral om de positie van de werkplaatsen en de productiehuizen en de taken van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten. Volgens de Raad is een belangrijke plek in het bestel weggelegd voor de werkplaatsen. Zij geven jonge, beginnende theatermakers de mogelijkheid tot ontwikkeling en onderzoek zonder de dwang van een in serie gespeelde productie. De leiding ervan is in handen van gedreven artistiek leiders die over goede coachings- en begeleidingscapaciteiten beschikken en die de jonge makers artistiek ondersteunen. De werkplaatsen ontvangen voldoende subsidie, zodat de makers daar zonder eigen geld kunnen werken. Daarnaast zijn er de productiehuizen waar zelfstandige theatermakers terecht kunnen, die per productie een plek nodig hebben om te werken en op te treden, al dan niet met subsidie van één van de fondsen. Alleen de productiehuizen met een eigen identiteit en artistieke missie kunnen in aanmerking komen voor een structurele rijkssubsidie. Dit geldt niet voor productiehuizen die vooral functioneren als faciliterende theateraccommodatie. Deze worden tot de verantwoordelijkheid van de andere overheden gerekend. Het betoog van de Raad is erop gericht dat

niet zozeer moet worden ingezet op steeds maar méér producties voor de kleine zaal, maar op het verbeteren van de kwaliteit van de (ad-hoc)producties voor de kleine zaal. Om daar beter grip op te krijgen, zouden zowel de werkplaatsen, de productiehuizen als het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten strenger moeten selecteren op de potentiële kwaliteiten van jonge makers en op de kwaliteit van de door hen gerealiseerde producties.

De staatssecretaris reageerde zowel in de beleidsbrief 'Meer dan de som' als in de Adviesaanvraag Cultuurnota 2005-2008 op het standpunt van de Raad aangaande de doorstroming van jong talent. In de adviesaanvraag gaf zij aan de opvatting van de Raad te delen dat voor de ontwikkeling van de podiumkunsten een betere afstemming van vraag en aanbod veel aandacht verdient. Voorts vroeg zij de Raad om bij de beoordeling van de cultuurnota-aanvragen rekening te houden met een aantal kwesties die de Raad in het Vooradvies had aangesneden. Het betrof onder andere de voorstellen van grote gezelschappen voor samenwerking met jonge makers, het systeem voor cofinanciering in het jeugdtheater en de adviserende rol van ondersteunende instellingen ten aanzien van internationale bemiddeling en promotie. Daarnaast ontving de Raad een aantal reacties van koepelinstellingen. De Vereniging van Nederlandse Theatergezelschappen (VNT) sprak in een reactie waardering uit voor het initiatief van de commissie Theater om het veld uit te nodigen voor een gesprek en constateerde dat de wijze waarop de resultaten hiervan zijn terug te vinden in het advies de openheid toont waarmee de Raad wil opereren. Voorts merkte de VNT onder meer op dat de Raad begrippen als marktwerking en commercialisering opvoerde zonder zich daarbij af te vragen wat de consequenties daarvan zijn voor het functioneren van de gesubsidieerde sector, noch hoe deze begrippen geïntegreerd zijn binnen het toneelbestel. De VNT miste bovendien een duidelijke uitspraak over de meeste optimale inrichting van het theaterbestel, evenals een nadere invulling van de door de Raad voorgestelde zelfregulering. De VNT achtte in dit verband een permanente dialoog tussen de instellingen en de Raad essentieel. Ten aanzien van de

problematiek van aanbod en afname pleitte de VNT voor een fundamentele gedachtewisseling over de onderlinge taakverdeling tussen de verschillende overheidslagen. Ten aanzien van de productiehuizen merkte de VNT op dat niet duidelijk wordt waarom productiehuizen zonder duidelijk eigen gezicht niet langer in aanmerking kunnen komen voor landelijke subsidie. De VNT kon zich voorts goed vinden in de opmerkingen van de Raad over de rol en positie van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten. Met betrekking tot het door de Raad geïntroduceerde begrip 'minder maar beter' merkte de VNT op dat de Raad meer had kunnen inspelen op de sterke kostenstijgingen waarmee de gezelschappen worden geconfronteerd. Ook de gezamenlijke productiehuizen en werkplaatsen reageerden op de sectoranalyse. Zij lieten weten teleurgesteld te zijn dat de analyse voorbij ging aan de kracht van de productiehuizen binnen het theaterlandschap. Volgens hen was de analyse van de Raad geen beargumenteerde reactie op de bestaande situatie en geen bezonken reflectie op de standpunten van de productiehuizen zoals die in een gesprek met de Raad waren aangedragen.

De bij de VNT aangesloten jeugdtheatergezelschappen gaven in een reactie aan blij te zijn met het positieve beeld dat de Raad schetst van het jeugdtheater in het Vooradvies. In een reactie gericht aan de staatssecretaris pleitte de sector voor differentiatie en voor een vernieuwd jeugdtheaterbestel, gebaseerd op de ontwikkelingen in het veld en de artistieke wensen van de jeugdtheatermakers. De VSCD heeft najaar 2003 het pamflet 'De Podiumkunsten staan op een Podium' uitgebracht waarin deze organisatie mede reageert op het Vooradvies. Tevens ontvouwt de organisatie haar wensen met betrekking tot de komende cultuurnota-advisering.

Ondersteunende organisatie

De Raad wordt inhoudelijk en facilitair ondersteund door het secretariaat.

De staf is inhoudelijk bij Raad en commissies betrokken.

De ondersteuning neemt de facilitaire zaken voor haar rekening.

Organisatie

Organisatie

Organisatie

Organisatie

Secretariaat

Voorlichting

Juridische zaken

Bedrijfsvoering

De samenstelling van het secretariaat wijzigde in 2003 op meerdere plaatsen, zoals ook terug te vinden is in de bijlage.

In het begin van 2003 werd afscheid genomen van enkele vaste en tijdelijke medewerkers. Eerst verliet op 30 januari J. A. C. van der Linden het secretariaat, op 28 februari gevolgd door mw. A. C. Beunen. Op 30 maart werd afscheid genomen van H. Schaaf en op 30 april verlieten twee personen het secretariaat, namelijk mw. A. Aarsen en mw. S. Kers. Tenslotte nam mw. M. L. de Noo afscheid op 31 december. Het secretariaat werd in 2003 ook versterkt. Op 15 maart werd de vacature voor secretaris Bibliotheken, die eind 2002 was ontstaan door het vertrek van A. van der Kooi, ingevuld door mw. C. M. Schulz. De vacature voor secretaris Dans, ontstaan door het vertrek van mw. S. Kers, werd vanaf 1 juli ingevuld door mw. K. Brummel. Vanaf 13 november is mw. M. van der Hoogen in tijdelijke dienst getreden als projectmedewerkster podiumkunsten (Muziek). Vanaf 25 augustus werd de receptiefunctie vervuld door mw. A. F. van der Velde † en mw. C. Rondeel. Drie functionarissen zijn in 2003 gekomen en gegaan. Mw. C. Vochteloo werkte van 1 april tot 1 november als secretaris Media en mw. A. Oemraw werkte van 12 mei tot 25 augustus als receptioniste bij het secretariaat. Mw. M. van Wandelen werkte vanaf 1 april tot 31 december als medewerker PR en Communicatie.

In 2003 begonnen de werkzaamheden voor het opstellen van het Cultuurnota-advies 2005-2008, waarvan een speciaal projectteam met P. Broekhof, P. van der Klooster en de algemeen secretaris, de leiding had. Om het grote werkaanbod te kunnen verwerken werd voor meerdere functionarissen hun werktijd (tijdelijk) verlengd.

Tot april functioneerde H. Schaaf als tijdelijk voorlichter van de Raad voor Cultuur als waarnemer van mw. M. Brok die met zwangerschapsverlof was. In die functie had hij de coördinatie en eindredactie van het Vooradvies, dat in april 2003 werd gepresenteerd. Hierna keerde mw. M. Brok terug.

Er zijn drie nieuwsbrieven uitgegeven: in januari en september en in december een themanummer met een presentatie van alle raadsleden en een overzicht van alle commissies met de commissieleden.

Op 6 november heeft een startbijeenkomst voor de Cultuurnota plaatsgevonden in Sociëteit De Witte in Den Haag voor het secretariaat, de raads- en commissieleden. De staatssecretaris was hierbij gast. De vormgeving van het Cultuurnota-advies werd aangegrepen om een nieuwe huisstijl te ontwikkelen. In overleg met grafisch vormgevingsbureau Thonik in Amsterdam is hiervoor in november een begin gemaakt. In dit verband werden ook plannen gemaakt om de website grondig te vernieuwen, zodat rondom de Cultuurnota de website maximaal ingezet zou kunnen worden voor informatievoorziening.

Er zijn naar aanleiding van beleidsadviezen verschillende persberichten uitgebracht. Het betreft de Meerjarenbegroting landelijke publieke omroep voor 2004-2008, eCultuur: van i naar e, Structuurversterking filmindustrie, Internationaal Cultuurbeleid, Voorstel tot nadere taakafbakening ministerie OCenW en de fondsen en de Wet op de vaste boekenprijs. Ook werd het verschijnen van het Vooradvies met een persbericht aangekondigd. Het jaarverslag 2002 werd door de Grafische Cultuurstichting in 2003 uitgekozen als één van de Best Verzorgde Jaarverslagen. Het juryrapport vermeldde onder meer: "Bewonderenswaardige combinatie van intrigerend fotografisch beeld en nauwgezette rechttoe-rechtaan typografie".

De aandacht voor juridische zaken concentreerde zich vooral op de begeleiding en ondersteuning van inhoudelijke aangelegenheden, alsmede op de voorbereiding van de advisering in het kader van de Cultuurnota 2005-2008.

Bij uitspraak van 31 januari 2003 verklaarde de rechtbank Amsterdam het ingestelde beroep tegen de weigering van de Raad tot inzage van zogenoemde voorstellingsrapportages, ongegrond. Naar aanleiding van het hiertegen ingestelde hoger beroep heeft de Raad van State op 26 november 2003 deze uitspraak van de rechtbank bevestigd en het hoger beroep derhalve ongegrond verklaard. Ingevolge artikel 9:12a Algemene Wet Bestuursrecht behoeften geen schriftelijke klachten te worden geregistreerd.

Het jaar 2003 was het eerste volledige jaar waarin het secretariaat functioneerde in zijn nieuwe organisatiestructuur met domeinen. Het positieve effect daarvan was direct merkbaar tijdens het opstellen van het Vooradvies, zowel door een doelmatiger werkplanning als inhoudelijke samenwerking. De evaluatie van de nieuwe organisatie werd in september afgerond, waarna, mede door de positieve inbreng van de Ondernemingsraad, de organisatie nog op enkele punten werd aangepast en de reorganisatie op 21 november kon worden afgesloten.

De Raad had in 2003 de beschikking over een bedrag van 3.109.000 euro. Door de eerdere reorganisatie was de Raad vrijgesteld van de bezuinigingsmaatregelen van het kabinet-Balkenende I, de zogenoemde volume- en efficiëntietaakstelling. Ook is in dit bedrag de overheveling van de eindejaarsmarge 2002 opgenomen. Het budget voor 2003 werd bewust niet geheel uitgeput, zodat de eindejaarsmarge 2003 ter grootte van 156.000 euro maximaal kon worden overgeheveld naar het Cultuurnotajaar 2004.

De nieuwe database Centraal Informatie Systeem werd in 2003 beschikbaar voor het secretariaat. Het netwerk werd ingrijpend verbeterd en beveiligd, onder meer door de aanschaf van nieuwe computers, servers en een nieuwe firewall. Ook werd overgegaan naar Office 2000 en konden alle medewerkers ook extern de eigen e-mail raadplegen. Verder werd het kopieerapparaat vervangen door een nieuw, veel minder storingsgevoelig exemplaar met digitale techniek. De tijdige verspreiding van beleidsplannen en vergaderstukken in de cultuurnotaperiode werd zo zeker gesteld. De Raad voor Cultuur is als zorgdrager voor zijn archief en voor de archieven van zijn voorgangers in 2001 gestart met de inventarisatie 'bewerking van de archieven van de voorgangers van de Raad voor Cultuur 1922-1990'. Het project zal erin resulteren dat de geschoonde archieven, conform de Archiefwet 1995, worden overgedragen aan het Nationaal Archief. Het project heeft door omstandigheden een vertraging opgelopen en zal naar verwachting eind 2004 worden afgerond.

Bijlage

Bijlage

Raadsleden

mw. mr. W. Sorgdrager
raadsvoorzitter,
Wet tot Behoud van Cultuurbezit,
ad hoc commissie Monumentaal
Erfgoed WOII

C.S. Alons
Theater

P. Ballings
Muziek en Muziektheater,
Intercultureel Cultuurbeleid

mw. F. van Dijk-de Bloeme
Dans,
ad hoc commissie Bovensectoraal

mw. drs. R.J.F. Gianotten
Letteren

H. Holtappels
Beeldende Kunst en Vormgeving

G.J. Hulshof
Media

R. Jonker
Muziek en Muziektheater
vanaf 01-05-2003

mw. drs. A.S.J. Kamstra
Internationaal Cultuurbeleid,
Beeldende Kunst en Vormgeving,
ad hoc commissie Bovensectoraal

dr. R.R. Knoop
Musea,
Wet tot Behoud van Cultuurbezit,
ad hoc commissie eCultuur,
ad hoc commissie Monumentaal
Erfgoed WOII

mw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen
Monumenten en Archeologie,
bijzondere commissie Monumenten en
Archeologie,
ad hoc commissie Monumentaal
Erfgoed WOII

mw. drs. A.H. Netiv
Archieven,
bijzondere commissie Archieven,
Wet tot Behoud van Cultuurbezit,
ad hoc commissie Monumentaal
Erfgoed WOII

ir. W. Patijn
Landschapsarchitectuur, Architectuur en
Stedenbouw,
ad hoc commissie Bovensectoraal
vanaf 01-05-2003

mw. drs. E.H.A. Rozenboom
Amateurkunst en Cultuureducatie

mw. ir. M.A.A. Schoenmakers
Landschapsarchitectuur, Architectuur en
Stedenbouw

Bijlage

Commissie
Amateurkunst en Cultuureducatie

dr. M. Schwarz
Media,
ad hoc commissie eCultuur

mw. prof. mr. I.C. van der Vlies
Algemeen

drs. L. Voogt
Bibliotheken,
ad hoc commissie Bovensectoraal

mw. drs. S.C.F. van Voorst
Film

mw. drs. E.H.A. Rozenboom
voorzitter

P. den Ouden
vanaf 01-12-2003

P. Röttger

H. Schippers
tot 01-09-2003

mw. V.E.R. van de Wiel-Tax
vanaf 01-05-2003

F.P. Wielders

mw. drs. M.L. de Noo
secretaris

Bijlage

Commissie
Archieven

mw. drs. A.H. Netiv
voorzitter

mr. dr. H.K. Fernandes Mendes

dr. M.A.W. Gerding
vanaf 01-05-2003

mw. drs. C.L. Schönfeld

drs. Th.P.M. Thomassen
vanaf 01-05-2003

mw. drs. M.C. Windhorst
secretaris

Bijlage

Commissie
Beeldende Kunst en Vormgeving

H. Holtappels
voorzitter

mw. drs. A.S.J. Kamstra

drs. G. Beumer

dr. J. Boomgaard

drs. S. Huijts

ir. H. Vroom
vanaf 01-05-2003

mw. C.A. Schwartz †

mw. M.M.J. van Lennep
secretaris

Bijlage

Commissie
Bibliotheken

drs. L. Voogt
voorzitter

H. Middelveld
vanaf 01-05-2003

drs. W.S. Huberts

mw. M.J. Louppen-Laurant

mw. drs. C.M. Schulz
secretaris
vanaf 15-03-2003

Bijlage

Commissie
Dans

mw. F. van Dijk - de Bloeme
voorzitter

G. van 't Hoff

drs. G. den Hartog

mw. M. van Steen

G.J.A. Tonen
vanaf 01-05-2003

mw. L. Wiertz
voorstellingsbezoeker

mw. H.K.G. Draaijer
voorstellingsbezoeker
tot 31-08-2003

mw. drs. S. Kers
secretaris
tot 01-05-2003

mw. drs. K. Brummel
secretaris
vanaf 01-07-2003

Bijlage

Commissie
Film

mw. drs. S.C.F. van Voorst voorzitter

mw. drs. W.E. van Aalst

B.P. Conen

drs. A.K. Selçuk

W. Thijssen

mw. drs. M.J.F. Bernink
secretaris

Bijlage

Commissie
Intercultureel CultuurbeleidP. Ballings
voorzitter

F. Bach Pareja

G. de Boer

drs. B. Top
vanaf 01-05-2003mw. M. Sahraoui
tijdelijk adviseur
per 01-09-2003mw. M. Kho
tijdelijk adviseur
per 01-09-2003drs. A. Buijze
secretaris

Bijlage

Commissie
Internationaal Cultuurbeleidmw. drs. A.S.J. Kamstra
voorzitter

mw. prof. mr. I.C. van der Vlies

drs. G. Brugmans
vanaf 01-05-2003

mw. drs. J.H. van Otterloo

mw. dr. V. von Saher-Peusch

H. Bakker
tijdelijk adviseur
tot 31-08-2003R. van der Lugt
tijdelijk adviseur
tot 31-08-2003drs. A. Buijze
secretaris

Bijlage

Commissie
Landschapsarchitectuur,
Architectuur en Stedenbouw

mw. ir. M.A.A. Schoenmakers voorzitter

ir. W. Patijn
vanaf 01-05-2003

mw. drs. E.M. Agricola

ir. P. van Beek
vanaf 01-05-2003

ir. F. Claus

drs. P. van der Klooster
secretaris

Bijlage

Commissie
Letterenmw. drs. R.J.F. Gianotten
voorzitter

drs. M. Benzakour

mw. A. Soepboer

dr. R. van Stipriaan
vanaf 01-05-2003dr. Th.L. Vaessens
vanaf 01-05-2003mw. drs. G. van Dalen
secretaris

Bijlage

Commissie
Monumenten en Archeologiemw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen
voorzitter

dr. H.H. Groenendijk

drs. J.C.A. Kolen
vanaf 01-05-2003

ir. E.M. Kylstra

prof. dr. G.J. Borger
adviseurdrs. P. van der Klooster
secretaris

Bijlage

Commissie
Museadr. R.R. Knoop
voorzitter

mr. H. Bongers

mw. A.B.M. van der Laan
tot 14-03-2003mw. drs. C.E.M. Reinders
vanaf 01-05-2003

mw. drs. M.E.A. de Vries

drs. L.F.T. Wartna

drs. K.A. Weeda

mr. drs. J.J.E. Prins
secretaris

Bijlage

Commissie
Muziek en MuziektheaterP. Ballings
voorzitterR. Jonker
vanaf 01-05-2003mr. drs. J.A.C. van der Linden
vanaf 01-05-2003S. Verster
tot 01-05-2003M. Brandt
tot 01-11-2003

mw. J. de Heer

V. Henar

Y. Honing

drs. J.B.M. Verbugt

mw. dr. K. Bijsterveld
concertbezoeker
vanaf 15-03-2003A. Fiumara
concertbezoekermw. K. Guinee
concertbezoekerP.W.H. Janssen
concertbezoekermw. A. Hogenstijn
concertbezoekerR. van der Leij
concertbezoekerJ. Lijbaart
concertbezoeker
vanaf 01-02-2003A. Manassen
concertbezoekerW. van Manen
concertbezoekerD.H.M. Nelissen
concertbezoekermw. A.C. Plug
concertbezoekerJ. Tchong
concertbezoekerB. Wijtman
concertbezoekerdrs. T. Wind
concertbezoekerdrs. R. Berends
secretaris

Bijlage

Commissie
MediaG.J. Hulshoff
voorzitter

dr. M. Schwarz

drs. J. Greven

dr. C.P.M. van der Haak

mw. dr. M. Wermuth
vanaf 01-05-2003mw. drs. M. Vochteloo
secretaris
van 01-04-2003 tot 01-11-2003mw. drs. M.J.F. Bernink
waarnemend secretaris
tot 01-04-2003 en
vanaf 01-12-2003

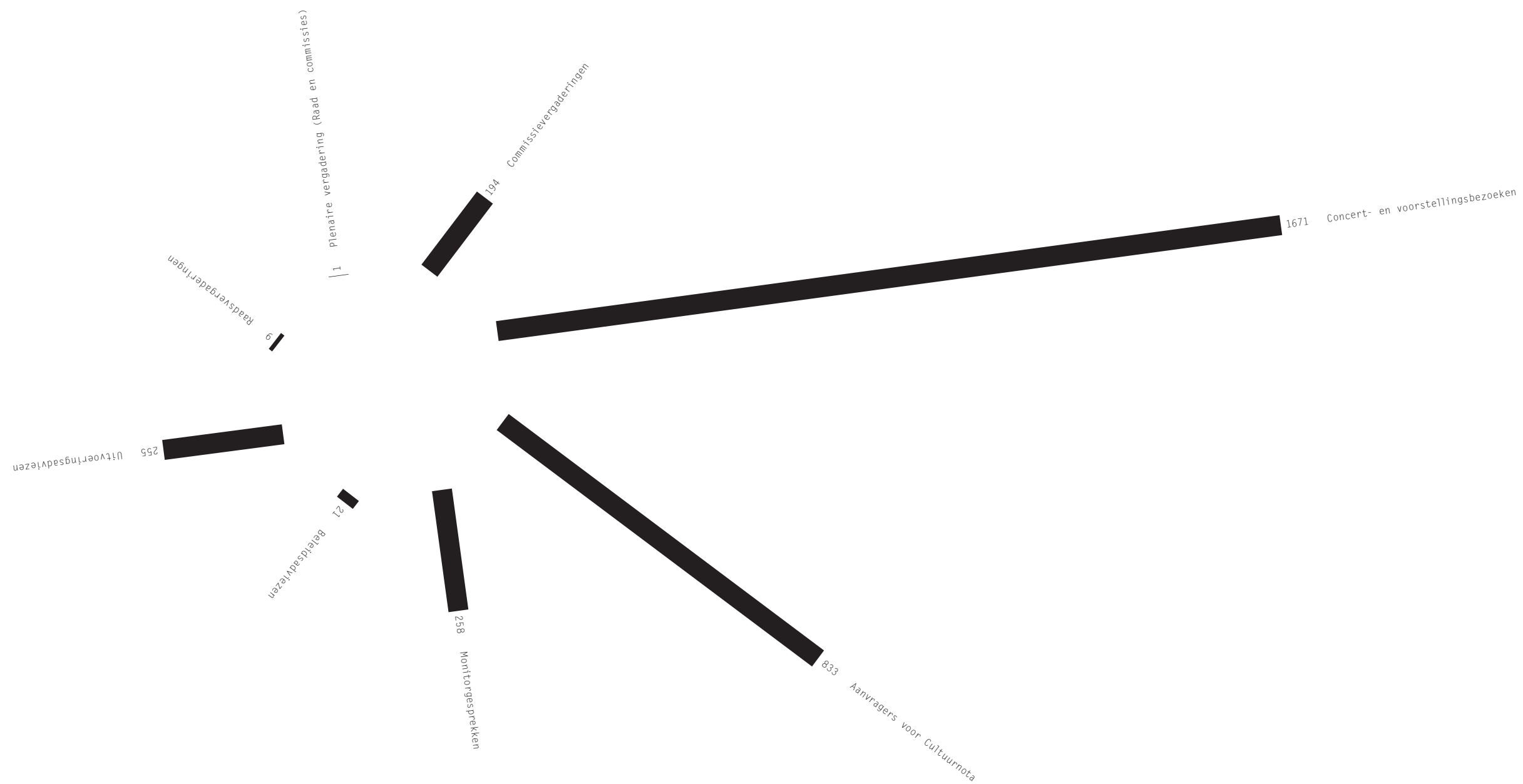
Bijlage	Bijlage	Bijlage	Bijlage	Bijlage	Bijlage	Bijlage	Bijlage
Commissie Theater	Bijzondere commissie Archieven	Bijzondere commissie Monumenten en Archeologie	Bijzondere commissie Wet tot Behoud van Cultuurbezit	Adhoc commissie Bovensectoraal	Ad hoc commissie eCultuur	Ad hoc commissie Monumentaal Erfgoed WO II	Staf
C.S. Alons voorzitter	mw. drs. A.H. Netiv voorzitter	mw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen voorzitter	mw. mr. W. Sorgdrager voorzitter	mw. F. van Dijk-de Bloeme voorzitter	dr. M. Schwarz voorzitter	mw. mr. W. Sorgdrager voorzitter	drs Astrid Aarsen secretaris bijzondere commissie Monumenten en Archeologie tot 01-05-2003
drs. J. Arpots	mw. mr. B.C.M. van Erp-Jacobs	dr. W.J. Pantus	mw. drs. A.H. Netiv	mw. drs. A.S.J. Kamstra	dr. R.R. Knoop	mw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen	Ronald van Beek hoofd bedrijfsvoering
G. Dijkstra	drs. M.C. Schenk	drs. J. van der Werf	dr. R.R. Knoop	ir. W. Patijn	mw. C.A. Schwartz †	drs. R. Knoop	drs. Rob Berends domeincoördinator Podiumkunsten; secretaris Muziek en Muziektheater
R. de Graaf	A. Stuulen	dr. ing. R. Stenvert extern adviseur tot 01-05-2003, commissielid vanaf 01-05-2003	drs. P.M. le Blanc	drs. L. Voogt	drs. G.D. Rijken adviseur	mw. drs. A.H. Netiv	drs. Mieke Bernink domeincoördinator Oude en Nieuwe Media; secretaris Film en Media-educatie
mw. drs. J. Mijnhijmer vanaf 01-05-2003	mw. drs. M.C. Windhorst secretaris	mw. drs. A.G.J. Aarsen secretaris tot 01-05-2003	drs. F.H. Bool	drs. A. Buijze secretariaat	mw. drs. M. Vochteloo secretaris van 01-04-2003 tot 01-11-2003	prof. dr. H. Blom	mr. drs. Annemarie Beunen projectmedewerker Wet tot Behoud van Cultuurbezit tot 01-03-2003
mw. A.H. Rottier		mw. ir. J.M.M. Nuijten secretaris	mw. drs. A.M. Gerhartl	mw. S. Delfgaauw a.i. secretariaat	drs. H.E. van Nieuwpoort onderzoekswedewerker	G. Koopmans	dr. Ton Brandenbarg algemeen secretaris
mw. A. Til vanaf 01-05-2003			dr. J. Giltaj			drs. W.R.F. van Leeuwen	drs. Paul Broekhoff secretaris Theater
mw. E. Attinger voorstellingsbezoeker			prof. dr. W.R. van Gulik			mr. L. Lieuwes	Monique Brok voorlichter
mw. V. Beks voorstellingsbezoeker tot 31-08-2003			dr. P.J. van Heisdingen			mw. drs. J.M.M. Nuijten secretariaat	drs. Harmke Brouwer projectmedewerker concertbezoek Muziek en Muziektheater
mw. S. de Boer voorstellingsbezoeker			drs. A.A.M. de Jong				drs. Klazien Brummel secretaris Dans vanaf 01-07-2003
E.W. Geerlings voorstellingsbezoeker			prof. dr. A.M. Koldewey				drs. Bram Buijze domeincoördinator Thema's; secretaris Intercultureel; secretaris Internationaal
mw. N. de Graaf voorstellingsbezoeker vanaf 01-05-2003			dr. J.R. te Molen				drs. Gerlien van Dalen secretaris Letteren
mw. drs. G. Hille voorstellingsbezoeker			drs. R.J. de Neeve				drs. Yolanda Ezendam secretaris Wet tot Behoud van Cultuurbezit vanaf juli 2003
mw. A.E. Herfst voorstellingsbezoeker			mr. dr. A. Ottevanger				drs. Barbara Ferdinand projectmedewerker Theater en Dans
mw. J. Hoolboom voorstellingsbezoeker			J.P. Puype				drs. Annemieke Hof projectmedewerker Theater
mw. drs. A.B. de Jong voorstellingsbezoeker			drs. P. Schatborn				drs. Marieke van den Hoogen projectmedewerker Muziek en Muziektheater
mw. A. Koch voorstellingsbezoeker vanaf 01-05-2003			drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van de Oije				drs. Selma Kers secretaris Dans tot 01-05-2003
mw. A. Koerselman voorstellingsbezoeker			dr. G.A.C. Veeneman				drs. Patrick van der Klooster secretaris Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw; secretaris Monumenten en Archeologie
mw. A. Kodde voorstellingsbezoeker			dr. L.J. Wagenaar				
mw. S. Kratz voorstellingsbezoeker tot 31-08-2003			drs. C. de Wolf				
mw. M. Pals voorstellingsbezoeker vanaf 01-05-2003							
J. Tjon A Fong voorstellingsbezoeker							
mw. drs. H. Verheugd voorstellingsbezoeker							
drs. P.G.T. Broekhoff secretaris							

Bijlage

Ondersteuning

Madeleine van Lennep domeincoördinator Erfgoed; secretaris Beeldende Kunst en Vormgeving	Concetta di Lella-Chiaramonte administratief medewerker
mr. Lieuwe Lieuwes juridische en organisatorische zaken	Emmy van Deursen documentatie
mr. drs. Neil van der Linden secretaris Speciale projecten muziek tot 01-02-2003	Willem Martens post- en archiefzaken
drs. Sandra de Munk projectmedewerker Muziek en Muziektheater; projectmedewerker raads- en stafaangelegenheden	Ingrid Maulabux huishoudelijke dienst
drs. Hans van Nieuwpoort onderzoekmedewerker Media en eCultuur	René van der Meer facilitaire dienst
drs. Louise de Noo secretaris Amateurkunst en Cultuureducatie	Alma Oemraw telefoniste/receptioniste van 12-05-2003 tot 25-08-2003
ir. Hanneke Nuijten secretaris bijzondere commissie Monumenten en Archeologie	Corrie Otto-van der Linde huishoudelijke dienst
mr. drs. Jelmer Prins secretaris Musea	Hilda van der Poll bedrijfsvoering
drs. Marja Prins-Verijdsdonk secretaris Internationaal Cultuurbeleid tot 01-08-2003	Carola Rondeel telefoniste/receptioniste vanaf 25-08-2003
drs. Lodewijk Reijs projectmedewerker Theater vanaf 01-12-2003	Rosemary van Rossum-de Bont documentatie
Henk Schaaf tijdelijk voorlichter tot 01-04-2003	Mary van der Sprong-Rieken secretaresse algemeen secretaris
drs. Cile Schulz secretaris Bibliotheken vanaf 15-03-2003	Sonay Terlemis administratief medewerker
drs. Marit Vochteloo secretaris Media van 07-04-2003 tot 15-11-2003	Leo Timmers systeembeheerder
drs. Margreet Windhorst secretaris Archieven	Anita van de Velde 1 telefoniste/receptioniste vanaf 25-08-2003
	Ilona Vermeer secretaresse voorzitter
	Cocky Vrolijk bedrijfsvoering
	Madelon van Wandelen medewerker PR en communicatie vanaf 01-04-2003

Totalen

Colofon

Dit is een uitgave van

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpennincklaan 3
2517 JN Den Haag
T : 070-3106686
F : 070-3614727
E : cultuur@cultuur.nl

www.cultuur.nl

Coördinatie en eindredactie
Rian van der Kruk

Eindredactie
Cile Schulz

Grafisch ontwerp
Stout/Kramer, Rotterdam
(Marco Stout, Evelyne Kramer
m.m.v. Hans Stofregen)

Drukkerij
De Longte, Dordrecht